

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Statistical Office in Białystok

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO**

2011

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF PODLASKIE VOIVODSHIP**

Kwiecień 2012 April

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*
W BIAŁYMSTOKU *IN BIAŁYSTOK*

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Ewa Kamińska-Gawryluk

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*

Anna Szeszko

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Anna Bachanek-Komarowska, Krystyna Falkowska, Wiesława Kamińska,
Agata Kawalko, Joanna Mojsa, Dorota Wyszowska

Redakcja merytoryczna i opracowanie graficzne *Specialist editor team and graphics*

Zespół pracowników *Workers*
Urzędu Statystycznego w Białymstoku *of Statistical Office in Białystok*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych US *When publishing SO data*
prosimy o podanie źródła *please indicate source*

Publikacja dostępna *Publication available*
również w formie książki *also as a book*

Urząd Statystyczny w Białymstoku
15-959 Białystok, ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79
e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl, Internet: www.stat.gov.pl/urzedzy/bialystok

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu pierwszą edycję publikacji zatytułowanej „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”. Tego typu opracowania będą wydawane corocznie przez wszystkie urzędy statystyczne. Głównym celem ich przygotowania jest udostępnienie Czytelnikom szerokiego zestawu danych na poziomie województw, spójnych pod względem metodologicznym.

W niniejszej publikacji informacje dotyczące sytuacji demograficznej, warunków życia ludności oraz stanu gospodarki Podlasia zaprezentowano w formie tekstowo-tabelarycznej wzbogaconej mapami i wykresami. W celu pełniejszego zobrazowania zachodzących w regionie zmian szereg danych przedstawiono w odniesieniu do roku poprzedniego i 2005, a wybrane spośród nich – w siedmioletniej retrospekcji. Najważniejsze informacje dotyczące dwóch ostatnich lat pokazano również według miesięcy. Ponadto poszczególne dane wojewódzkie zostały zaprezentowane na tle kraju, a niektóre – na tle pozostałych województw. Część zagadnień przedstawiono także w przekrojach powiatowych oraz dla miasta wojewódzkiego.

Oddając w Państwa ręce pierwsze wydanie Raportu, mam nadzieję, że stanie się on źródłem przydatnych informacji o regionie. Jednocześnie bardzo proszę o opinie i wnioski, które przyczynią się do doskonalenia treści i formy kolejnych edycji prezentowanej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, kwiecień 2012 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the first edition of the publication "Report on the Socio-economic Situation of Podlaskie Voivodship in 2011." Such elaborations are to be issued every year by all statistical offices. The main purpose of compiling the data is to provide the Readers with comprehensive and methodologically coherent set of voivodship data.

In this publication information concerning demographic situation, living conditions of population and the state of the economy of Podlasie is presented in the form of text and tables enriched with maps and graphs. In order to better illustrate changes taking place in the region, a lot of data are presented in relation to the previous year and to 2005, and some of them – in a seven-year retrospective. The most important information concerning last two years was also shown by months. Moreover, some voivodship data were displayed against the background of the country, and some of them – against the background of other voivodships. Certain topics are also presented by powiats and by the voivodship city.

Presenting the first edition of this Report, I hope it will be the source of useful information about the region. At the same time, I would be grateful for comments and suggestions that will contribute to improving the content and the form of next issues of the publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, April 2012

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Nr No.	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x	3/4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	10
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	x	15/18
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	x	21
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	x	22
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	x	25
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	x	26
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	x	31
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	x	46
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	x	49
CENY	<i>PRICES</i>	x	53
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	x	58
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	x	67
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	x	72
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	x	75
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	x	80
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW	<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES ...</i>	x	83
NAKLĄDY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	x	86

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2011 r.	<i>Selected indicators for Poland and the voivodship in 2011</i>	1	21
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności w okresie I–IX	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population in the period Jan–Sep</i>	2	28
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	3	31
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sek- torze przedsiębiorstw w województwie podlaskim	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector in podlaskie voivodship</i>	4	32
Bezrobocie rejestrowane	<i>Registered unemployment</i>	5	33
Bezrobocie rejestrowane w województwie podlaskim	<i>Registered unemployment in podlaskie voivodship</i>	6	37
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	7	40
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	8	46

		Nr No.	Str. Page
Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in podlaskie voivodship</i>	9	47
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	10	49
Świadczenia społeczne w województwie podlaskim	<i>Social benefits in podlaskie voivodship</i>	11	50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	12	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim	<i>Price indices of consumer goods and services in podlaskie voivodship</i>	13	55
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	14	56
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	15	58
Przemysł	<i>Industry</i>	16	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim (ceny stałe) ...	<i>Indices of sold production of industry in podlaskie voivodship (constant prices)</i>	17	69
Budownictwo	<i>Construction</i>	18	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podlaskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in podlaskie voivodship (current prices)</i>	19	73
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	20	75
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim	<i>Dwellings completed in podlaskie voivodship</i>	21	77
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia w województwie podlaskim ...	<i>Dwellings for which building permits have been issued in podlaskie voivodship</i>	22	79
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	23	80
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie podlaskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in podlaskie voivodship (current prices)</i>	24	81
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	25	85
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	26	86

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX 2011 r.	<i>Natural increase per 1000 population in the period Jan–Sep 2011</i>	1	22
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I–IX 2011 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in the period Jan–Sep 2011</i>	2	22
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2011 r.	<i>Employment rate by LFS in 2011</i>	3	22
Stopa bezrobocia według BAEL w 2011 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2011</i>	4	23
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011</i>	5	23
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2011</i>	6	23
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2011 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2011</i>	7	23

LIST OF GRAPHS

<i>Natural increase per 1000 population in the period Jan–Sep 2011</i>	1	22
<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in the period Jan–Sep 2011</i>	2	22
<i>Employment rate by LFS in 2011</i>	3	22
<i>Unemployment rate by LFS in 2011</i>	4	23
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011</i>	5	23
<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2011</i>	6	23
<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2011</i>	7	23

		Nr No.	Str. Page
Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r.	<i>Dwellings completed in 2011</i>	8	24
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2011 r.	<i>Net turnover profitability rate in enterprises in 2011</i>	9	24
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2011 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2011</i>	10	24
Dynamika liczby ludności	<i>Indices of the population number</i>	11	26
Dynamika liczby ludności miast i wsi w województwie podlaskim	<i>Indices of the urban and rural population number in podlaskie voivodship</i>	12	26
Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX	<i>Vital statistics per 1000 population in the period Jan–Sep</i>	13	27
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in podlaskie voivodship by subregions and powiats in the period Jan–Sep 2011</i>	14	27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I–IX	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in the period Jan–Sep</i>	15	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in podlaskie voivodship by subregions and powiats in the period Jan–Sep 2011</i>	16	29
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	17	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	18	32
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	19	35
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	20	35
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	21	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	22	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Registered unemployment rate in podlaskie voivodship by subregions and powiats in 2011</i>	23	38
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	24	40
Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale	<i>Activity rate in the 4th quarter</i>	25	41
Dynamika liczby pracujących w IV kwartale	<i>Indices of employed persons in the 4th quarter</i>	26	42
Struktura pracujących według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in podlaskie voivodship in the 4th quarter</i>	27	42
Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale	<i>Employment rate in the 4th quarter</i>	28	42
Dynamika liczby bezrobotnych w IV kwartale	<i>Indices of unemployed persons in the 4th quarter</i>	29	43
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in podlaskie voivodship in the 4th quarter</i>	30	43

		Nr No.	Str. Page
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2011 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2011</i>	31	44
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter</i>	32	44
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons in the 4th quarter</i>	33	45
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	34	46
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2011</i>	35	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	36	51
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	37	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	38	54
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podlaskim w 2011 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in podlaskie voivodship in 2011</i>	39	56
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha</i>	40	60
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	41	61
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land</i> ...	42	61
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	43	62
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	44	63
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	45	63
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and marketplace prices of agricultural products</i>	46	64
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	47	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry (constant prices)</i>	48	68
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2011 r. (ceny bieżące)	<i>Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections in 2011 (current prices)</i>	49	68
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	50	70
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2011 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by PKD 2007 sections in 2011</i>	51	71
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	<i>Indices of sold production of construction (current prices)</i>	52	73
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly (current prices)</i>	53	73

	Nr No.	Str. Page
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	54	74
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	55	74
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	56	76
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	57	76
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	58	76
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2011 r.	59	77
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	60	78
Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia	61	78
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	62	79
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	63	81
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	64	83
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	65	83
Wskaźnik poziomu kosztów	66	84
Wskaźnik rentowności obrotu netto	67	84
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	68	86
ANEKS		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	I	89
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY	II	93
	*	
	* *	

**W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.
In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.**

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu oraz gmin podano według stanu w dniu 1 I 2012 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego w 2011 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status and gminas is given as the date of 1 Jan 2012.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 Jan 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 Dec 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Podlaskie Voivodship in 2011”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e. production and service activity, on their own account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in the publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons; data do not concern public post office and operators of the public telecommunication network;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction*** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) ***financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments*** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented on the basis of the definition of “enterprise”, introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 dated 15 Mar 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

13. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

14. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>x</i>	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>x</i>	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry – 2005 constant prices (2005 average current prices).

12. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

13. In data calculations per capita (1000 population etc.) as of the end of the year, the number of population as of 31 Dec was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 Jun, unless otherwise noted.

14. Some data are provisional and may be changed in subsequent editions of the publication.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item “total”.

16. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in the publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections (cont.)</i>	
Obsługa rynku nieruchomości x	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca x	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń x	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep x	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców x	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków x	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej x	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

17. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of the Central Statistical Office.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH / SYMBOLS

Kreska	(–)	—	zjawisko nie wystąpiło / <i>magnitude zero</i> .
Kropka	(•)	—	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych / <i>data not available or not reliable</i> .
Znak	x	—	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe / <i>not applicable</i> .
Znak	Δ	—	nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji / <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i> .
„W tym” ”Of which”		—	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy / <i>indicates that not all elements of the sum are given</i> .

WAŻNIEJSZE SKRÓTY / MAJOR ABBREVIATIONS

tys. / <i>thous.</i>	=	tysiąc / <i>thousand</i>	tabl.	=	tablica / <i>table</i>
mln	=	milion	tj.	=	to jest
zł / <i>zl</i>	=	złoty / <i>zloty</i>	tzw.	=	tak zwany
			wyk.	=	wykres / <i>graph</i>
szt. / <i>pcs</i>	=	sztuka / <i>piece</i>	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
kpl.	=	komplet	MON	=	Ministerstwo Obrony Narodowej <i>Ministry of National Defence</i>
g	=	gram / <i>gram</i>	MS	=	Ministerstwo Sprawiedliwości <i>Ministry of Justice</i>
kg	=	kilogram / <i>kilogram</i>	MSW	=	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych <i>Ministry of Interior</i>
dt	=	decytona / <i>deciton</i>	FUS	=	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Fund</i>
m ²	=	metr kwadratowy / <i>square metre</i>	KRUS	=	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego <i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
ha	=	hektar / <i>hectare</i>	ASIF	=	Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy / <i>square kilometre</i>	ZUS	=	Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
l	=	litr / <i>litre</i>	SII	=	Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
m ³	=	metr sześcienny / <i>cubic metre</i>	NSP	=	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań <i>National Census of Population and Housing</i>
C°	=	stopień Celsjusza / <i>centigrade</i>	PSR	=	Powszechny Spis Rolny <i>National Census of Agriculture</i>
r.	=	rok	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activities</i>
br.	=	bieżący rok	VAT	=	podatek od towarów i usług / <i>value added tax</i>
dok. / <i>cont.</i>	=	dokończenie / <i>continued</i>	WHO	=	Światowa Organizacja Zdrowia <i>World Health Organization</i>
m.	=	miasto			
m.in.	=	między innymi / <i>among others</i>			
np.	=	na przykład / <i>for instance</i>			
Nr / <i>No.</i>	=	numer / <i>number</i>			
pkt proc.	=	punkt procentowy			
poz.	=	pozycja			
pt.	=	pod tytułem			
str.	=	strona			

PODSTAWOWE TENDENCJE

W latach 2005–2011 w województwie podlaskim można wyodrębnić trzy okresy, w których sytuacja społeczno-gospodarcza kształtowała się w odmienny sposób. Do 2007 r. obserwowano pozytywne tendencje w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu, budownictwa oraz wyników finansowych przedsiębiorstw i wartości ponoszonych przez nie nakładów inwestycyjnych. W 2008 r. nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Nadal utrzymywała się jednak dobra sytuacja na rynku pracy, która uległa wyraźnemu pogorszeniu w 2009 r. Okres ostatnich dwóch analizowanych lat charakteryzował się stopniową poprawą sytuacji w regionie. W 2010 r. nastąpił wzrost produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa w skali roku. Mimo to, obserwowano nadal rosnące bezrobocie oraz tendencję spadkową w zakresie przeciętnego zatrudnienia i nakładów inwestycyjnych, dalszemu pogorszeniu uległy również wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową przedsiębiorstw. Pozytywne zmiany w tych obszarach nastąpiły w 2011 r., ale nie dotyczyły one wyników finansowych, które nadal były mniej korzystne niż rok wcześniej oraz bezrobocia rejestrowanego.

- Na przestrzeni ostatnich sześciu lat obserwowano systematyczny spadek **liczby mieszkańców** województwa podlaskiego. W latach 2008–2010 w regionie notowano dodatni przyrost naturalny, ale ten krótkotrwały trend uległ wyhamowaniu w 2011 r. Od wielu lat utrzymuje się natomiast ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

- Na rynku pracy w analizowanym okresie do końca 2008 r. obserwowano pozytywne tendencje. W kolejnych latach nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Szczególnie negatywna sytuacja miała miejsce w 2009 r., a niewielkie jej polepszenie stwierdzono w ostatnim omawianym roku.

W latach 2006–2008 notowano wzrost **przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw** w skali roku. W następnych dwóch latach nastąpił jego spadek, a w 2011 r. przeciętne zatrudnienie ponownie zwiększyło się (o 1,8%) w odniesieniu do poprzedniego roku. Na poprawę sytuacji w ostatnim okresie istotny wpływ miał wzrost przeciętnego zatrudnienia w następujących sekcjach: górnictwo i wydobywanie, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Do końca 2008 r. obserwowano spadek liczby **zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia** w ujęciu rocznym. Od tego czasu następowało pogorszenie sytuacji na rynku pracy, przejawiające się wzrostem liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia, która w końcu 2011 r. ukształtowała się na poziomie 14,1%.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** realizowanego w latach 2005–2011 wskazują, że sytuacja na rynku pracy w tym okresie ulegała dość istotnym zmianom (zwłaszcza w zakresie stopy bezrobocia), które do 2008 r. miały charakter pozytywny. W latach 2009 i 2010 nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Szczególnie niekorzystna sytuacja została zaobserwowana w 2010 r., w którym zanotowano najwyższy wzrost stopy bezrobocia w ujęciu rocznym, a jednocześnie najwięk-

szy spadek wskaźnika zatrudnienia. W 2011 r. ponownie stwierdzono poprawę wyżej wymienionych wskaźników w odniesieniu do roku poprzedniego.

- Po wysokim wzroście **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** w latach 2006–2008, wyraźne spowolnienie tempa wzrostu płac nastąpiło w 2009 r. W kolejnym roku przeciętne wynagrodzenie zwiększyło się o 5,0% w ujęciu rocznym, a w 2011 r. – o 4,4%. W ostatnim roku najwyższy jego wzrost odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja, przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo.

- W latach 2007–2010 obserwowano systematyczny wzrost przeciętnej liczby **emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS, natomiast w 2011 r. stwierdzono zahamowanie tej tendencji. Liczba świadczeniobiorców KRUS na przestrzeni ostatnich pięciu lat stopniowo malała. W analizowanym okresie zwiększała się wysokość przeciętnego świadczenia, przy czym wyższy wzrost notowano w przypadku przeciętnej emerytury i renty realizowanej przez ZUS, niż tych samych świadczeń wypłacanych rolnikom indywidualnym.

- W latach 2005–2011 miał miejsce systematyczny wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** (z wyjątkiem cen odzieży i obuwia). W 2011 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyły się w skali roku o 4,5%, tj. w większym stopniu niż we wszystkich wcześniejszych analizowanych latach. Wzrost cen odnotowano w większości grup towarów i usług, a najbardziej zdrożały towary i usługi w zakresie transportu, żywności i napojów bezalkoholowych oraz mieszkania.

- Ważną rolę w gospodarce województwa odgrywa **rolnictwo**. Szczególne znaczenie ma produkcja zwierzęca (zwłaszcza chów i hodowla bydła) i kształtuje się ona zależnie od uwarunkowań ekonomicznych. W latach 2005–2011 (z wyjątkiem 2010 r. kiedy odnotowano niewielki spadek) następował systematyczny wzrost pogłowia bydła w regionie. Jednocześnie, przy utrzymujących się wysokich notowaniach cen zbóż i niskim poziomie cen skupu żywca wieprzowego, liczebność stada trzody chlewnej od 2006 r. (z wyjątkiem 2009 r.) wykazywała tendencję spadkową.

W strukturze zasiewów w regionie od lat dominują zboża i rośliny pastewne. Niewielki udział stanowią rośliny przemysłowe, wśród których przeważa uprawa rzepaku. Systematycznemu ograniczeniu ulega areał uprawy ziemniaków. W latach 2007–2009 utrzymywała się tendencja wzrostowa powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, w 2010 r. odnotowano spadek, ale już w następnym roku areał ich uprawy ponownie się zwiększył. Produkcja zbóż w latach 2005–2011 ulegała wahaniom; najwyższy jej poziom stwierdzono w 2009 r., a najniższy – w 2006 r.

W omawianym okresie obserwowano systematyczny wzrost skupu mleka w skali roku, z wyjątkiem niewielkich spadków w latach 2006 i 2010. Do 2007 r. notowano tendencję malejącą w skupie zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w ujęciu rocznym, w latach 2008–2009 nastąpiło jego zwiększenie, a od 2010 r. – ponowny spadek. W analizowanym okresie miały miejsce różnokierunkowe zmiany cen produktów rolnych, natomiast w 2011 r. stwierdzono ich wzrost zarówno w skupie (z wyjątkiem cen ziemniaków jadalnych), jak i na targowiskach. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej (mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w obrocie targowiskowym) do 2007 r. wykazywał tendencję malejącą. W latach 2008 i 2009 zanotowano wzrost jego wartości, a od 2010 r. – ponowny spadek.

- Produkcja sprzedana **przemysłu** w analizowanym okresie podlegała wahaniom. W latach 2006 i 2007 można było zaobserwować najwyższą dynamikę jej wzrostu w odniesieniu do roku poprzedniego. Po gwałtownym spadku w 2008 r., w kolejnych latach odnotowywano stopniowy wzrost. Zwiększenie produkcji sprzedanej w 2011 r. (o 6,3%) było wynikiem jej wzrostu we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W ostatnim roku zaobserwowano także zwiększenie wydajności pracy w przemyśle, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.
- W latach 2006–2011 w sekcji **budownictwo** notowano wzrost wartości sprzedaży produkcji w skali roku (z wyjątkiem 2009 r.). Zmiany te znajdowały odzwierciedlenie w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, gdzie w 2007 r. stwierdzono najwyższy wzrost, zaś w 2009 r. – spadek. W 2011 r., podobnie jak rok wcześniej, wartość produkcji budowlano-montażowej znacznie zwiększyła się w ujęciu rocznym. W ostatnim roku wysokie tempo wzrostu obserwowano zwłaszcza w jednostkach zajmujących się budową budynków, zaś wolniejsze – w grupie przedsiębiorstw wykonujących prace związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Jednocześnie zanotowano zwiększenie wydajności pracy w budownictwie, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia.
- Lata 2005–2011 charakteryzowały się znacznymi zmianami w zakresie liczby **mieszkań oddanych do użytkowania**. Po obserwowanym do 2006 r. spadku, w kolejnych latach następował systematyczny wzrost aż do 2009 r., w którym zmniejszeniu uległy wszystkie analizowane wielkości charakteryzujące budownictwo mieszkaniowe. W 2010 r. odnotowano ponownie ich niewielką poprawę. W 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz ich przeciętna powierzchnia użytkowa. Obserwowano natomiast spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto i na których realizację wydano pozwolenia.
- Analizowany okres charakteryzował się wzrostem **sprzedaży detalicznej towarów** (wyjątek stanowił 2009 r. kiedy stwierdzono jej spadek w skali roku). Najszybsze tempo wzrostu obserwowano w latach 2006 i 2007, zaś najwolniejsze w ostatnim omawianym roku.
- W latach 2008–2011 notowano pogorszenie **wyników finansowych** badanych przedsiębiorstw niefinansowych w skali roku. Jednorazowe załamanie negatywnego trendu miało miejsce w 2009 r., który okazał się korzystniejszy dla finansów przedsiębiorstw niż rok poprzedni. W 2011 r. wyniki finansowe były słabsze od uzyskanych rok wcześniej. Zmniejszył się odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się również wynik finansowy brutto i netto. Zauważalnej poprawie uległ wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, a niewielkiej – wynik na działalności gospodarczej.
- Podobnie jak pozostałe wielkości charakteryzujące gospodarkę regionu, znacznym zmianom podlegała wartość **nakładów inwestycyjnych** w przedsiębiorstwach. Po okresie wysokiego ich wzrostu w skali roku w latach 2006 i 2007, przez kolejne trzy lata notowano spadki wartości poniesionych nakładów, a w 2011 r. aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw uległa wyraźnej poprawie.

BASIC TRENDS

In Podlaskie voivodship in 2005–2011 three periods may be distinguished on the basis of the trends in the socio-economic situation. Until 2007, positive tendencies in sold production of industry, construction, financial results of enterprises, and the value of their incurred investment outlays were observed. In 2008 this favourable trend discontinued. The situation on the labour market was still desirable, but it changed significantly in 2009. During the years 2010–2011 the situation in the region gradually improved. In 2010 an increase of sold production of industry and construction on a year-to-year basis was recorded. Nevertheless, unemployment was still on the increase, the downward trend in average paid employment and investment outlays was noted, and the indicators characterizing the financial situation of enterprises kept on worsening. Positive changes in these indices were recorded in 2011, but they did not refer to financial results, which were still less favourable than in the year before, or registered unemployment.

■ *Over the last six years a systematic decline in Podlaskie voivodship **population number** was observed. Between 2008 and 2010, a positive natural increase was noted in the region, but this short-term trend slowed down in 2011. For many years negative internal and international net migration of population for permanent residence has persisted.*

■ *Positive tendencies on the labour market were observed in the analysed period till the end of 2008. In the years that followed, a discontinuation of the favourable trend was reported. A particularly unfavourable situation was noted in 2009, and its slight improvement was recorded in the last analysed year.*

*In 2006–2008, the increase in the **average paid employment in the enterprise sector** was noted on a year-to-year basis. In the next two years its decline was recorded, and in 2011 it increased again (by 1,8%) in relation to the previous year. The improvement of the situation in the last period was substantially influenced by the growth of average paid employment in the following sections: mining and quarrying, water supply; sewerage, waste management and remediation activities, construction as well as arts, entertainment and recreation.*

*Till the end of 2008, the decrease in the number of the **registered unemployed persons** and in the **unemployment rate** was observed on a year-to-year basis. Since then, worsening of the situation on the labour market was noted on the basis of the rise in the number of unemployed persons and in the unemployment rate, which in the end of 2011 reached 14,1%.*

*Results of the **Labour Force Survey (LFS)** conducted in 2005–2011 indicate that there were significant changes on the labour market, especially concerning the unemployment rate. Until 2008 the nature of the changes was positive, while in 2009 and 2010 the favourable trend was halted. A particularly undesirable situation was observed in 2010 with the highest average unemployment rate on*

a year-to-year basis and, at the same time, the lowest employment rate. In 2011, the improvement in the abovementioned indicators in relation to the previous year was reported again.

- After the initial significant increase in the **average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector** in 2006–2008, a noticeable slowdown was noted in 2009. In the following year, the average wages and salaries increased by 5,0% on a year-to-year basis, and in 2011 – by 4,5%. In 2011, its highest increase was noted in the following sections: information and communication, manufacturing, and construction.
- In 2007–2010, a systematic increase of **retirees and pensioners** receiving benefits from the Social Insurance Institution (SII) was observed, while in 2011 this trend was halted. The number of persons receiving benefits from the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) over the last five years has gradually decreased. In the analysed period, the sum of the average benefit increased and it was higher in the case of SII average retirement pay and pension in comparison to the same benefits paid to farmers by ASIF.
- In 2005–2011, a systematic increase in **prices of consumer goods and services** (excluding clothing and footwear prices) occurred. In 2011 they were higher by 4,5% on a year-to-year basis, which is much more than in any other previous examined year. The rise of prices was reported in most of goods and services groups and the highest one was related to transport, food and non-alcoholic beverages and dwelling.
- **Agriculture** is of crucial importance to the economy of Podlaskie voivodship. Animal output (especially cattle breeding) is particularly significant and is managed according to economic trends. In 2005–2011 (except for 2010 when a slight drop was noted), a systematic increase in cattle livestock in the region was noted. At the same time, a downward trend in the number of pigs has been observed since 2006 (except for 2009), which was accompanied by high cereals prices and low procurement prices of pigs for slaughter.

For many years cereals and feed plants have been prevailing in the structure of sown area in the region. Industrial plants, with a predominant rape crop, constitute only a small part of the cereals and plants. The area of potato crop is regularly diminishing. In 2007–2009, there was a growing tendency in the sown area of basic cereals with cereal mixed, then in 2010 a fall was noted, but next year the area increased again. Cereals crop production in 2005–2011 was fluctuating and it reached its highest level in 2009 and the lowest – in 2006.

In the reviewed period a systematic increase in milk procurement on a year-to-year basis was observed, apart from slight drops in 2006 and 2010. Until 2007, a downward trend in procurement of basic cereals (including mixed cereal, excluding seed) on a year-to-year basis was reported. In 2008 and 2009 the procurement was enhanced and since 2010 it was down again. In the analysed period multidirectional changes of agricultural products prices occurred, however in 2011 an increase in the prices was reported, both procurement (excluding the prices of edible potatoes) and on marketplaces. The index of profitability of pigs fattening (assessed as a ratio of procurement price of pigs for slaugh-

ter to marketplace price of rye) until 2007 decreased. In 2008 and 2009 its growth was observed and since 2010 – there was the decrease in the index again.

■ In the reviewed period sold production of **industry** was fluctuating. In 2006 and 2007 its increase was the highest in comparison to the previous year. After a sudden fall in 2008, it gradually grew in the following years. The rise in the sold production of industry in 2011 (by 6,3%) was due to its increase in all sections, excluding electricity, gas, steam and air conditioning supply. Last year, an increased labour productivity in industry was observed with the simultaneous growth of average paid employment.

■ In 2006–2011, growth in sold production in the **construction** section on a year-to-year basis was noted (excluding 2009). This change was reflected in construction and assembly production sale, where the biggest increase was reported in 2007 and in 2009 – the lowest drop. In 2011, like in the year before, construction and assembly production increased significantly on a year-to-year basis. In this year, a high growth rate in entities dealing with construction of building was observed, and lower – in the case of enterprises conducting civil engineering. Moreover, labour productivity increased in construction and it was accompanied by the growth of average paid employment.

■ In 2005–2011, significant changes in number of **dwelling completed** were recorded. After a decline in 2006, in the following years a systematic increase was noted until 2009, when all the analysed values describing residential construction decreased. In 2010 there was a slight improvement again. In 2011, in comparison with the previous year, the number of dwellings completed and average usable floor space of dwellings slightly rose. However, the number of dwellings started and the ones for which permits have been issued decreased.

■ There was a growth of **retail sales** in the analysed period (except for 2009 when the fall was reported on a year-to-year basis). The highest growth rate was noted in 2006 and 2007, and the lowest – in the last reviewed year.

■ In 2008–2011, **financial results** of non-financial enterprises were noted to worsen. In 2009, which appeared to be more favourable than the year before, there was a one-time halt of this undesirable trend. In 2011 enterprises had worse financial results than the year before. The percentage of companies achieving positive net profit decreased. Due to the lower growth of revenues from total activity in relation to the increase of costs of obtaining the revenues, the cost level indicator got worse. Gross and net financial results were also reduced. There was a noticeable improvement of the financial result from the sale of products, goods and materials and a slight one of the financial result on economic activity.

■ As well as other quantities characterizing the economy of the region, the value of **investment outlays** in enterprises experienced significant variations. After a high increase on a year-to-year basis in 2006 and 2007, the falls of incurred outlays value in three consecutive years were reported and finally, in 2011, the financial activity of enterprises improved again significantly.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

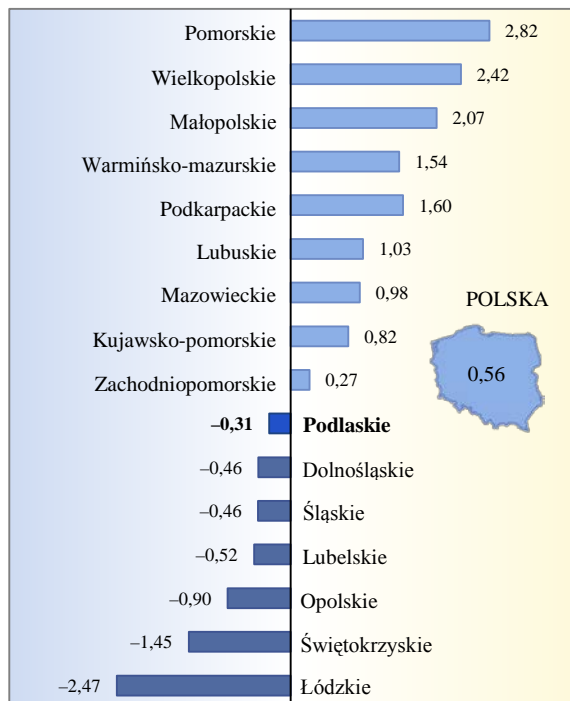
Tabl. 1. Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2011 r.

Wyszczególnienie	Polska	Podlaskie
Ludność ^a na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	122	59
Przyrost naturalny na 1000 ludności ^a w okresie I–IX	0,56	–0,31
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności ^a w okresie I–IX	–0,10	–1,71
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	56,1	55,6
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	50,7	50,5
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	9,7	9,2
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3604,02	3023,31
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1669,22	1511,13
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	986,24	951,01
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2010 = 100)	104,3	104,5
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym (stan w czerwcu) w ha	6,9	10,2
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.	37,3	88,0
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych (stan w końcu lipca) w szt.	87,5	44,7
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	438819	385419
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	394783	440967
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,4	3,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności ^c (stan w dniu 31 XII)	1013	773
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	19	5
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	78,3	78,6
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	94,6	97,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2010 = 100; ceny bieżące)	111,9	115,0
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2009 r. w zł	35210	25951

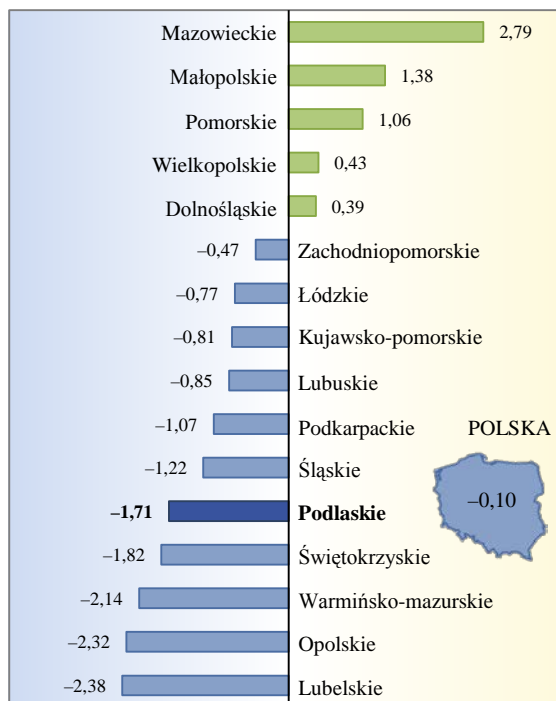
^a Dane wstępne. ^b Przeciętne roczne. ^c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

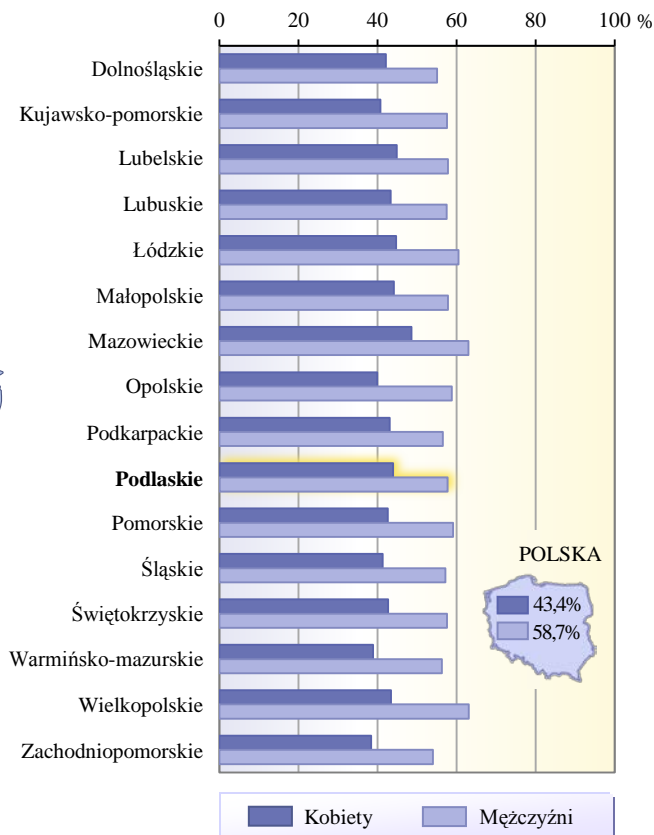
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności^a w okresie I-IX 2011 r.**

Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności^a w okresie I-IX 2011 r.**

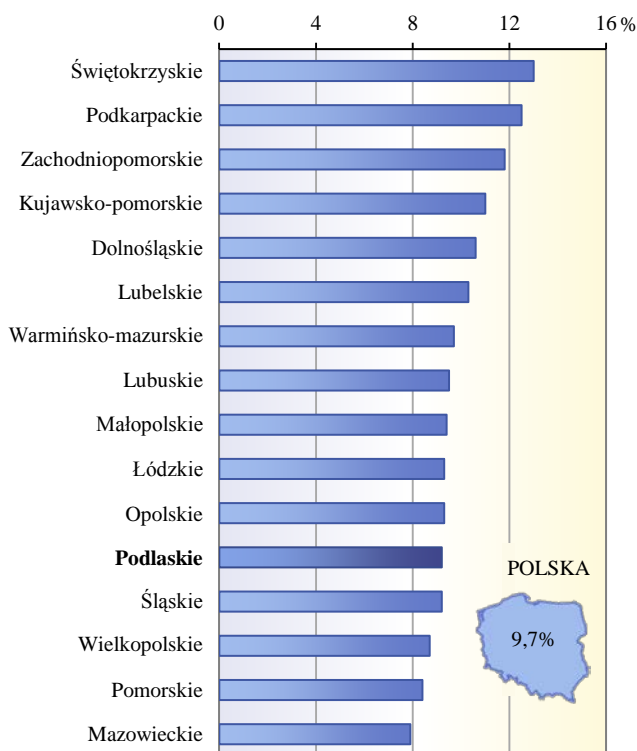

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^b w 2011 r.**

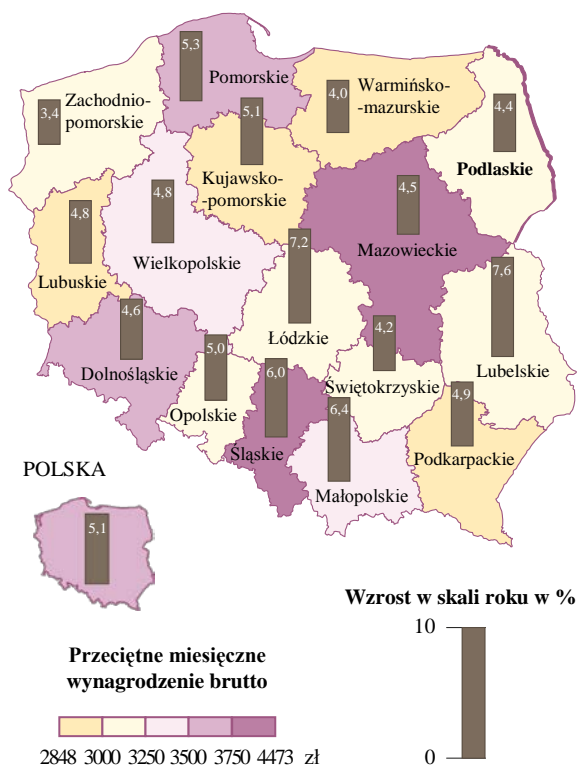

a Dane wstępne. b Przeciętny roczny.

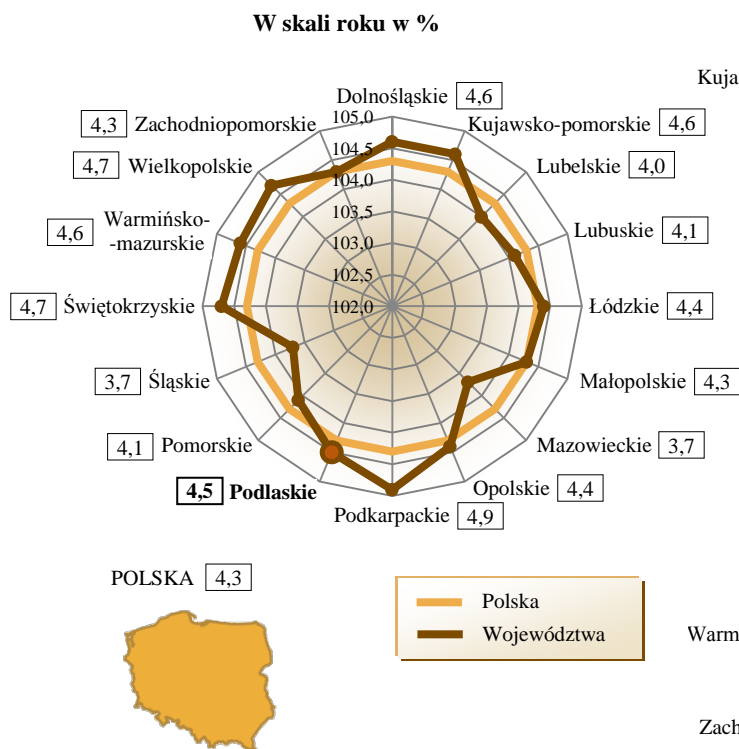
Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2011 r.

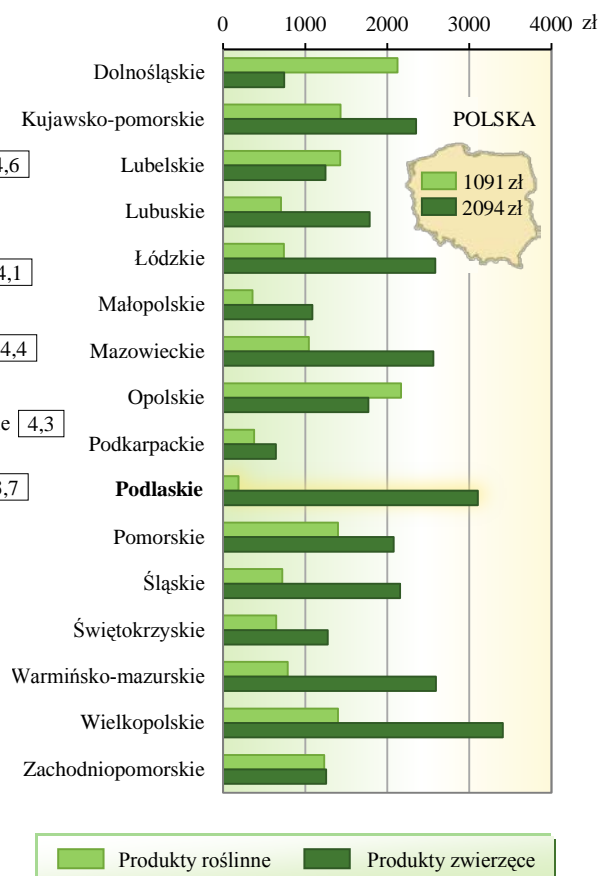
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.

Wyk. 6. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2011 r.

Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2011 r.

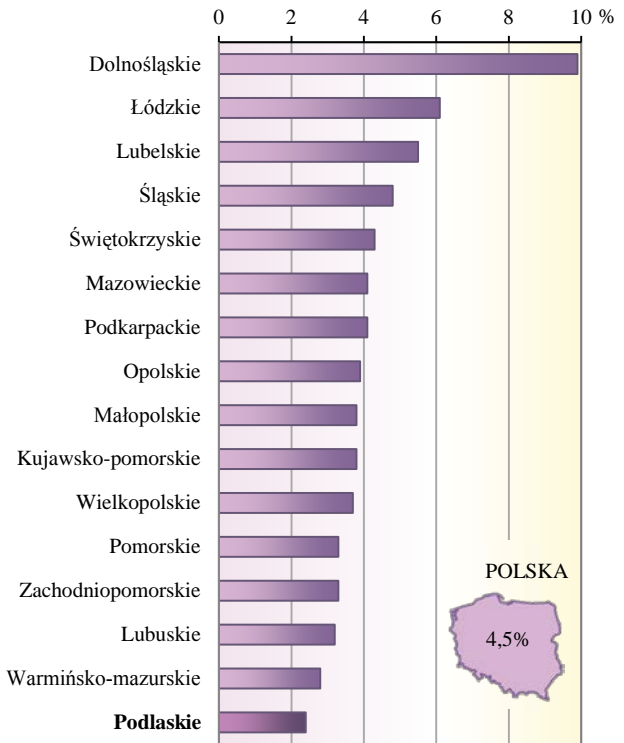

^a Przeciętna roczna.

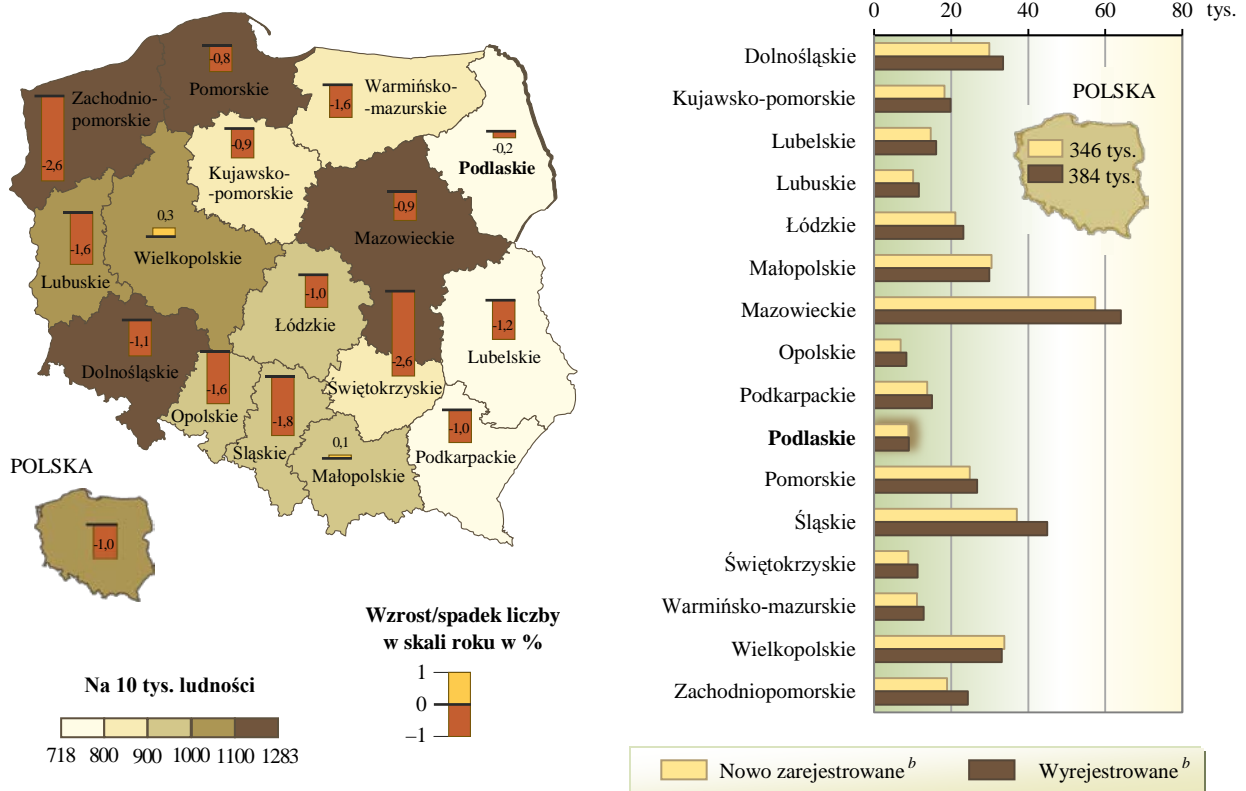
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2011 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2011 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2011 r.**
Stan w dniu 31 XII

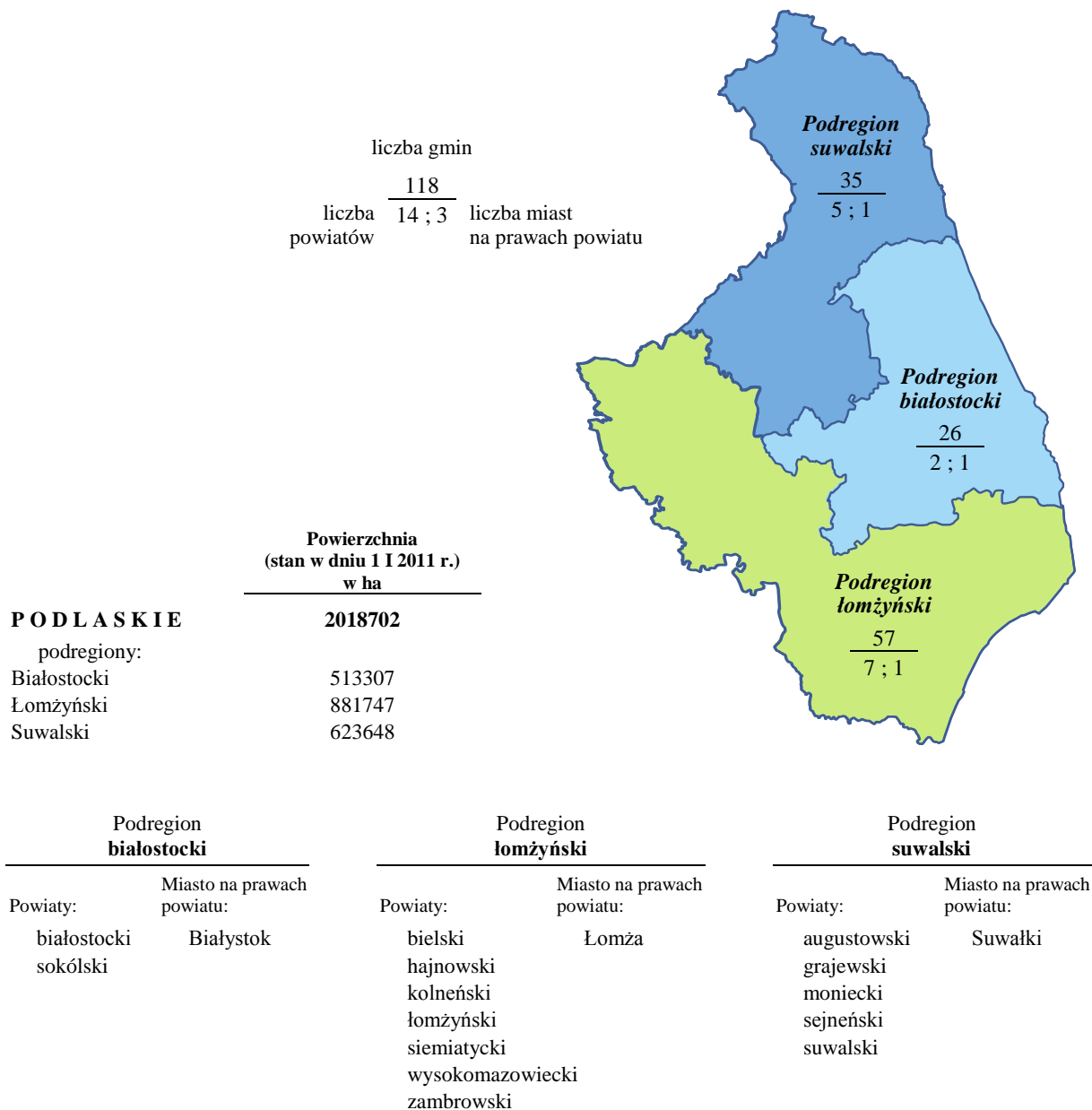

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2012 R.

Stan w dniu 1 I

Według stanu w dniu 1 I 2011 r., województwo podlaskie zajmowało powierzchnię 20187 km² (2018702 ha), co stanowiło 6,5% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według danych NSP 2011, stan w dniu 31 III) mieszkało 1200 tys. ludności, tj. 3,1% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 59 osób (przedostatnia lokata w kraju).

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

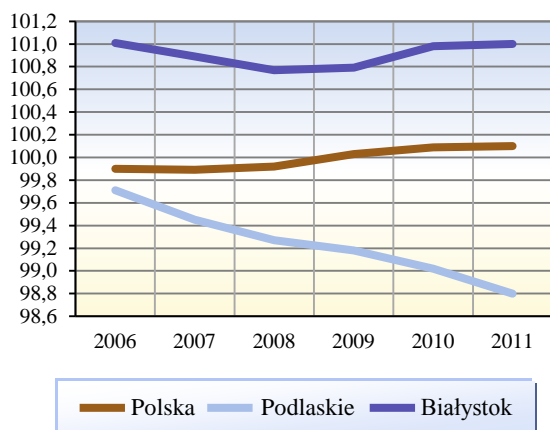
LUDNOŚĆ

Od początku bieżącego stulecia w województwie podlaskim utrzymuje się systematyczny spadek liczby ludności. Jest to skutek notowanego od wielu lat ujemnego ogólnego salda migracji ludności na pobyt stały, a w okresie styczeń–wrzesień 2011 r. – również ujemnego przyrostu naturalnego. Saldo migracji zagranicznych, w przeciwieństwie do roku poprzedniego, przyjęło także wartość ujemną.

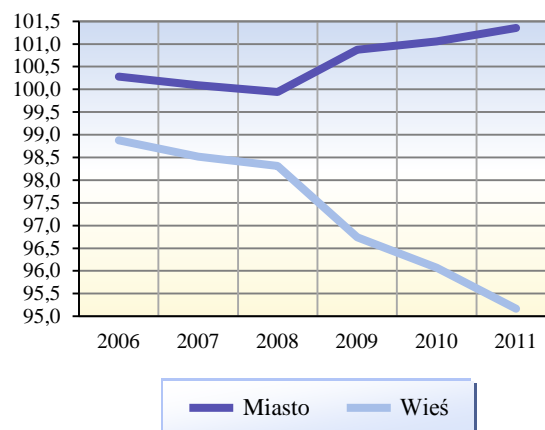
Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej na danym terenie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące, a do 2005 r. – ponad 2 miesiące.

Dane o **ludności** zbilansowano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz dane ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności. **Dane o stanie i strukturze ludności oraz wszystkie wskaźniki obliczone na tej podstawie mają charakter tymczasowy i po opracowaniu wyników NSP 2011 ulegną zmianie.**

Wyk. 11. **Dynamika liczby ludności**
Stan w dniu 30 IX
2005 = 100

Wyk. 12. **Dynamika liczby ludności miast i wsi w województwie podlaskim**
Stan w dniu 30 IX
2005 = 100

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W okresie styczeń–wrzesień 2011 r. zarejestrowano 8446 urodzeń żywych, tj. o 623 mniej niż przed rokiem, ale tylko o 24 mniej niż w analogicznym okresie 2005 r. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 9,46‰ i był niższy w stosunku do zanotowanego rok wcześniej

(10,14‰) i nieznacznie wyższy w odniesieniu do 2005 r. (9,38‰).

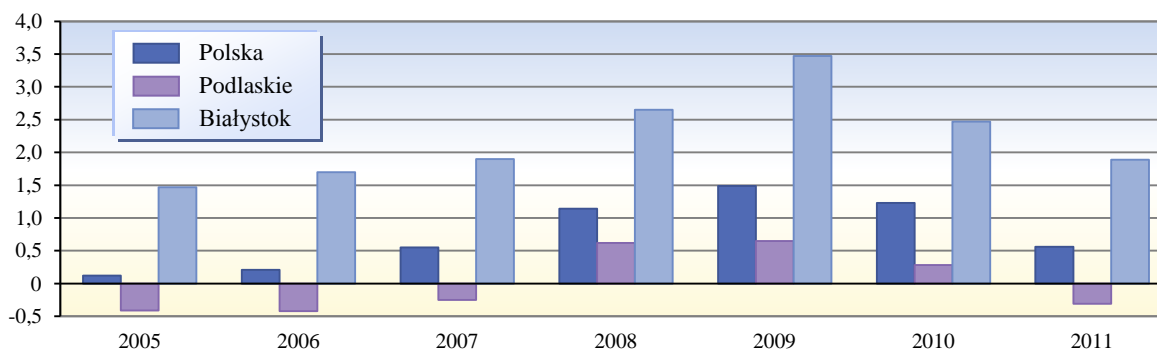
Od początku roku do końca września 2011 r. zmarło 8719 osób, tj. o 101 osób mniej niż przed rokiem i o 120 mniej niż w takim samym okresie 2005 r. Ogólny **współczynnik zgonów** wyniósł 9,76‰, podczas gdy rok wcześniej – 9,86‰, a w 2005 r. – 9,78‰. W stosunku do ana-

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

logicznego okresu roku poprzedniego wzrosła natomiast umieralność niemowląt, ale była niższa od

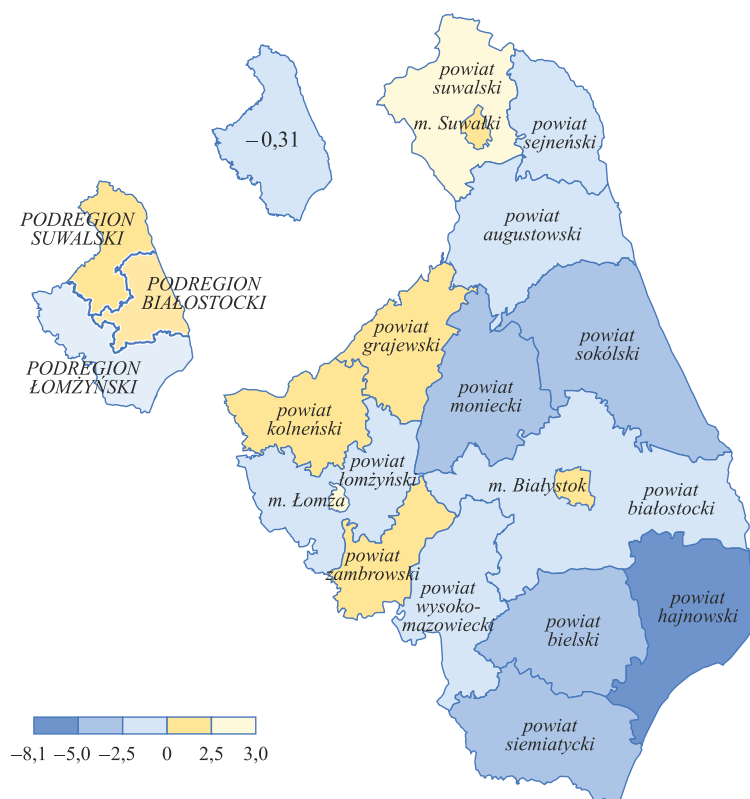
zanotowanej w 2005 r. **Współczynnik zgonów niemowląt** (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,85‰, wobec 3,97‰ – w okresie styczeń–wrzesień 2010 r. i 5,19‰ – odpowiednio w 2005 r.

Wyk. 13. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–IX**

W ciągu trzech kwartałów 2011 r. zanotowano ujemny **przyrost naturalny**. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie minus 273, podczas gdy rok wcześniej była dodatnia i osiągnęła wartość 249. Przed sześcioma laty przyrost naturalny był również ujemny i wyniósł minus 369. Współczynnik przyrostu naturalnego przyjął wartość minus 0,31‰ wobec 0,28‰ przed rokiem i minus 0,41‰ w 2005 r. Omawiany wskaźnik dla Polski osiągał znacznie wyższe wartości (dodatnie) we wszystkich analizowanych okresach, a w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2011 r. ukształtował się na poziomie 0,56‰.

Wyk. 14. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w okresie I–IX 2011 r.**

W województwie podlaskim współczynnik przyrostu naturalnego przyjmował wartości dodatnie w miastach na prawach powiatu oraz w większości powiatów ziemskich położonych w zachodniej części regionu. W pozostałych powiatach zanotowano ujemny przyrost naturalny, zaś najniższy w powiecie hajnowskim.

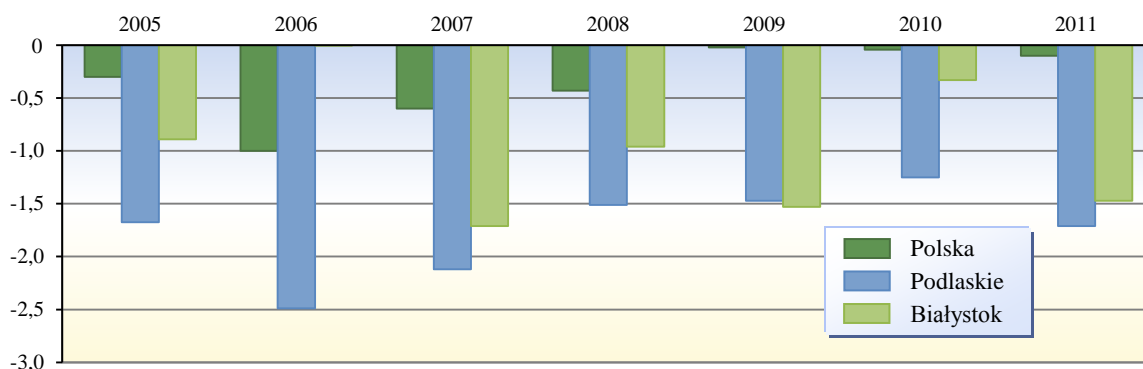
W podlaskich urzędach stanu cywilnego od stycznia do września 2011 r. zarejestrowano 5308 nowo zawartych małżeństw, tj. o 590 mniej niż przed rokiem, ale o 52 więcej niż w analogicznym okresie 2005 r. **Współczynnik małżeństw** w omawianym okresie osiągnął poziom 5,94‰ (wobec 6,59‰ w 2010 r. i 5,82‰ w 2005 r.). We wszystkich analizowanych okresach liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była na Podlasiu nieco wyższa niż średnio w Polsce.

Tabl. 2. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności w okresie I–IX**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Małżeństwa	5,62	6,54	5,91
Urodzenia żywe	9,77	11,01	10,33
Zgony	9,64	9,78	9,77
w tym niemowląt ^a	6,31	5,05	4,79
Przyrost naturalny ^b	0,12	1,23	0,56
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,32	-0,04	-0,10
w tym zagranicznych	-0,32	-0,04	-0,10
PODLASKIE			
Małżeństwa	5,82	6,59	5,94
Urodzenia żywe	9,38	10,14	9,46
Zgony	9,78	9,86	9,76
w tym niemowląt ^a	5,19	3,97	4,85
Przyrost naturalny ^b	-0,41	0,28	-0,31
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,64	-1,25	-1,71
w tym zagranicznych	-0,11	0,11	-0,06
BIAŁYSTOK			
Małżeństwa	5,66	6,59	5,58
Urodzenia żywe	9,32	10,28	9,73
Zgony	7,85	7,81	7,84
w tym niemowląt ^a	6,93	4,87	4,21
Przyrost naturalny ^b	1,47	2,47	1,89
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,89	-0,33	-1,47
w tym zagranicznych	0,10	0,69	0,12

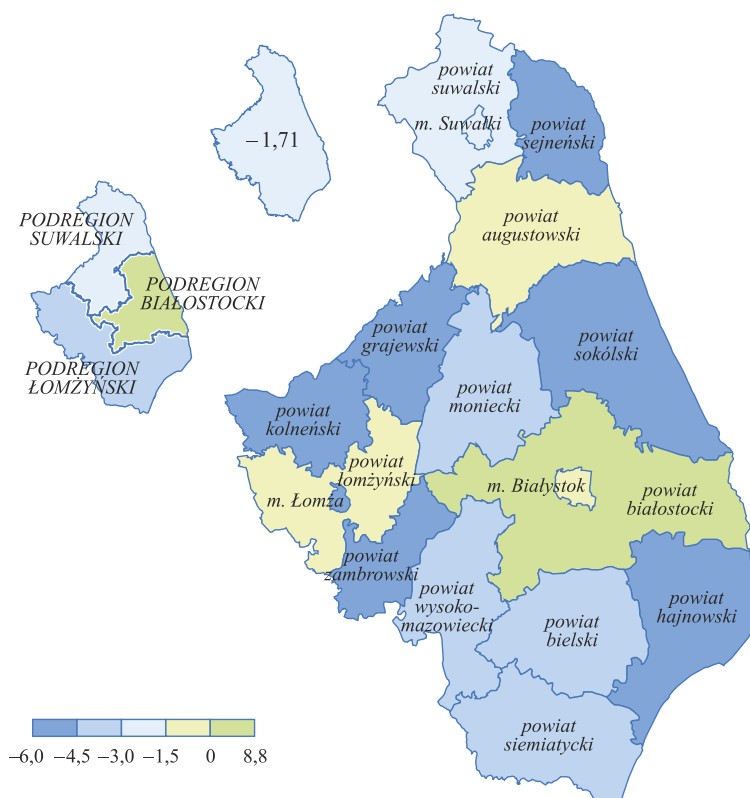
^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Wyk. 15. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I-IX

W okresie dziewięciu miesięcy 2011 r., podobnie jak w analogicznych okresach roku poprzedniego i 2005, **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych** ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2011 r. – o 1524, w 2010 r. – o 1118, a w 2005 r. – o 1478).

Wyk. 16. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w okresie I-IX 2011 r.

Podczas analizy migracji zagranicznych stwierdzono, że obserwowany przez kilka ostatnich lat spadek liczby wyjazdów Polaków za granicę uległ wyhamowaniu. Zarówno w Polsce, jak i województwie podlaskim w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy br., w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, wzrosła liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjaz-

dem poza granice kraju (w kraju – o 1716 osób, a w regionie – o 129 osób). Ograniczeniu uległy też powroty Polaków. Liczba osób powracających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w ciągu pierwszych trzech kwartałów 2011 r., w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, była niższa o 57 osób w kraju i o 25 osób w naszym regionie.

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie podlaskim według powiatów w okresie styczeń–wrzesień 2011 r. stwierdzono, że przyjęło ono wartość dodatnią tylko w powiecie białostockim (okolice miasta wojewódzkiego).

Wyniki **Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011** wykazały, że liczba ludności faktycznie zamieszkałej w województwie podlaskim w dniu 31 marca 2011 r. wyniosła 1200 tys. osób. Populacja mieszkańców naszego województwa stanowiła 3,1% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia, tj. liczba osób przypadająca na 1 km² powierzchni ogólnej na Podlasiu ukształtowała się na poziomie 59, zaś w Polsce – 123. Według NSP 2011, w ogólnej liczbie mieszkańców regionu i kraju nieznacznie przeważały kobiety, których odsetek wyniósł odpowiednio 51,4% i 52,1%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w województwie podlaskim przyjął wartość 106, zaś w Polsce – 109.

Wyniki NSP potwierdzają zmiany zachodzące w strukturze wieku ludności. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) w ogólnej populacji ludności wyniósł w województwie podlaskim 19,3% (w Polsce – 19,0%). Znaczący był natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. W naszym województwie stanowiły one 18,5% ogółu ludności, a w Polsce – 17,5%. Coraz mniej korzystne stają się relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności, co obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym). W końcu marca 2011 r. w województwie podlaskim wyniósł on 61, podczas gdy w Polsce ukształtował się na poziomie 57.

Dane prezentujące ludność w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Stan i ruch naturalny ludności w województwie podlaskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim” – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

RYNEK PRACY

ZATRUDNIENIE

Po dwóch latach spadku, w 2011 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się ponownie powyżej poziomu zanotowanego przed rokiem, przy czym najwyższe tempo jego wzrostu w skali roku obserwowano w pierwszym i ostatnim kwartalnym okresie narastającym.

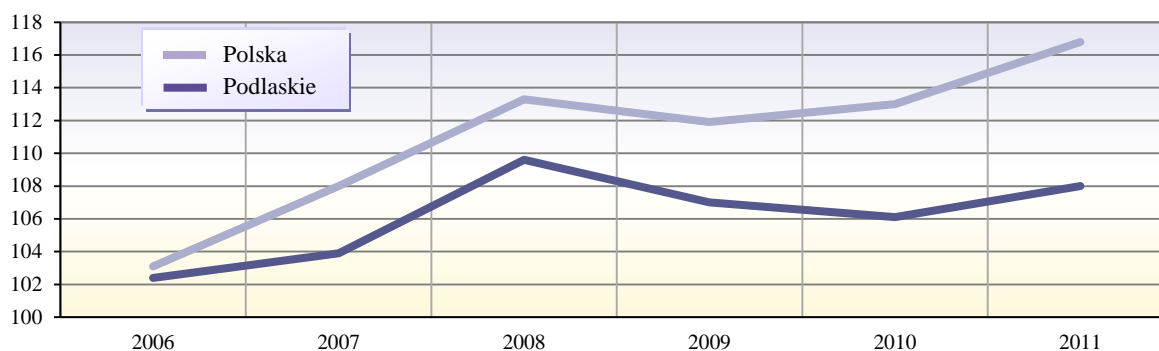
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2011 r. ukształtowało się na poziomie 98,6 tys. osób, tj. o 1,8% wyższym niż rok wcześniej (po spadku odpowiednio o 0,8% w 2010 r.). W skali kraju odnotowano także wzrost zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego – o 3,4% (wobec wzrostu odpowiednio o 1,0% w 2010 r.).

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 3. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

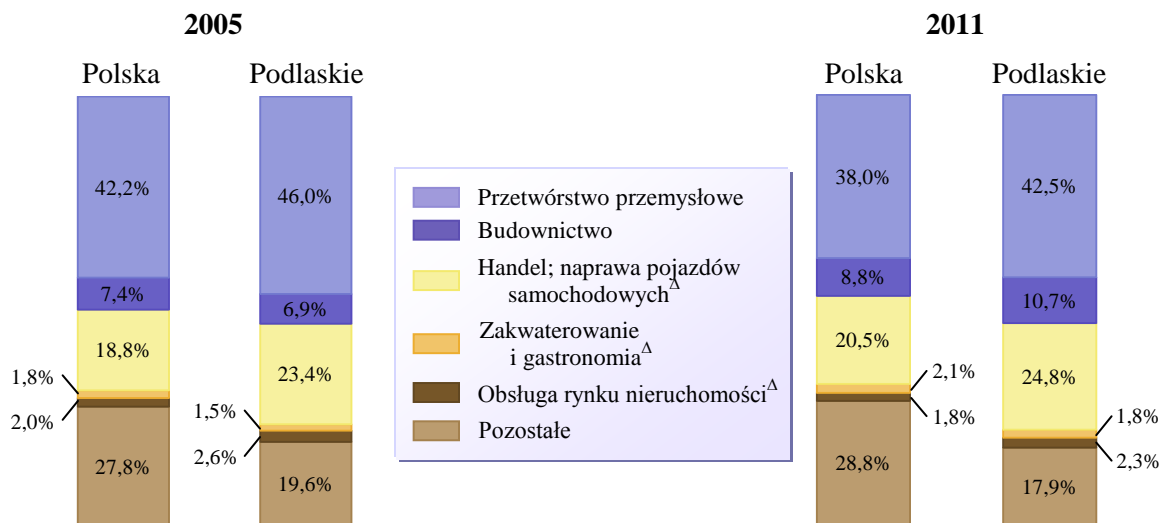
Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w tysiącach		2005 = 100	2010 = 100	
Polska	4646,4	5260,9	5439,1	117,1	103,4
Podlaskie	91,2	96,9	98,6	108,1	101,8
Białystok	37,3	36,2	x	96,9

Wyk. 17. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2005 = 100

W 2011 r. w strukturze zatrudnienia w regionie dominował sektor prywatny. Jego udział wyniósł 90,7% i zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2005 odpowiednio o 0,7 pkt proc. i 5,1 pkt proc. W jednostkach sektora prywatnego przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 89,5 tys. osób, co oznacza wzrost o 2,6% w stosunku do zanotowanego rok wcześniej i o 14,6% w odniesieniu do stanu sprzed sześciu lat, natomiast przedsiębiorstwa sektora publicznego w omawianym okresie zatrudniały 9,1 tys. osób, czyli mniej niż w 2010 r. i 2005 r. odpowiednio o 5,2% i 30,2%.

Wyk. 18. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Największą grupę wśród zatrudnionych w województwie w 2011 r. stanowili pracujący w przetwórstwie przemysłowym – 41,9 tys. osób, tj. 42,5% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, a najmniejszą zatrudnieni w górnictwie i wydobywaniu – 0,9 tys. osób, tj. 0,9% ogólnej liczby zatrudnionych.

Tabl. 4. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	97,0	97,8	98,9	99,2	101,9	101,6	101,2	101,8
w tym:								
Przemysł	94,6	94,9	94,6	94,8	99,5	99,9	99,8	100,8
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	93,9	94,1	94,0	95,0	102,3	102,6	102,1	102,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	106,2	105,0	105,7	105,7	112,5	113,5	113,2	112,3
Budownictwo	102,5	105,9	108,2	109,7	116,5	113,6	110,3	110,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	95,8	96,5	100,0	100,3	102,2	101,4	102,2	102,9
Transport i gospodarka magazynowa	102,0	101,9	102,9	102,4	96,3	96,2	95,5	97,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	104,7	106,4	106,9	106,1	100,0	98,8	96,9	93,5
Informacja i komunikacja	105,1	108,8	111,7	107,4	91,8	93,7	93,7	92,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102,2	100,9	101,6	102,2	103,7	105,1	105,0	105,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	115,2	117,1	117,9	117,6	96,5	94,2	88,2	86,6

W skali roku przeciętne zatrudnienie zwiększyło się przede wszystkim w górnictwie i wydobywaniu (o 36,1%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 12,3%), budownictwie (o 10,4%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 7,2%), natomiast spadło m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 39,3%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 13,4%), informacji i komunikacji (o 7,6%), a także zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,5%).

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2011 r. w województwie podlaskim nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (największy wśród osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok), przy czym jego tempo było wolniejsze niż w 2010 r. Stopa bezrobocia także zwiększyła się, ale w mniejszym stopniu niż rok wcześniej. W omawianym roku urzędy pracy dysponowały mniejszą ilością ofert zatrudnienia niż przed rokiem.

W końcu grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podlaskiego wyniosła 65,9 tys. osób i była wyższa od zanotowanej rok wcześniej (o 2,2 tys. osób, tj. o 3,4%), ale niższa niż w 2005 r. (o 7,3 tys. osób, tj. o 9,9%). Należy podkreślić, że tempo wzrostu w ostatnim roku było nieco wolniejsze niż przed rokiem, kiedy to liczba bezrobotnych zwiększyła się o 4,2%. Mniejsze zmiany obserwowano w skali kraju – na koniec 2011 r. liczba bezrobotnych była o 1,4% wyższa niż w poprzednim roku (wobec wzrostu o 3,3% w 2010 r.), ale w stosunku do 2005 r. spadek był znacznie większy niż w województwie i wyniósł 28,5%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami.

Tabl. 5. **Bezrobocie rejestrowane**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	2773,0	1954,7	1982,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	2793,2	3042,0	2591,5
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	3019,8	2979,8	2563,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	158	83	90
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,6	12,4	12,5

^a W ciągu roku.

Tabl. 5. **Bezrobocie rejestrowane** (dok.)
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
PODLASKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	73,2	63,8	65,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	81,1	88,4	75,5
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	84,0	85,8	73,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	379	298	256
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	15,6	13,8	14,1
BIAŁYSTOK			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	14,9	15,2	15,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	20,9	18,7
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	19,7	18,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	270	1694	597
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,2	12,3	12,4

^a W ciągu roku.

Na Podlasiu w końcu 2011 r., w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w trzynastu powiatach, przy czym najwyższy stwierdzono w powiecie sejneńskim (o 22,6%), a najmniejszy – w kolneńskim (o 1,7%). W powiecie białostockim liczba bezrobotnych utrzymała się na poziomie sprzed roku, natomiast w powiatach: bielskim, grajewskim i hajnowskim zaobserwowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

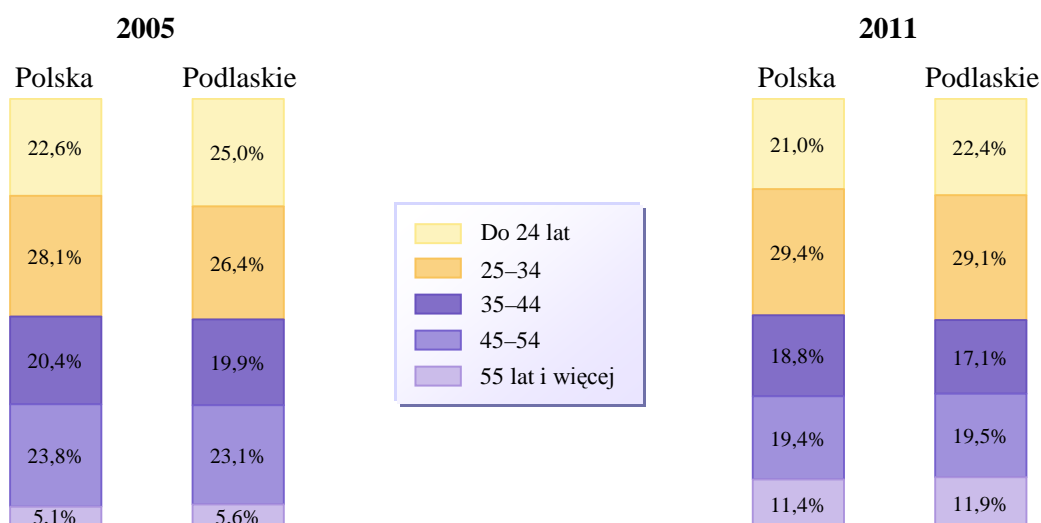
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W omawianym okresie 87,6% ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2010 r. – 88,2%), 75,2% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 74,1%), a 34,1% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 33,7%).

W końcu grudnia 2011 r. w województwie podlaskim wśród bezrobotnych, odmiennie niż w kraju, przeważali mężczyźni. Stanowili oni 51,9% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 1,9% wyższa niż rok wcześniej. Większy wzrost odnotowano jednak w przypadku bezrobotnych kobiet (o 5,1%), których odsetek zwiększył się w ciągu roku o 0,7 pkt proc., tj. do poziomu 48,1%.

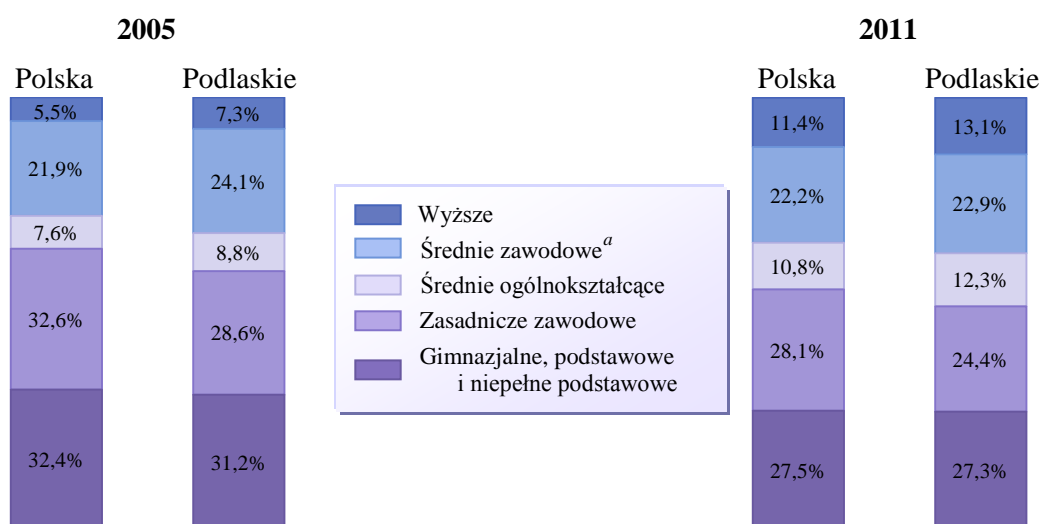
Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2011 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (19,2 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł w stosunku do poprzedniego roku o 0,8 pkt proc. i wyniósł 29,1%. W skali roku najbardziej zwiększył się udział bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej (o 1,3 pkt proc., tj. do 11,9%), natomiast zmniejszył się odsetek bezrobotnych w wieku do 24 lat (o 1,5 pkt proc., tj. do 22,4%).

Wyk. 19. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 27,3% i 24,4% ogółu bezrobotnych). Udział pierwszej z wyżej wymienionych zbiorowości zmniejszył się w porównaniu z 2010 r. o 0,6 pkt proc., a drugiej utrzymał się na niezmiennym poziomie. Coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem, których liczba w ciągu ostatniego roku zwiększyła się najbardziej (o 10,1%), a ich odsetek wzrósł o 0,8 pkt proc. i osiągnął 13,1%.

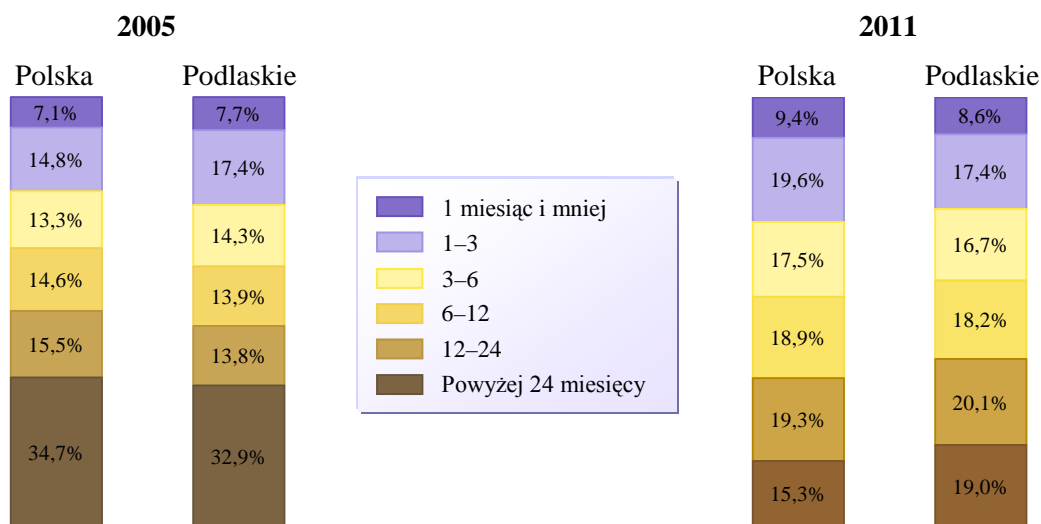
Wyk. 20. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost (o 18,8%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok – ich udział wzrósł w skali roku o 5,1 pkt proc., tj. do 39,1%. W omawianym okresie najbardziej zmniejszyła się (o 15,0%) liczba osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy, a ich odsetek spadł o 3,8 pkt proc., tj. do 17,4%.

Wyk. 21. **Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące, które stanowiły prawie jedną czwartą ogółu bezrobotnych. W odniesieniu do roku poprzedniego zaobserwowano jednak korzystne zmiany w wymienionej zbiorowości, a jej udział zmniejszył się o 1,1 pkt proc., tj. do poziomu 24,8%. Pogorszeniu uległa natomiast sytuacja osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat, których odsetek w omawianej populacji wzrósł w ciągu roku o 0,5 pkt proc. do poziomu 11,8%.

W województwie podlaskim w końcu grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych w większości kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego, a najbardziej wzrosła w przypadku osób długotrwale bezrobotnych (o 12,1%). Była to jednocześnie najliczniejsza grupa bezrobotnych – jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. zwiększył się o 4,3 pkt proc. i osiągnął poziom 55,4%. Istotne zmiany odnotowano także w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych (ich odsetek wzrósł w skali roku o 1,7 pkt proc. do 30,0%) oraz bezrobotnych powyżej 50 roku życia (wzrost o 0,7 pkt proc. do 23,0%). Zmniejszył się zaś udział bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,5 pkt proc. do 22,4%), osób bez doświadczenia zawodowego (o 1,0 pkt proc. do 31,3%) oraz bez wykształcenia średniego (o 0,6 pkt proc. do 51,7%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem utrzymał się odsetek osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (6,8%) oraz niepełnosprawnych (5,4%).

Tabl. 6. Bezrobocie rejestrowane w województwie podlaskim

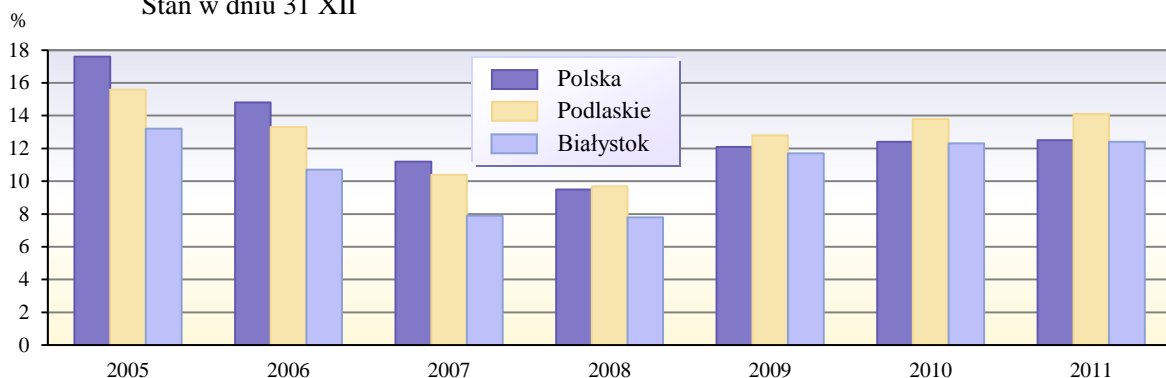
Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	65,6	58,4	58,7	63,8	68,5	61,2	62,1	65,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	120,7	112,9	107,2	104,2	104,5	104,7	105,8	103,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	23,0	17,7	22,7	25,0	21,2	14,8	19,4	20,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	96,1	94,7	97,2	100,0	92,4	83,4	85,3	80,4
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	18,6	24,8	22,5	19,9	16,5	22,2	18,5	16,2
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	120,6	116,7	110,3	107,3	88,8	88,8	82,3	81,6
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) w tys. osób	4,4	-7,1	0,2	5,1	4,7	-7,3	0,9	3,9
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	13,6	12,2	12,3	13,8	14,6	13,2	13,4	14,1

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali kraju jak i województwa, w kolejnych miesiącach 2011 r. była wyższa niż rok wcześniej, jednak różnica ta zmalała w końcu omawianego okresu. Na koniec grudnia wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 12,5% i wzrósł o 0,1 pkt proc. w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem, był jednak niższy o 5,1 pkt proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. W województwie w końcu 2011 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 14,1% i była o 0,3 pkt proc. wyższa niż rok wcześniej, ale o 1,5 pkt proc. niższa od zanotowanej w 2005 r.

Wyk. 22. Stopa bezrobocia rejestrowanego

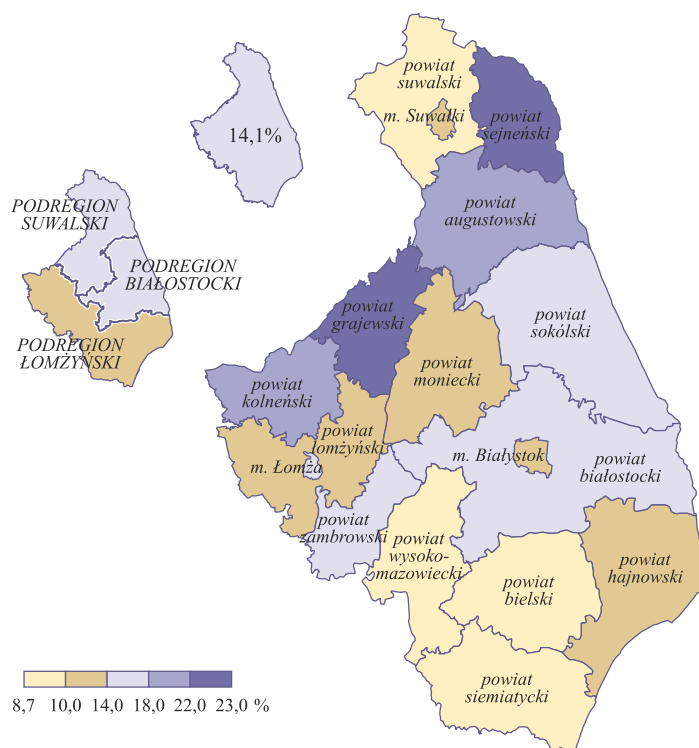
Stan w dniu 31 XII

Wzrost omawianego wskaźnika w skali roku odnotowano w trzynastu powiatach i wyniósł on od 0,1 pkt proc. w mieście Białystok do 3,3 pkt proc. w powiecie sejneńskim. Najgłębszy jego spadek stwierdzono w powiecie hajnowskim (o 0,4 pkt proc.), a najmniejszy w powiecie białostockim i grajewskim (po 0,1 pkt proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 14,3 pkt proc. i w skali roku zmalała o 0,8 pkt proc. Najwyższą stopę bezrobocia stwierdzono w powiatach grajewskim (23,0%) i sejneńskim (22,2%), zaś najniższą – w powiatach: wysokoma-zowieckim (8,7%), bielskim (9,4%), siemiatyckim (9,7%) oraz suwalskim (9,9%).

Wyk. 23. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2011 r.

Stan w dniu 31 XII

W 2011 r. w województwie podlaskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 75,5 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 12,9 tys., tj. o 14,6%) oraz w porównaniu z zanotowaną w 2005 r. (o 5,6 tys., tj. o 6,9%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2010 r. o 0,2 pkt proc. i wyniósł 78,4%. W skali roku wzrósł udział osób dotychczas pracujących (o 4,3 pkt proc., tj. do 72,8%), w tym osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,4 pkt proc., tj. do 2,0%). Obniżył się zaś odsetek osób zamieszkałych na wsi (o 0,8 pkt proc., tj. do 31,0%) oraz absolwentów (o 1,3 pkt proc., tj. do 14,6%).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie podlaskim w ciągu 2011 r. skreślono 73,3 tys. osób, tj. o 14,6% mniej niż przed rokiem oraz o 12,7% mniej niż w 2005 r. Główną przyczyną wyrejestrowania nadal było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 31,4 tys. osób

(wobec 32,8 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 4,7 pkt proc. do 42,9%. W strukturze osób wykreślonych z ewidencji istotne zmiany odnotowano również w przypadku tych, którzy utracili status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (ich odsetek wzrósł o 3,3 pkt proc., tj. do 32,4%) oraz dobrowolnej rezygnacji z niego (wzrost o 1,7 pkt proc., tj. do 7,4%). Znacznie zmniejszył się natomiast udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (o 10,9 pkt proc., tj. do 7,2%) oraz odmówiły bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy (o 0,9 pkt proc., tj. do 2,0%).

W 2011 r., podobnie jak rok wcześniej, w województwie podlaskim bilans bezrobotnych kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 2,2 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 102,9%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 101,1%. Warto jednak zaznaczyć, że w 2011 r. płynność bezrobocia była po raz kolejny mniejsza niż przed rokiem zarówno w województwie, jak i w kraju.

Powiatowe urzędy pracy na Podlasiu w ciągu całego 2011 r. miały do dyspozycji 16,7 tys. ofert pracy, tj. o 34,8% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 256 bezrobotnych (wobec 298 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż w skali kraju. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie bielskim (55 osób na 1 ofertę) oraz sejneńskim (60 osób), natomiast w powiecie kolneńskim i zambrowskim odnotowano brak wolnych miejsc pracy. W Białymstoku na 1 ofertę przypadało 597 osób bezrobotnych.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2011 r. w województwie podlaskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- zwiększył się udział pracujących i bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności,
- nastąpił wzrost bezrobocia; zwiększyła się liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia,
- wydłużył się przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne,
- zmniejszyła się liczba biernych zawodowo,
- spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

W IV kwartale 2011 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 541 tys. osób, a biernych zawodowo – 424 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyło 486 tys. osób pracujących i 55 tys. bezrobotnych.

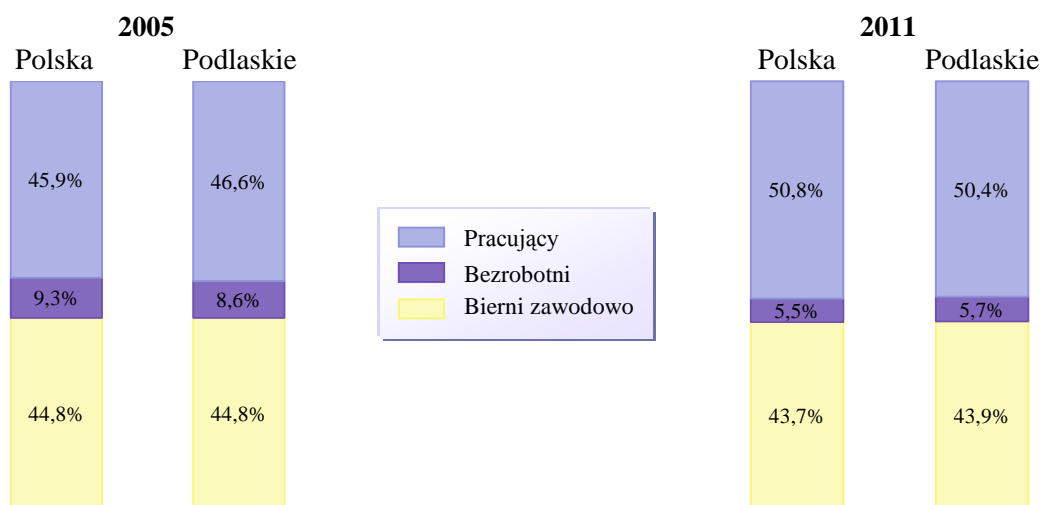
Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

Tabl. 7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17283	17724	17951
pracujący	14390	16075	16201
bezrobotni	2893	1649	1750
Bierni zawodowo w tys.	14051	14016	13934
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,2	55,8	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	45,9	50,6	50,8
Stopa bezrobocia w %	16,7	9,3	9,7
PODLASKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	499	544	541
pracujący	422	495	486
bezrobotni	78	49	55
Bierni zawodowo w tys.	406	452	424
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,1	54,6	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	46,6	49,6	50,4
Stopa bezrobocia w %	15,6	9,0	10,2

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i sześć lat wcześniej. W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. zwiększył się o 0,8 pkt proc. udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, wzrósł także o 0,7 pkt proc. odsetek osób bezrobotnych. W porównaniu z IV kwartałem 2005 r. zaobserwowano wzrost udziału pracujących (o 3,8 pkt proc.), zaś spadek odsetka osób bezrobotnych (o 2,9 pkt proc.).

Wyk. 24. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale

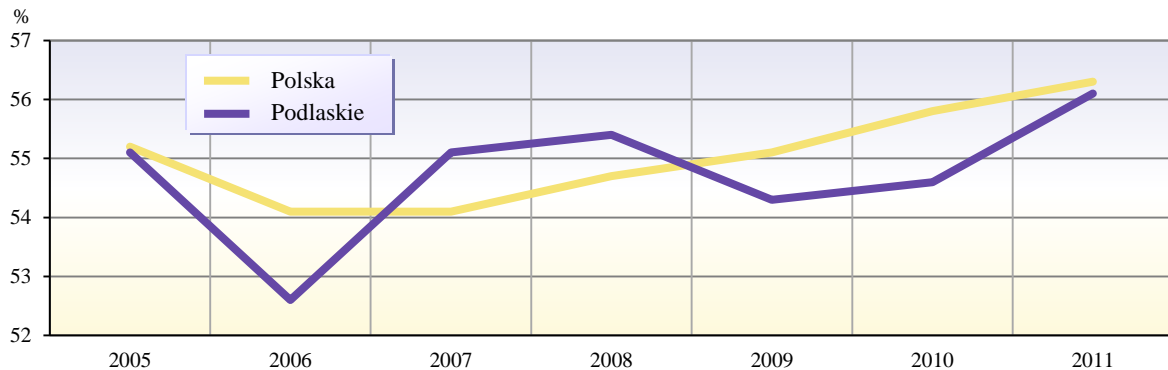
Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2011 r. utrzymała się na poziomie zbliżonym do zanotowanego rok wcześniej, natomiast w odniesieniu do sytuacji sprzed sześciu lat zwiększyła się o 8,4%. W omawianym okresie 45,8% ogółu osób aktywnych zawodowo stanowiły kobiety.

Współczynnik aktywności zawodowej (ogółem lub danej grupy) obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2011 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,1% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,3%). Zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej w skali roku i sześciu lat, a opisujący ją współczynnik w ujęciu rocznym zwiększył się o 1,5 pkt proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2005 r. – o 1,0 pkt proc.

(dla kraju wzrost wyniósł odpowiednio 0,5 pkt proc. i 1,1 pkt proc.). W analizowanym okresie w województwie podlaskim wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (63,6% wobec 49,2%).

Wyk. 25. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale

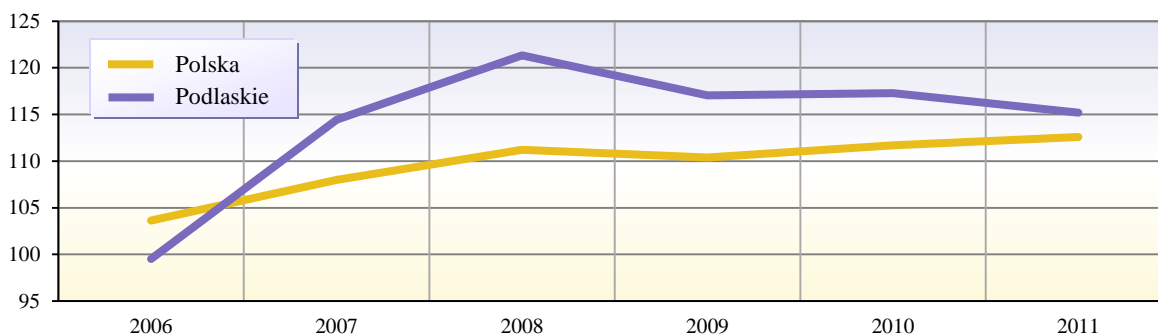
Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy, ponadto od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

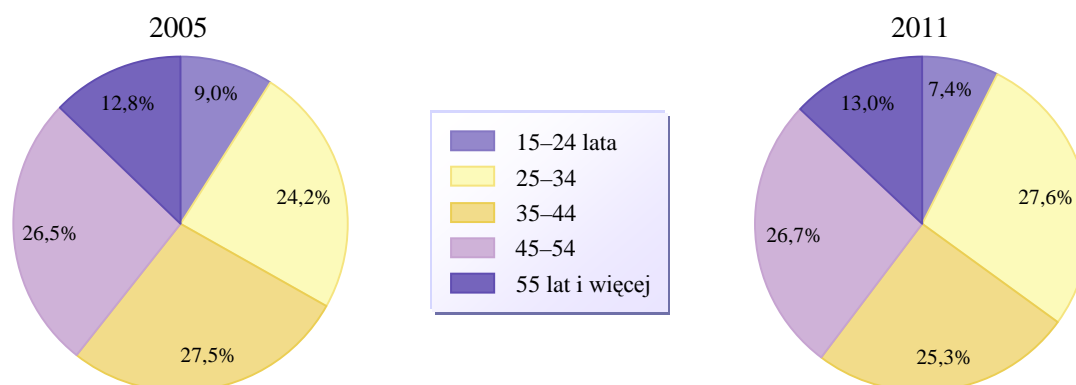
Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2011 r. liczyła 486 tys., tj. o 1,8% mniej w stosunku do zanotowanej rok wcześniej. W skali roku zmniejszyła się zarówno liczba pracujących kobiet, jak i mężczyzn. W porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. omawiana populacja zwiększyła się o 15,2%, a obserwowany wzrost dotyczył obydwu płci. W analizowanym okresie wśród pracujących mniejszy udział (45,3%) miały kobiety.

Wyk. 26. **Dynamika liczby pracujących w IV kwartale**

IV kwartał 2005 = 100

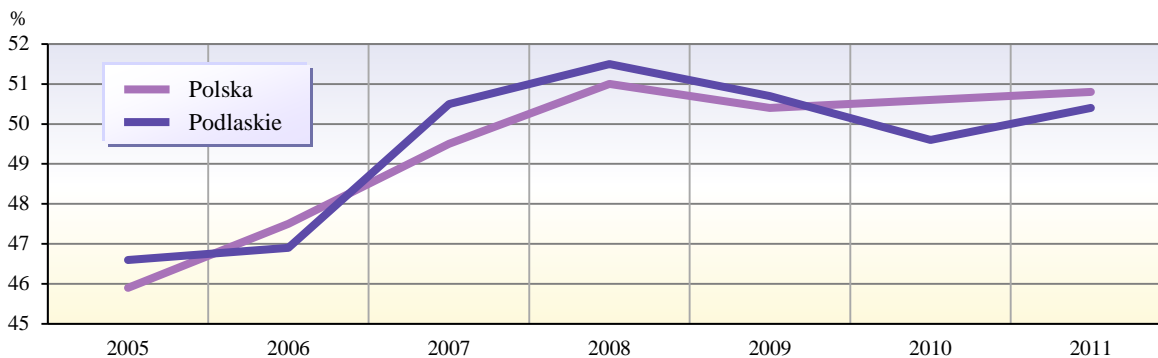

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2011 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (7,4%) oraz 55 lat i więcej (13,0%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i mieściły się w granicach 25,3%–27,6%.

Wyk. 27. **Struktura pracujących według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie podlaskim wyniósł 50,4% i był o 0,4 pkt proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. zwiększył się on o 0,8 pkt proc. (w skali kraju wzrósł o 0,2 pkt proc.), przy czym obserwowany w tym czasie wzrost dotyczył zarówno mężczyzn, jak i kobiet.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

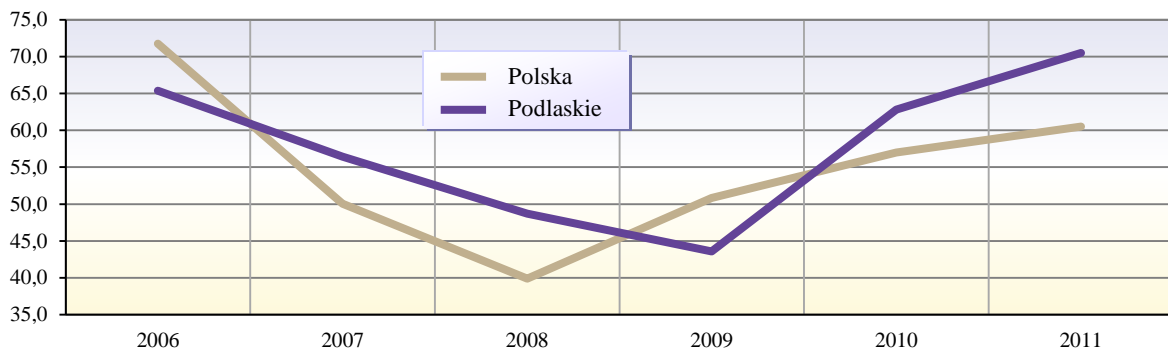
Wyk. 28. **Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale**

W IV kwartale 2011 r. liczba bezrobotnych w województwie podlaskim wyniosła 55 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wzrosła o 12,2% (ten kierunek zmian dotyczył zarówno mężczyzn, jak i kobiet). W porównaniu z takim samym okresem 2005 r. liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 29,5%. W IV kwartale 2011 r. liczebności bezrobotnych kobiet i mężczyzn osiągnęły zbliżone poziomy.

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

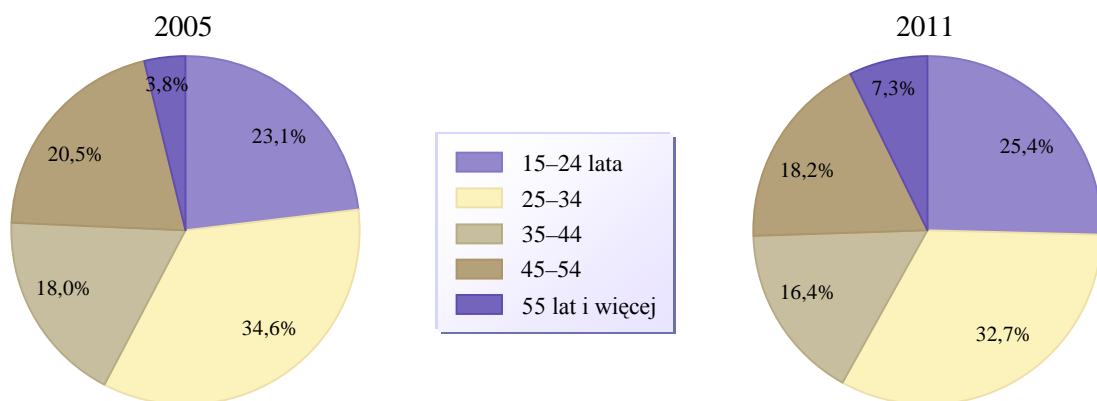
Wyk. 29. **Dynamika liczby bezrobotnych w IV kwartale**

IV kwartał 2005 = 100

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie podlaskim w IV kwartale 2011 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (32,7% ogółu bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 55-letnie i starsze.

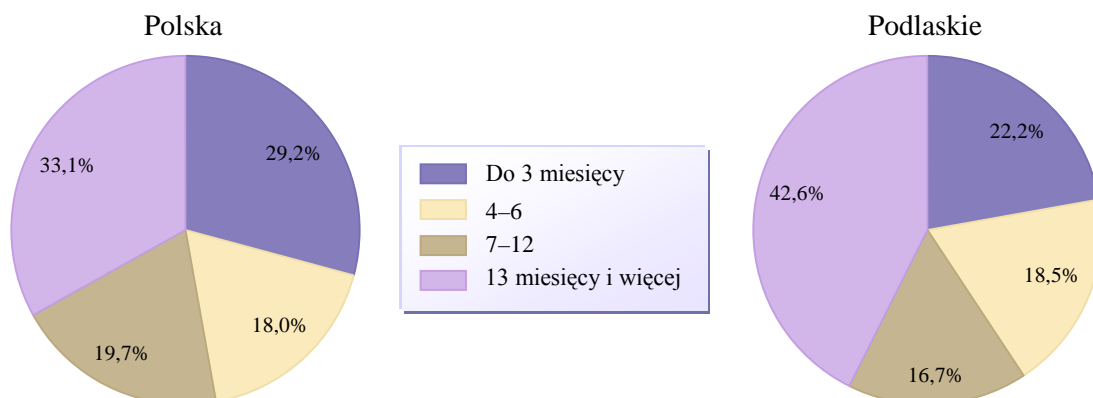
Wyk. 30. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale**

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2011 r. w województwie podlaskim wyniósł 13,1 miesiąca (w kraju – 11,1 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten uległ wydłużeniu o 1,3 miesiąca (w Polsce – o 0,9 miesiąca). W analizowanym okresie w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) ukształtowała się na poziomie 23 tys.

i stanowiła 42,6% ogółu bezrobotnych (wobec 36,7% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2011 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 33,1% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zwiększył się o 3,7 pkt proc.

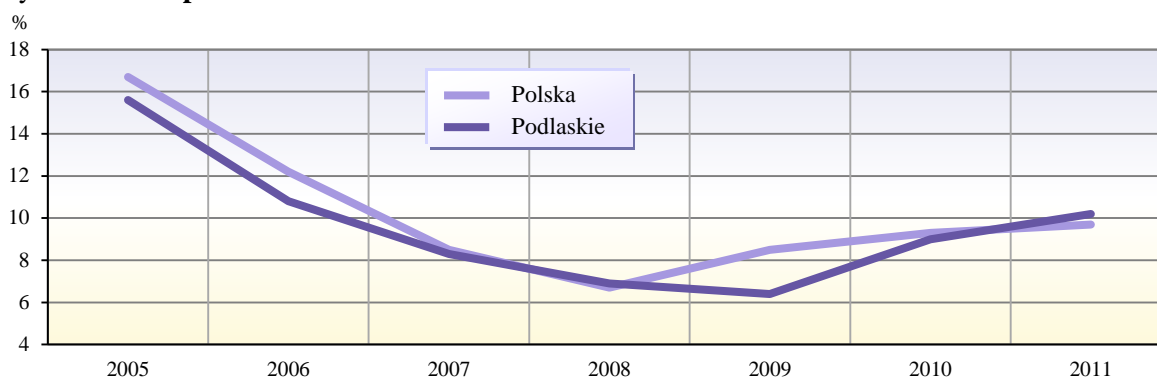
Wyk. 31. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2011 r.**

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2011 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 10,2% i była o 0,5 pkt proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku w regionie wzrosła o 1,2 pkt proc. (w Polsce – o 0,4 pkt proc.), natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2005 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia o 5,4 pkt proc. (w kraju – o 7,0 pkt proc.). W ostatnim kwartale 2011 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 9,2%, a wśród kobiet – 11,3%.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

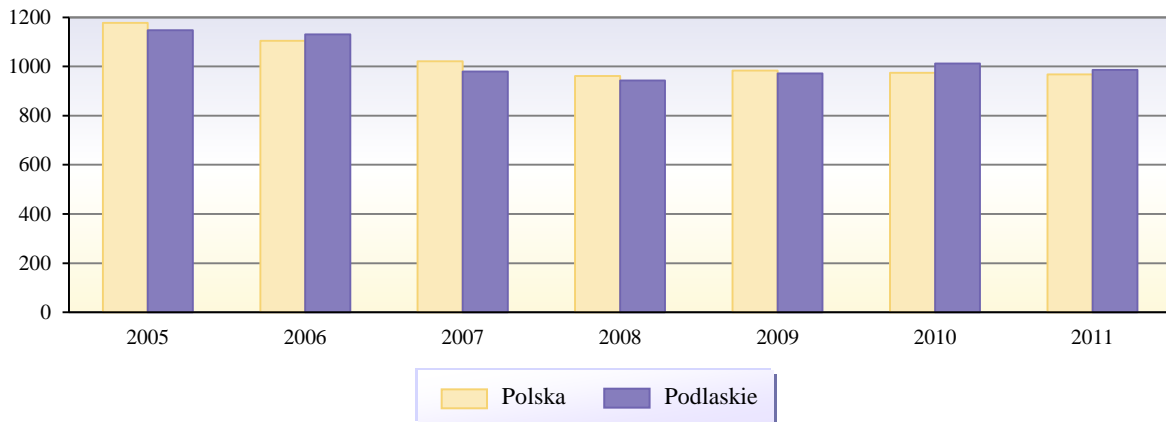
Wyk. 32. **Stopa bezrobocia w IV kwartale**

W IV kwartale 2011 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 424 tys. osób i stanowiła 43,9% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w Polsce ukształtował się na poziomie 43,7%. Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo na Podlasiu zmniejszyła się o 6,2%, a w stosunku do analogicznego okresu 2005 r. była wyższa o 4,4%. W skali kraju liczebność analizowanej zbiorowości zmniejszyła się

odpowiednio o 0,6% i 0,8%. Większość populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2011 r. wyniósł 60,4%.

Wyk. 33. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale

W ostatnim kwartale 2011 r. na 1000 pracujących przypadało 986 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1012 osób, natomiast w analogicznym okresie 2005 r.– 1147 osób. W IV kwartale 2011 r., podobnie jak w analogicznym okresie poprzedniego roku, w regionie na 1000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju. W 2005 r. sytuacja w tym zakresie kształtowała się odwrotnie.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Popyt na pracę w województwie podlaskim” – opracowanie sygnałne dostępne co pół roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. (podobnie jak w poprzednim roku) ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej, a jego systematyczny powolny wzrost notowano w kolejnych okresach narastających omawianego roku. W porównaniu z 2010 r. zwiększył się również czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw oraz średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

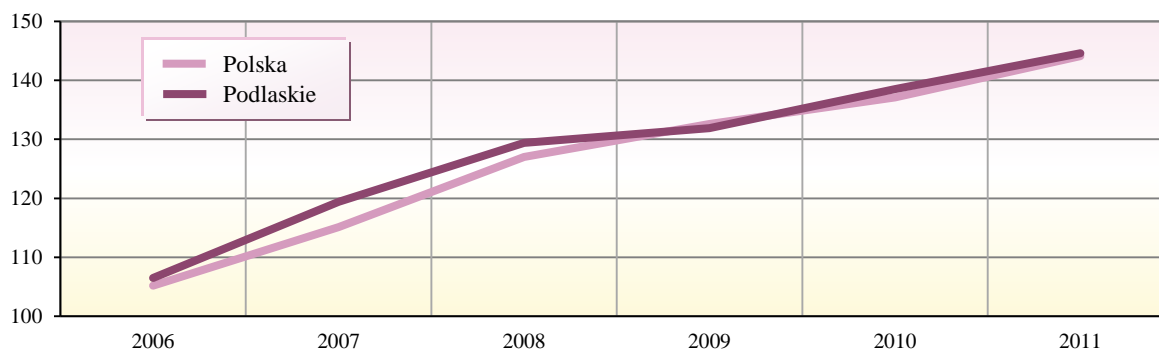
Tabl. 8. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011		
	w złotych			2005 = 100	2010 = 100
Polska	2502,79	3429,64	3604,02	144,0	105,1
Podlaskie	2091,53	2896,16	3023,31	144,6	104,4
Białystok	3014,50	3018,70	x	100,1

W 2011 r. na Podlasiu przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3023,31 zł i było o 4,4% wyższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu odpowiednio o 5,0% w 2010 r.). W kraju przeciętna płaca brutto wyniosła 3604,02 zł, co oznacza wzrost o 5,1% w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem (przy wzroście odpowiednio o 3,4% w 2010 r.).

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Wyk. 34. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2005 = 100

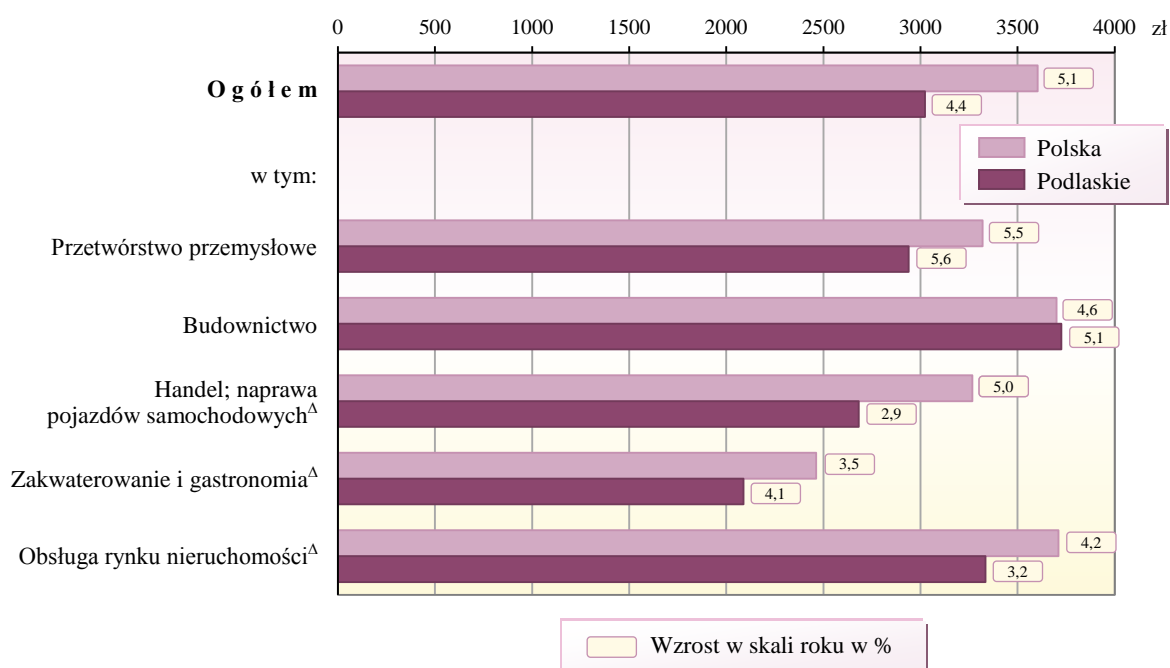
W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło wartość 3701,44 zł i zwiększyło się o 7,2% w stosunku do zanotowanego w poprzednim roku. W sektorze prywatnym przeciętna płaca ukształtowała się na poziomie 2954,00 zł i była o 4,2% wyższa niż w 2010 r.

Tabl. 9. **Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim**

Sektory	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Ogółem	104,1	104,4	104,6	105,0	102,5	104,1	104,0	104,4
w tym:								
Przemysł	107,2	106,5	105,6	105,5	101,2	102,7	102,2	103,3
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	107,1	106,3	105,6	106,3	106,0	106,3	105,3	105,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	103,5	105,0	104,3	104,1	102,9	103,4	103,5	102,3
Budownictwo	98,5	102,0	106,7	107,9	105,2	107,5	105,7	105,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,9	103,2	102,9	103,2	102,2	102,9	103,1	102,9
Transport i gospodarka magazynowa	97,3	97,4	100,9	103,5	103,3	103,8	103,0	103,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	110,1	108,6	109,3	108,0	102,0	103,4	102,5	104,1
Informacja i komunikacja	101,2	96,8	97,9	99,1	107,1	109,6	108,7	106,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102,2	102,3	103,1	105,3	100,6	102,4	103,2	103,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	107,5	105,7	104,7	104,6	99,3	99,8	101,6	101,3

W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy stwierdzono w informacji i komunikacji (o 6,4%), przetwórstwie przemysłowym (o 5,6%) oraz budownictwie (o 5,1%). Spadek wynagrodzeń zaobserwowano tylko w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,4%).

Wyk. 35. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r.**

W omawianym okresie najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz informacja i komunikacja; przekroczyły one odpowiednio o 43,4% i 38,4% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w regionie. Najniższe wynagrodzenia stwierdzono natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii (odpowiednio o 40,3% i 30,9% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw).

W 2011 r. w jednostkach sektora przedsiębiorstw na Podlasiu przepracowano łącznie 176,9 mln godzin, tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem. Przepracowany czas zmniejszył się o 5,5% w sektorze publicznym, natomiast w sektorze prywatnym wzrósł o 3,5%. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 74,6 mln (42,2% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 44,0 mln (24,9%), zaś najmniej w informacji i komunikacji – 1,8 mln (1,0%) oraz górnictwie i wydobywaniu – 1,9 mln (1,1%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2011 r. wyniósł 150 godzin (rok wcześniej – 148 godzin).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w tym okresie ukształtowało się na poziomie 20,23 zł, przy czym w sektorze publicznym osiągnęło wartość 25,30 zł, zaś w sektorze prywatnym – 19,72 zł. W porównaniu z 2010 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 3,5% (w sektorze publicznym – o 7,5%, a w prywatnym – o 3,2%). Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 30,13 zł, a najniższe w administrowaniu i działalności wspierającej – 12,43 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2011 r. utrzymał się spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów w ujęciu rocznym. Zmniejszenie liczby świadczeniobiorców było wynikiem systematycznego jej spadku w kolejnych okresach narastających omawianego roku. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w skali roku miała wpływ malejąca zbiorowość zarówno osób pobierających świadczenia z ZUS, jak i rolników indywidualnych.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia realizowane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2011 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 270,0 tys. osób i była niższa zarówno od notowanej przed rokiem (o 6,3 tys. osób, tj. o 2,3%), jak i w 2006 r. (o 6,9 tys. osób, tj. o 2,5%).

Tabl. 10. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2006	2010	2011		
	w liczbach bezwzględnych			2006 = 100	2010 = 100
POLSKA^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	7217,4	7491,4	7414,2	102,7	99,0
rolników indywidualnych	1586,0	1374,6	1326,6	83,6	96,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1214,75	1588,95	1669,22	137,4	105,1
w tym emerytura	1310,75	1698,35	1783,06	136,0	105,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	802,52	954,68	986,24	122,9	103,3
w tym emerytura	841,06	996,18	1028,51	122,3	103,2
PODLASKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	276,9	276,3	270,0	97,5	97,7
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	165,7	178,3	175,0	105,6	98,1
rolników indywidualnych	111,2	98,0	95,0	85,4	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1099,84	1441,83	1511,13	137,4	104,8
w tym emerytura	1168,28	1525,45	1597,65	136,8	104,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	764,69	918,86	951,01	124,4	103,5
w tym emerytura	785,59	942,93	975,86	124,2	103,5

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W omawianym roku odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 2,4% i utrzymał się na poziomie sprzed roku. Świadczeniobiorcy KRUS z Podlasia stanowili 7,2% całej populacji w kraju, a ich udział wzrósł w skali roku o 0,1 pkt proc.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa).

W 2011 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 175,0 tys. osób, tj. o 1,9% mniej niż przed rokiem, ale o 5,6% więcej niż przed pięcioma laty. W ostatnim roku odnotowano załamanie tendencji obserwowanej na przestrzeni lat 2007–2010, kiedy to liczba świadczeniobiorców ZUS systematycznie rosła. Na kierunek zmian zachodzących w skali roku główny wpływ miała malejąca po raz pierwszy od kilku lat zbiorowość emerytów (o 1,9%).

W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się również przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 3,6%), nie uległa natomiast istotnej zmianie liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,1% więcej). W 2011 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (71,4% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (13,9%).

Tabl. 11. Świadczenia społeczne w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	278,0	277,5	276,9	276,3	273,4	272,8	271,3	270,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	100,3	100,0	99,7	99,3	98,3	98,3	98,0	97,7
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	178,9	178,7	178,5	178,3	177,3	177,1	176,0	175,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	102,4	101,9	101,3	100,8	99,1	99,1	98,6	98,1
rolników indywidualnych	99,1	98,8	98,4	98,0	96,1	95,7	95,3	95,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	96,7	96,8	96,8	96,8	96,9	96,9	96,9	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1400,87	1426,07	1435,26	1441,83	1484,26	1502,46	1507,60	1511,13
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	107,4	106,5	106,1	106,0	106,0	105,4	105,0	104,8
rolników indywidualnych	898,24	911,75	916,29	918,86	936,56	946,17	949,25	951,01
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	105,9	105,4	105,2	105,1	104,3	103,8	103,6	103,5

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

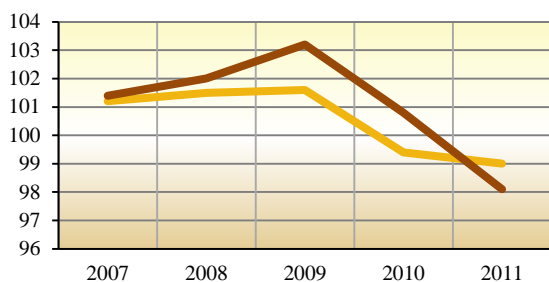
Podobnie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku wszystkich kategorii świadczeniobiorców zanotowano zmniejszenie zbiorowości w porównaniu z poprzednim rokiem. Emerytury i renty rolnicze w 2011 r. pobierało 95,0 tys.

osób (o 3,1% mniej niż przed rokiem i o 14,6% mniej w stosunku do 2006 r.). W ciągu ostatniego roku największy spadek (o 3,1%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury, natomiast w najmniejszym stopniu zmalała zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 1,4%. Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 83,7%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,3% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

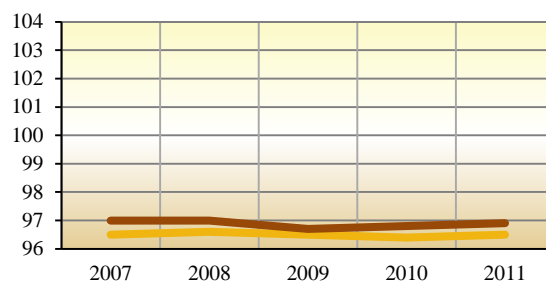
Wyk. 36. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — Podlaskie

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W regionie w 2011 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1511,13 zł i była o 4,8% większa niż przed rokiem. W skali kraju w analizowanym okresie odnotowano wzrost o 5,1%. To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidual-

nych ukształtowało się na poziomie 951,01 zł i w ciągu roku zwiększyło się o 3,5% (w kraju nastąpił wzrost o 3,3%).

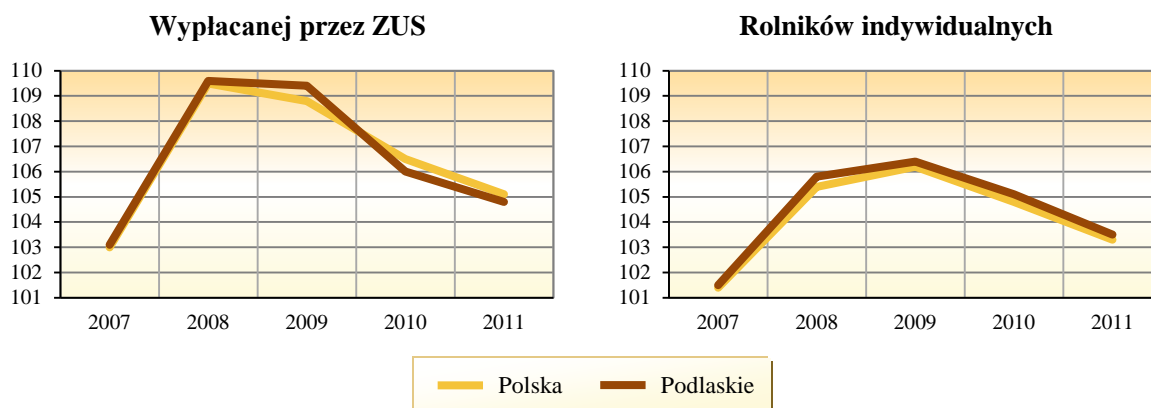
Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. Szybciej rosła jednak przeciętna emerytura i renta wypłacana przez ZUS niż to samo świadczenie z KRUS. W analizowanym roku różnica wyniosła 1,3 pkt proc. w województwie i 1,8 pkt proc.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat ZUS w ciągu ostatniego roku odnotowano w województwie w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy (o 5,2%), a w kraju – emerytury (o 5,0%). Biorąc pod uwagę rolników indywidualnych zarówno w regionie, jak i w Polsce w największym stopniu zwiększyła się renta rodzinna (odpowiednio o 4,6% oraz 4,3%).

Wyk. 37. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

W 2011 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo plasowało się na dwunastym miejscu w kraju, a analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych (podobnie jak rok wcześniej) było jednym z najniższych w Polsce. W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak mniejsze odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń (renty rodzinne były o 0,1% wyższe od przeciętnych w kraju, a renty z tytułu niezdolności do pracy oraz emerytury – niższe odpowiednio o 1,6% i 5,1%) w porównaniu z wypłatami z ZUS (gdzie renty z tytułu niezdolności do pracy były o 6,0% niższe od średnich krajowych, emerytury – o 10,4%, a renty rodzinne – o 13,0%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie podlaskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”, który co kwartał dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

CENY

W 2011 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym był szybszy od zanotowanego w poprzednim roku. W porównaniu z 2010 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim wzrosły w większym stopniu niż w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen wystąpił we wszystkich grupach towarów i usług, z wyjątkiem odzieży i obuwia. Najbardziej zdrożały towary i usługi w zakresie transportu, żywności i napojów bezalkoholowych oraz mieszkania.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim w 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosły o 4,5% (wobec wzrostu o 4,3% średnio dla Polski). Najbardziej zdrożały towary i usługi w zakresie transportu (o 7,0%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 5,8%) oraz towary i usługi związane z mieszkaniem (o 5,7%). Znacznie więcej niż rok

wcześniej płacono również za towary i usługi w zakresie edukacji (o 4,3%) oraz zdrowia (o 4,0%). Mniej niż przed rokiem kosztowały tylko odzież i obuwie (o 0,2%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, przy czym notowany spadek cen odzieży i obuwia był większy niż na Podlasiu.

Tabl. 12. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

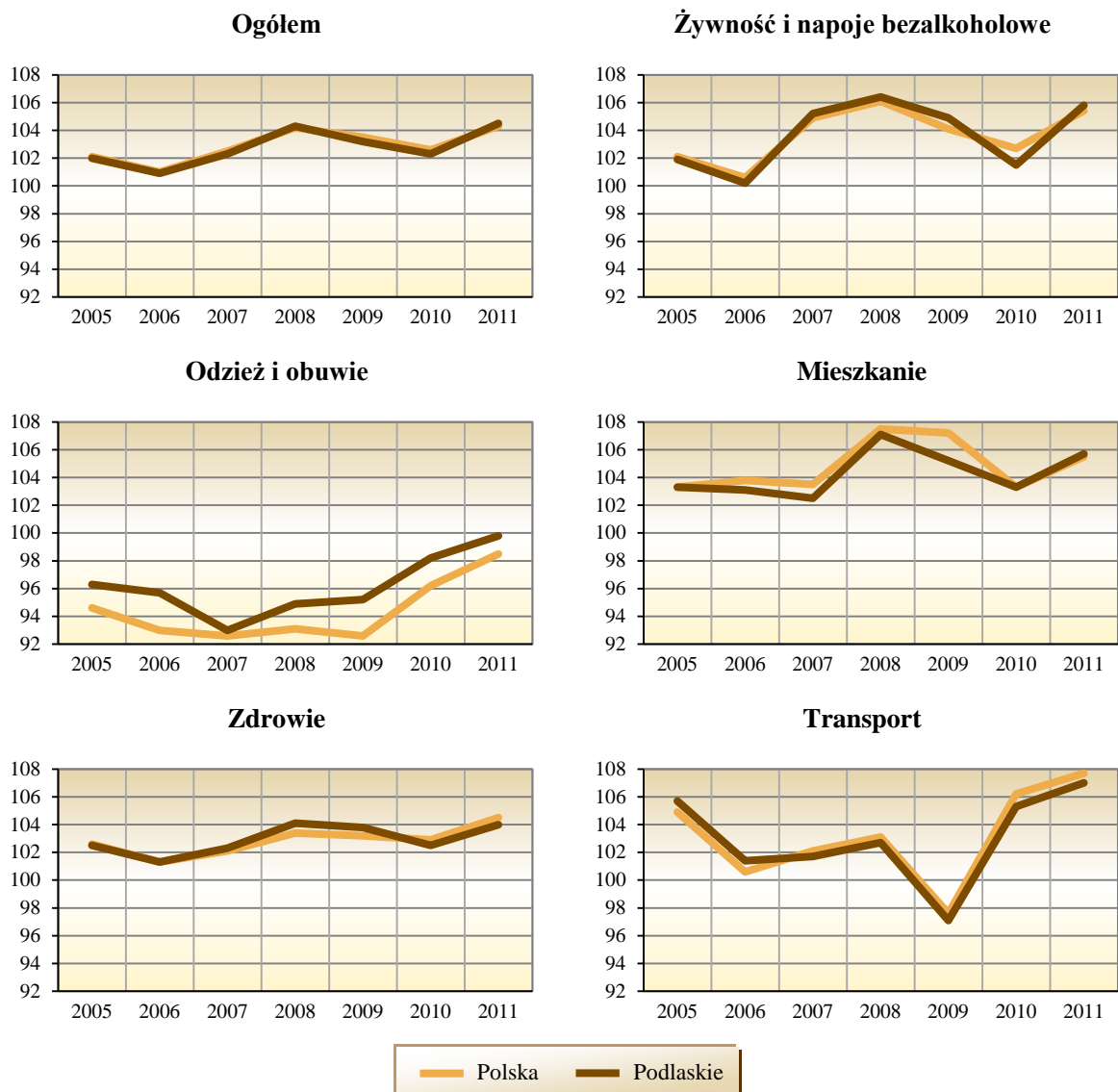
Wyszczególnienie	2005	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,1	102,6	104,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,1	102,7	105,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	105,3	103,7
Odzież i obuwie	94,6	96,2	98,5
Mieszkanie	103,3	103,3	105,5
Zdrowie	102,6	102,9	104,5
Transport	104,9	106,2	107,7
Rekreacja i kultura	100,6	99,7	100,5
Edukacja	103,2	102,7	103,4

Tabl. 12. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
PODLASKIE			
O g ó ł e m	102,0	102,3	104,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	101,5	105,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	104,5	103,0
Odzież i obuwie	96,3	98,2	99,8
Mieszkanie	103,3	103,3	105,7
Zdrowie	102,5	102,5	104,0
Transport	105,7	105,3	107,0
Rekreacja i kultura	99,8	100,6	100,5
Edukacja	101,3	101,8	104,3

Wyk. 38. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100

W 2011 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w II i IV kwartale i wyniósł 4,9%. W IV kwartale najbardziej zdrożały towary i usługi związane z transportem (o 8,5%), których ceny znacząco rosły także w poprzednich kwartałach omawianego roku. W II kwartale najwyższy wzrost zanotowano w przypadku cen żywności i napojów bezalkoholowych (o 7,8%). W ujęciu rocznym ceny wszystkich grup towarów i usług zwiększyły się w poszczególnych kwartałach 2011 r. Wyjątek stanowiła grupa odzież i obuwie, gdzie poza jednorazowym wzrostem (w II kwartale), obserwowano spadek cen w skali roku.

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim

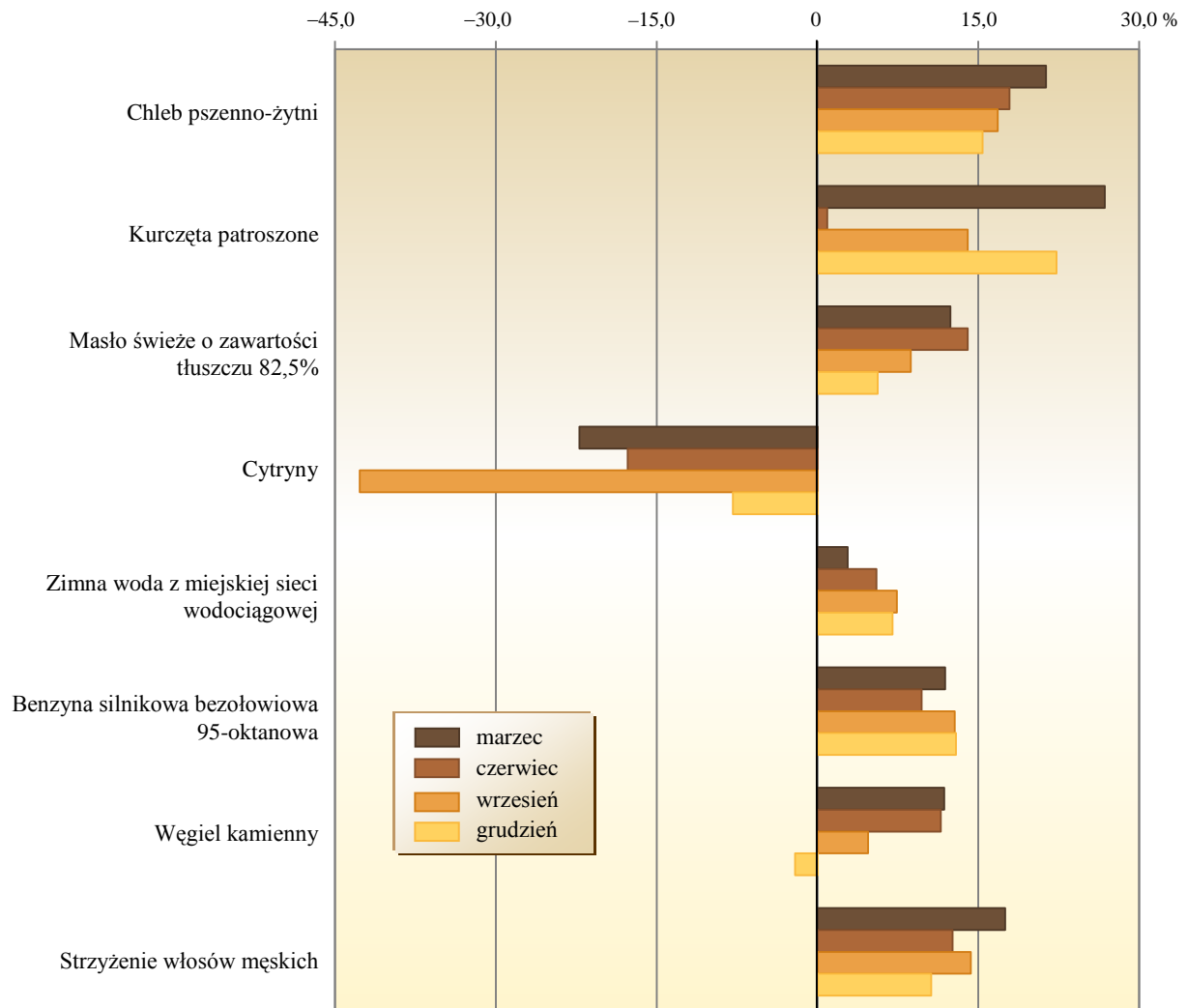
Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	103,0	101,8	101,8	102,5	103,8	104,9	104,3	104,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	99,7	101,0	102,5	104,4	107,8	105,5	105,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	106,9	105,6	102,9	102,6	102,6	102,3	103,3	103,6
Odzież i obuwie	97,0	97,9	98,8	99,0	98,3	102,0	99,6	99,4
Mieszkanie	103,0	103,2	103,4	103,6	105,6	105,4	105,6	106,1
Zdrowie	102,6	102,7	102,4	102,2	102,8	103,4	103,9	106,0
Transport	108,3	105,8	102,8	104,7	106,1	106,4	107,0	108,5
Rekreacja i kultura	101,7	99,8	100,2	100,8	100,6	100,7	100,2	100,5
Edukacja	100,6	100,7	102,4	103,3	104,1	103,8	104,3	105,1

W grudniu 2011 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. Najbardziej podrożały: cukier (o 31,4%), kurczęta patroszone (o 22,3%) oraz chleb pszenno-żytni (o 15,4%). Znacznie więcej kosztowały również szynka wieprzowa gotowana (o 11,8%) i mięso wieprzowe z kością – schab środkowy (o 11,1%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Zdecydowanie mniej niż przed rokiem płacono za cebulę (o 49,8%) i ziemniaki (o 43,5%). W grupie artykułów nieżywnościowych znacząco zdrożała benzyna silnikowa bezołowiowa 95-oktanowa (o 12,9%). Spośród usług konsumpcyjnych więcej należało zapłacić za strzyżenie włosów męskich (o 10,6%), bilet do kina (o 7,4%), a także za zimną wodę z miejskiej sieci wodociągowej (o 7,0%).

Wyk. 39. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podlaskim w 2011 r.**

Tabl. 14. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	
	w złotych			2010 = 100

POLSKA

Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,33	2,08	2,25	108,2
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,07	13,68	15,34	112,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,63	5,96	7,12	119,5
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,67	21,65	22,95	106,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5% – za 1 l	2,45	2,67	2,78	104,1
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,10	4,27	4,63	108,4
Cebula – za 1 kg	1,20	2,25	1,40	62,2
Ziemniaki – za 1 kg	0,89	1,43	0,74	51,7

Tabl. 14. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	
	w złotych			2010 = 100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,94	3,95	134,4
Sok jabłkowy – za 1 l	2,83	3,64	3,73	102,5
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	458,31	467,17	484,87	103,8
Półbuty skórzane męskie na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	146,77	164,09	172,72	105,3
Proszek do prania – za 400 g	2,97	4,43	4,46	100,7
Ciepła woda – za 1 m ³	14,10	17,89	18,61	104,0
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	51,31	69,63	74,13	106,5
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,94	2,23	2,46	110,3
Bilet do kina	12,72	15,23	15,89	104,3
PODLASKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,18	1,88	2,17	115,4
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,36	13,83	15,36	111,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	4,41	5,79	7,08	122,3
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	18,63	20,47	22,89	111,8
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,43	2,80	2,71	96,8
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,36	4,28	4,52	105,6
Cebula – za 1 kg	1,23	2,15	1,08	50,2
Ziemiaki – za 1 kg	0,91	1,31	0,74	56,5
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,93	2,93	3,85	131,4
Sok jabłkowy – za 1 l	2,92	3,79	3,75	98,9
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	492,67	398,33	416,88	104,7
Półbuty skórzane męskie na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	147,49	147,05	154,55	105,1
Proszek do prania – za 400 g	3,22	4,11	4,14	100,7
Ciepła woda – za 1 m ³	14,45	15,75	16,53	105,0
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	51,71	68,00	71,00	104,4
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,81	2,03	2,14	105,4
Bilet do kina	12,36	13,43	14,43	107,4

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

ROLNICTWO

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Intensywne opady deszczu w końcu sierpnia i we wrześniu 2010 r. spowodowały utrudnienia w siewach ozimin. Rośliny przed wejściem w stan zimowego spoczynku były niedostatecznie rozkrzewione, niezbyt wyrosnięte i osłabione. Warunki zimowania również ukształtowały się niezbyt korzystnie. Silne wiatry występujące w styczniu i lutym 2011 r. odsłoniły rośliny spod pokrywy śnieżnej, co przy ujemnych temperaturach powietrza spowodowało wysmalanie ozimin. Po krótkotrwałym ociepleniu, na przełomie lutego i marca miały miejsce znaczne spadki temperatury powietrza przy gruncie (poniżej -20°C). W końcu drugiej dekady marca nastąpiło ocieplenie i na początku kwietnia ruszyła wiosenna wegetacja roślin. Warunki agrometeorologiczne w kwietniu były na ogół korzystne. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gruntu zabezpieczało potrzeby wodne roślin, a dostateczna ilość ciepła wpływała pozytywnie na wschody i początkową fazę wzrostu roślin. Maj charakteryzował się zróżnicowaną pogodą. Przez dwie pierwsze dekady było deszczowo oraz chłodno i dopiero pod koniec miesiąca ociepliło się. W znacznej części województwa ilość opadów była wystarczająca, co wpłynęło korzystnie na wzrost roślin pastewnych i roślinności na użytkach zielonych. Na nadmiernie zagęszczonych plantacjach zbóż pojawiły się choroby grzybowe. W czerwcu na północy regionu, gdzie dominują gleby lekkie i przepuszczalne, rośliny odczuwały niedobór wilgoci. Jednak w większej części województwa uwilgotnienie było dostateczne, a lokalnie nawet nadmierne z powodu obfitych, przelotnych opadów. Częste ulewne deszcze wraz z towarzyszącymi wiatrami, które wystąpiły w lipcu przyczyniły się do wylegania zbóż i rzepaku. Utrzymująca się wysoka wilgotność powietrza sprzyjała porastaniu ziarna w kłosach pszenżyta i pszenicy. Ciepła, słoneczna i prawie bezdeszczowa pogoda w pierwszych dwóch dekadach sierpnia stwarzała na ogół dobre warunki dla przeprowadzenia żniw i sianokosów. W północnej części województwa, z powodu utrzymującej się zbyt dużej wilgotności gleby, pozostały nieskoszone niewielkie arealy zbóż. Na uprzątniętych polach wykonywano podorywki, siew rzepaku lub przygotowywano je pod zasiewy zbóż ozimych.

Tabl. 15. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	31,5	34,9	32,9
rzepak i rzepik	26,3	23,6	22,4
ziemniaki	176	211	230
buraki cukrowe	416	483	556
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:			
bydło	34,5	37,2 ^a	37,3
trzoda chlewna	113,9 ^b	98,5 ^a	87,5 ^b
owce	2,0	1,7 ^a	1,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	845,1	1000,0 ^a	825,9

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Stan w końcu lipca.

Tabl. 15. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA (dok.)			
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	36,69	59,84	81,99
ziarno żyta za 1 dt	27,64	42,12	74,24
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	37,05	50,86	49,57
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,05	4,56	5,58
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	3,89	4,52
mleko krowie za 1 l	0,93	1,07	1,21
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	45,49	64,91	95,51
ziarno żyta za 1 dt	34,67	48,58	78,79
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	52,87	98,51	111,47
prosię na chów za 1 szt.	131,00	130,20	121,13
PODLASKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	26,8	29,1	26,1
rzepak i rzepik	28,4	23,9	26,4
ziemniaki	172	203	202
buraki cukrowe	414	472	451
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu):			
bydło	67,2	82,1 ^a	88,0
trzoda chlewna	79,6 ^b	51,7 ^a	44,7 ^b
owce	2,1	2,1 ^a	1,9
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	417,5	697,9 ^a	489,1
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	36,00	63,48	85,28
ziarno żyta za 1 dt	25,68	43,33	77,18
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	47,05	69,61	45,07
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,00	4,43	5,40
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,83	3,82	4,47
mleko krowie za 1 l	1,01	1,16	1,29
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	43,74	61,37	96,59
ziarno żyta za 1 dt	28,57	41,63	75,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	46,02	92,43	92,72
prosię na chów za 1 szt.	132,28	132,74	112,00

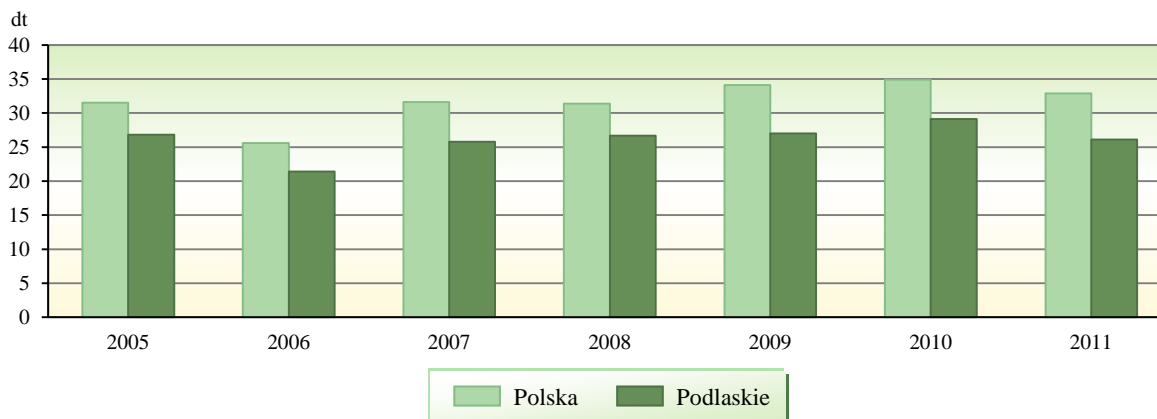
^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Stan w końcu lipca.

■ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2011 r., z powodu niższej wydajności z jednostki powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i ziemniaków, a także ograniczenia areалу uprawy rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków, uzyskano mniejszą produkcję tych ziemiopłodów niż przed rokiem.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2011 r. w województwie podlaskim wyniosła 466,2 tys. ha i była o 3,5% większa w porównaniu z zanotowaną w Powszechnym Spisie Rolnym 2010, zaś o 5,8% mniejsza niż w 2005 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2011 r. osiągnęły poziom 26,1 dt z ha i zmalały w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim i 2005 odpowiednio o 10,3% i 2,6%, a w odniesieniu do średnich plonów w kraju były aż o 20,7% niższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1215,8 tys. ton, czyli o 7,2% mniej niż przed rokiem i o 8,3% mniej niż w 2005 r.

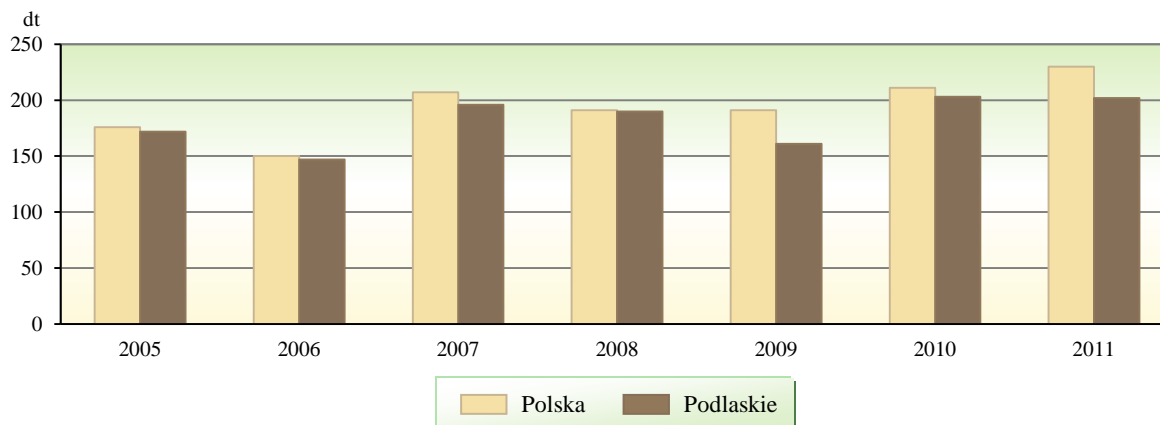
Wyk. 40. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2011 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 7,0 tys. ha i w odniesieniu do zanotowanej podczas PSR 2010 zmniejszyła się o 16,0%, a w stosunku do 2005 r. wzrosła blisko 3-krotnie. W omawianym roku plony wyniosły 26,4 dt z ha i były wyższe od średnich w kraju o 17,9%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się one o 10,5%, a w odniesieniu do 2005 r. zmniejszyły się o 7,0%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2011 r. oszacowano na 18,4 tys. ton i były one niższe o 7,4% od uzyskanych przed rokiem, zaś ponad 2,5-krotnie przekroczyły produkcję z 2005 r.

Uprawa ziemniaków w województwie podlaskim od wielu lat ulega ograniczeniu. W 2011 r. zasadzono je na powierzchni 17,6 tys. ha, czyli o 3,0% mniejszej od zanotowanej w PSR 2010 i aż o 46,2% mniejszej w porównaniu z 2005 r. W omawianym roku z 1 ha zebrano 202 dt ziemniaków, czyli o 0,5% mniej niż przed rokiem, ale o 17,4% więcej niż sześć lat wcześniej. W odniesieniu do średnich w kraju uzyskane plony były o 12,2% niższe. Produkcja ziemniaków w regionie w 2011 r. wyniosła 355,1 tys. ton i na skutek ograniczenia powierzchni uprawy oraz niższej wydajności z 1 ha zmniejszyła się o 3,6% w stosunku do zbiorów z poprzedniego roku, natomiast w porównaniu z 2005 r. obniżyła się aż o 37,0%, o czym zadecydował znacznie mniejszy areal uprawy.

Wyk. 41. Plony ziemniaków z 1 ha

Od kilku lat w naszym regionie większego znaczenia nie mają buraki cukrowe. Powierzchnia ich uprawy jest niewielka i bardzo niestabilna. W 2011 r. wyniosła ona 0,7 tys. ha, podczas gdy rok wcześniej kształtowała się na poziomie 0,3 tys. ha, a w 2005 r. – 5,8 tys. ha.

■ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

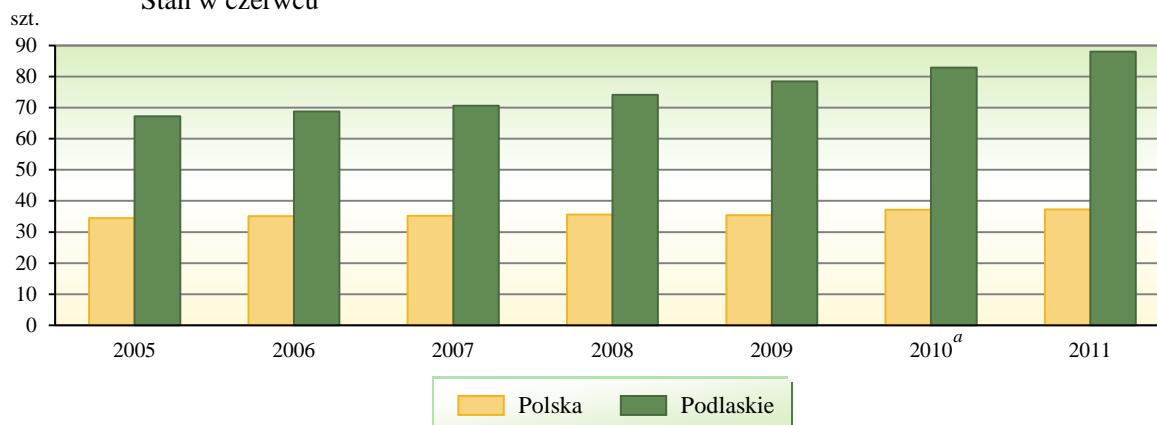
W 2011 r., w odniesieniu do danych uzyskanych w Powszechnym Spisie Rolnym 2010, nastąpił wzrost pogłowia bydła, natomiast zmniejszyła się liczebność stada trzody chlewnej, owiec i drobiu. Pogłowie koni utrzymało się na niezmiennym poziomie.

W 2011 r. pogłowie bydła w województwie podlaskim wyniosło 935,1 tys. szt. i stanowiło 16,2% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do danych PSR 2010 liczebność stada wzrosła o 6,3% (w Polsce utrzymała się na niezmiennym poziomie), natomiast w odniesieniu do 2005 r. odnotowano wzrost o 26,7% (w kraju – o 5,1%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wyk. 42. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

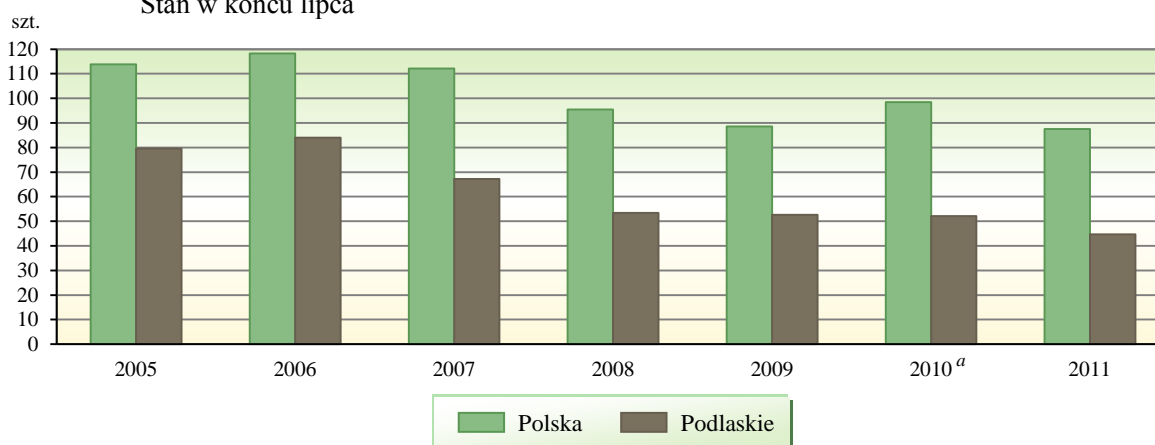
W 2011 r. w ogólnym pogłowie bydła 456,0 tys. szt., tj. 48,8% stanowiły krowy, w tym 97,0% to krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 45,6% i 94,2%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka.

Warto zaznaczyć, że w 2011 r. w województwie podlaskim na 100 ha użytków rolnych przypadło 88 szt. bydła, co plasowało Podlasie na pierwszym miejscu w kraju.

Pogłowie trzody chlewnej na Podlasiu w omawianym roku ukształtowało się na poziomie 474,8 tys. szt. (w tym 40,4 tys. szt., tj. 8,5% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 3,5%. W odniesieniu do stanu zanotowanego w PSR 2010 wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 14,2% (w Polsce – o 11,6%). W porównaniu z 2005 r. spadek pogłowia był większy i wyniósł 45,7% (w kraju – 25,4%).

Wyk. 43. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w końcu lipca

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

W 2011 r. w województwie podlaskim stado owiec liczyło 19,9 tys. szt., co stanowiło 7,9% pogłowia krajowego. W porównaniu z danymi PSR 2010 jego stan zmniejszył się o 10,3%, a w Polsce – o 6,3%. W odniesieniu do 2005 r. pogłowie owiec na Podlasiu zmalało o 15,0%, a w kraju – o 20,6%.

W 2011 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 5946,0 tys. szt. i stanowiło 4,1% ogólnego pogłowia w Polsce. W stosunku do stanu zanotowanego podczas PSR 2010 jego liczebność w województwie spadła o 29,3%, natomiast w kraju – o 18,7%. W odniesieniu do 2005 r. pogłowie drobiu w regionie wzrosło o 18,5%, zaś w kraju odnotowano spadek o 6,0%.

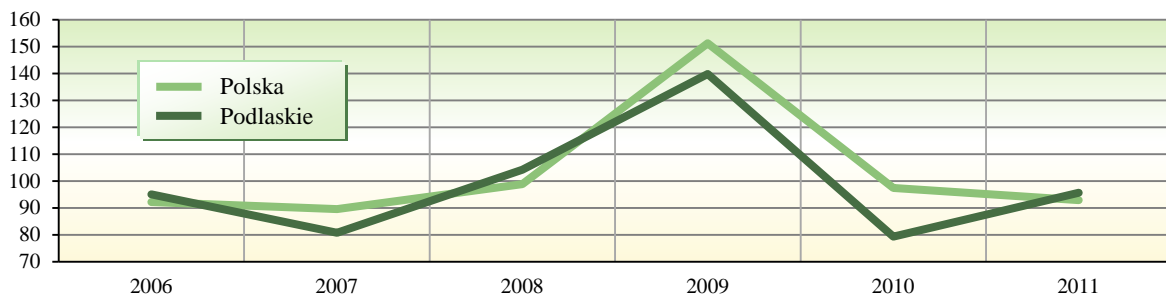
▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2011 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano wzrost skupu ziarna pszenicy, ziemniaków oraz mleka, zaś spadek skupu żyta. Żywca wieprzowego i wołowego skupiono mniej niż przed rokiem, podczas gdy skup żywca drobiowego był wyższy niż w 2010 r.

W 2011 r. na Podlasiu skupiono 83,7 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 1,1% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego oraz 2005 oznacza to spadek odpowiednio o 4,4% i 15,2%. W kraju, w stosunku do 2010 r., skup był niższy o 7,1%, a w porównaniu z 2005 r. – wyższy o 11,6%. W omawianym roku w regionie skupiono 45,6 tys. ton pszenicy, tj. o 4,3% więcej niż w poprzednim roku, natomiast o 9,1% więcej niż w 2005 r. Skup żyta wyniósł 20,6 tys. ton i zmniejszył się o 12,9% w odniesieniu do 2010 r. oraz o 37,3% w stosunku do 2005 r.

Wyk. 44. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**

Rok poprzedni = 100

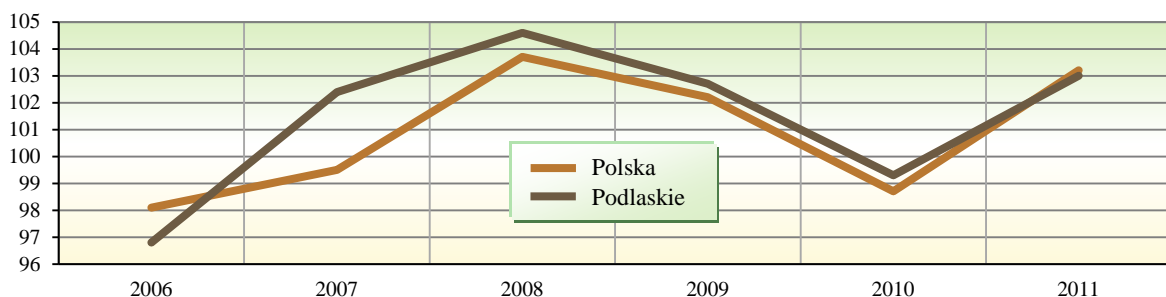
Skup ziemniaków w 2011 r. w województwie podlaskim ukształtował się na poziomie 133,5 tys. ton, co stanowiło 10,5% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim i 2005 nastąpił wzrost ilości skupionych ziemniaków odpowiednio o 51,9% i 8,2% (w kraju odnotowano wzrost o 11,5% w odniesieniu do 2010 r. i o 18,6% w stosunku do 2005 r.).

W 2011 r. w województwie skupiono 69,4 tys. ton żywca wieprzowego w wadze żywej, tj. o 1,8% mniej niż w roku poprzednim i o 10,9% mniej niż sześć lat wcześniej. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 58,5 tys. ton i był o 29,4% niższy niż przed rokiem, ale o 34,0% wyższy niż w 2005 r. Żywca drobiowego skupiono 80,9 tys. ton, czyli więcej niż w roku poprzednim oraz 2005 odpowiednio o 3,1% i 43,9%. W omawianym roku skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami wyniósł 143,5 tys. ton, co stanowiło 4,4% skupu ogólnokrajowego.

W 2011 r. z terenu Podlaskia dokonano skupu 1772,0 mln litrów mleka krowiego (tj. aż 19,6% ogółu mleka skupionego w kraju), czyli o 3,0% więcej niż przed rokiem i o 9,0% więcej niż sześć lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost o 3,2% w odniesieniu do poprzedniego roku oraz o 5,3% w porównaniu z 2005 r.).

Wyk. 45. **Dynamika skupu mleka krowiego**

Rok poprzedni = 100

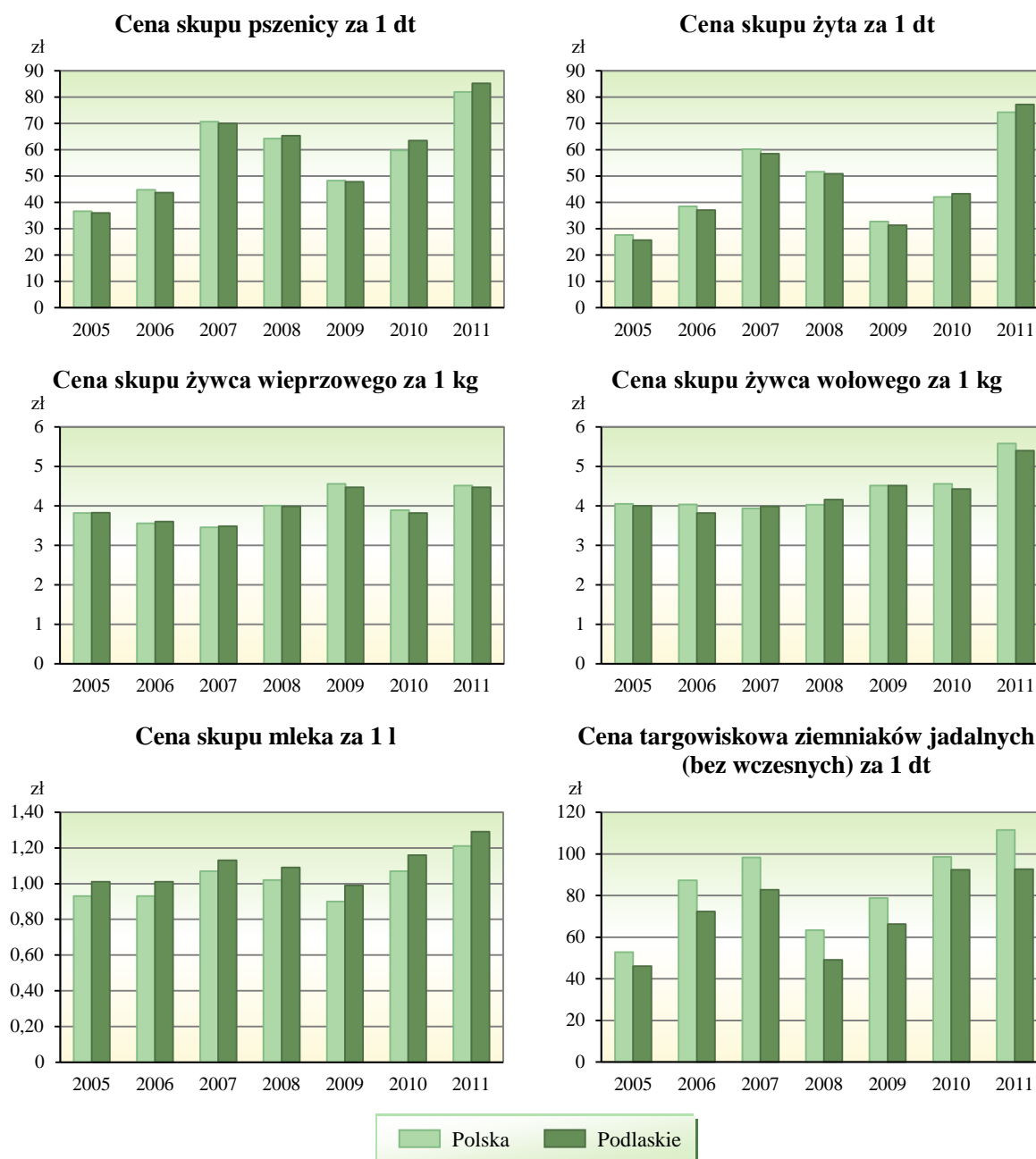
■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen produktów rolnych zarówno w skupie (z wyjątkiem cen ziemniaków jadalnych), jak i na targowiskach.

Średnia cena skupu pszenicy na Podlasiu w 2011 r. wyniosła 85,28 zł za 1 dt (w kraju – 81,99 zł) i była o 34,3% wyższa niż przed rokiem i wzrosła prawie 2,5-krotnie w porównaniu z zanotowaną w 2005 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 96,59 zł (w kraju – 95,51 zł), tj. o 57,4% więcej niż w roku poprzednim i ponad 2-krotnie więcej niż sześć lat wcześniej.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Wyk. 46. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 77,18 zł za dt (w kraju – 74,24 zł), tj. o 78,0% wyższym od zanotowanego w 2010 r. i 3-krotnie większym niż w 2005 r. W obrocie targowiskowym

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

cena żyta wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 81,0%, a w odniesieniu do uzyskanej przed sześcioma laty ponad 2,5-krotnie i osiągnęła poziom 75,36 zł (w Polsce – 78,79 zł).

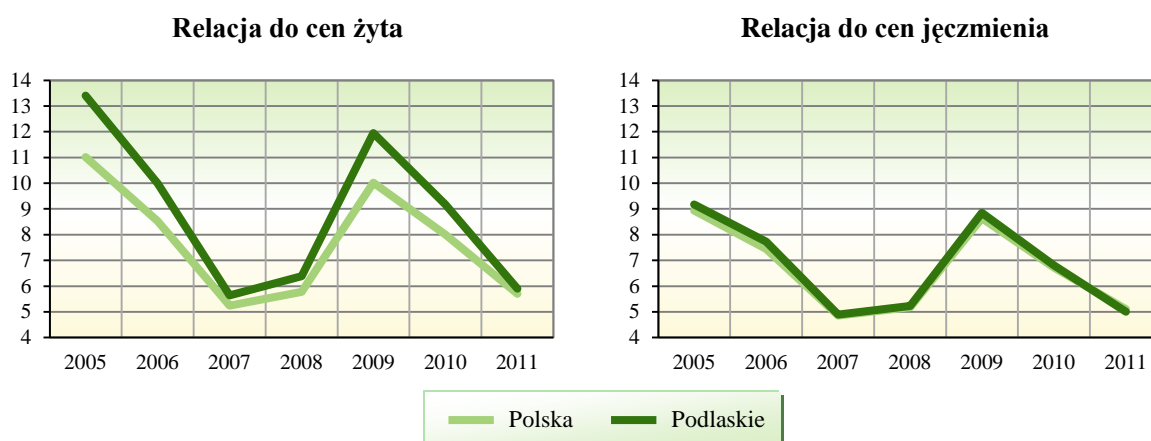
W 2011 r. za ziemniaki jadalne w skupie w województwie podlaskim płacono 45,07 zł za dt (w kraju – 49,57 zł), tj. o 35,3% mniej niż przed rokiem i o 4,2% mniej niż w 2005 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 92,72 zł za dt (w Polsce – 111,47 zł), tj. o 0,3% wyższym od zanotowanego w 2010 r. i ponad 2-krotnie wyższym niż w 2005 r.

W omawianym roku na Podlasiu cena skupu żywca wołowego wyniosła 5,40 zł za kg (w kraju – 5,58 zł), tj. zwiększyła się o 21,6% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku i o 35,1% w odniesieniu do 2005 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,47 zł za kg (w kraju – 4,52 zł), tj. o 17,0% wyższą niż w 2010 r. i o 16,8% większą w porównaniu z zanotowaną sześć lat wcześniej.

W województwie podlaskim w 2011 r., w odniesieniu do roku poprzedniego i 2005, znacznie pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta; ukształtowała się ona na poziomie 5,9 (wobec 9,2 w 2010 r. i 13,4 w 2005 r.), w kraju relacja wyniosła 5,7 (wobec 8,0 w 2010 r. i 11,0 w 2005 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie również uległa zmniejszeniu i wyniosła 5,0 w 2011 r. wobec 6,8 w 2010 r. i 9,2 w 2005 r. (w kraju odpowiednio – 5,1, 6,7 i 8,9).

Wyk. 47. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2011 r. w województwie podlaskim cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,02 zł za kg (w kraju – 4,08 zł) i była o 17,8% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 25,0% wyższa niż w 2005 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku w regionie płacono 1,29 zł (w kraju – średnio 1,21 zł), tj. o 11,3% więcej niż przed rokiem i o 28,5% więcej niż sześć lat wcześniej.

■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2010 r. nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w odniesieniu do poprzedniego roku. Podobny kierunek zmian zaobserwowano w przypadku produkcji końcowej oraz towarowej.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2010 r. w województwie podlaskim 30,3% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 69,7% przypadało na dominującą produkcję zwierzęcą. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek produkcji globalnej o 8,1%, przy czym dla produkcji roślinnej wyniósł on 2,5%, a w przypadku produkcji zwierzęcej – aż 10,3%. W analizowanym roku udział regionu w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 6,3% i w przypadku produkcji roślinnej wyniósł 4,0%, a zwierzęcej – 8,4%. W 2010 r. produkcja globalna w Polsce była o 3,1% niższa niż przed rokiem, przy czym produkcja roślinna zmniejszyła się o 10,2%, natomiast zwierzęca wzrosła o 5,0%. W stosunku do 2005 r. globalna produkcja rolnicza zwiększyła się zarówno w województwie, jak i w kraju odpowiednio o 10,4% i 7,1%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcą rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Wartość końcowej produkcji rolniczej w województwie podlaskim w 2010 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, była o 9,3% mniejsza, przy czym spadek w produkcji roślinnej wyniósł 3,6%, natomiast w zwierzęcej – 10,0%.

W odniesieniu do 2009 r. obniżyła się również towarowa produkcja rolnicza – o 0,8%, w tym produkcja roślinna – o 0,1%, a zwierzęca – o 0,9%.

W omawianym roku udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej i towarowej wyniósł odpowiednio 5,9% i 6,1%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Rolnictwo w województwie podlaskim” – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

PRZEMYSŁ

W 2011 r. utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku. Był on zdecydowanie szybszy od notowanego w 2010 r. na skutek wyraźnego przyspieszenia dynamiki produkcji począwszy od drugiego kwartału. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego), przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2011 r. w województwie osiągnęła wartość 17985,2 mln zł (w cenach bieżących) i była o 6,3% (w cenach stałych) wyższa od zanotowanej w roku poprzednim oraz o 30,1% wyższa niż w 2005 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 7,7% i 44,3%. Po notowanym w I kwartale 2011 r. niewielkim wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku (o 0,3%), w kolejnym kwartalnym okresie narastającym

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

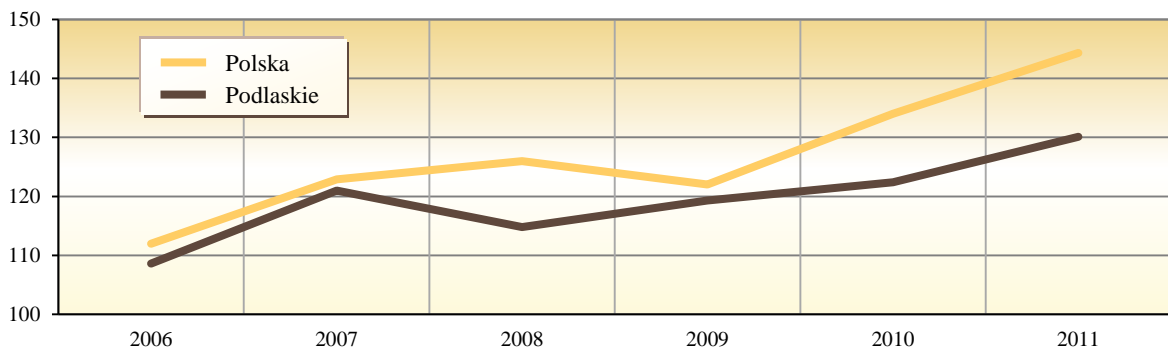
zobserwowano zwiększenie tempa tego wzrostu (wyniósł on 4,7%), a następnie w okresie trzech pierwszych kwartałów omawianego roku – nieznaczne jego zmniejszenie (do 4,0%).

Tabl. 16. Przemysł

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	651874,8	945306,9	1094654,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	83,0	83,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2384,2	2442,2	2494,5
PODLASKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	11322,8	16041,8	17985,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,4	91,0	93,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	47,5	46,3	46,7

Tabl. 16. Przemysł (dok.)

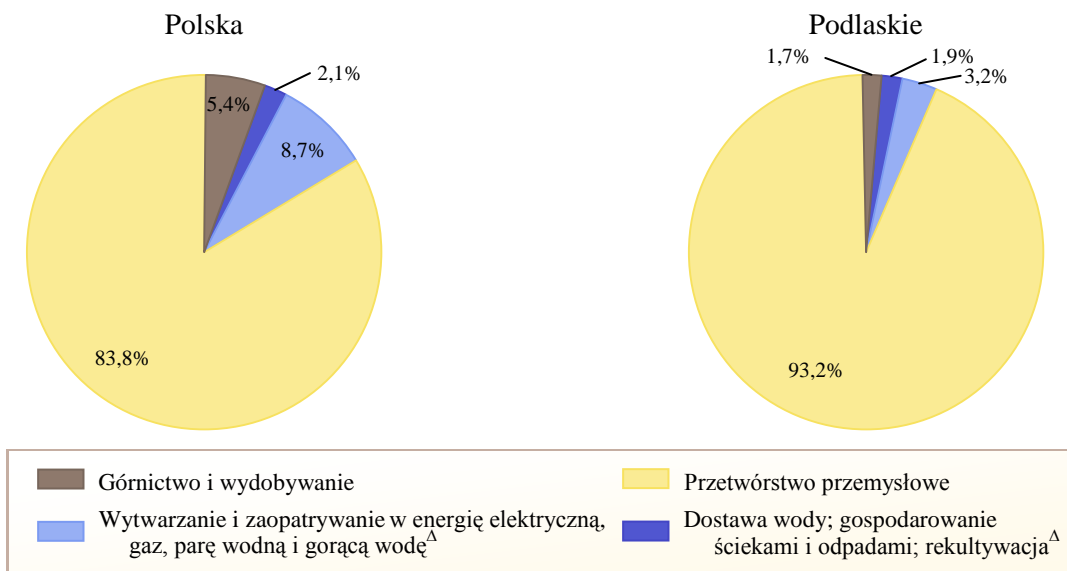
Wyszczególnienie	2005	2010	2011
BIAŁYSTOK			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	3572,6	3294,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	73,8	82,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,7	12,8

Wyk. 48. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2005 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2011 r. w województwie podlaskim złożyła się produkcja w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe – 16755,4 mln zł,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 577,5 mln zł,
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – 346,1 mln zł,
- górnictwo i wydobywanie – 306,2 mln zł.

Wyk. 49. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2011 r. (ceny bieżące)

Wzrost produkcji uzyskany w ciągu ostatniego roku był wynikiem zwiększenia produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (o 8,9%), które w omawianym roku stanowiło 93,2% ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w regionie (w kraju – 83,8%), w górnictwie i wydobywaniu (o 11,7%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 12,7%). Spadek produkcji sprzedanej odnotowano natomiast w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 41,1%).

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego wyższą niż przed rokiem wartość produkcji sprzedanej (w cenach stałych) uzyskano w: produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 53,7%), maszyn i urządzeń (o 31,3%), wyrobów z metali, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (po 8,3%) oraz artykułów spożywczych (o 7,6%). W analizowanym okresie spadek produkcji dotyczył działów: poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (o 43,1%) oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 36,8%).

Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

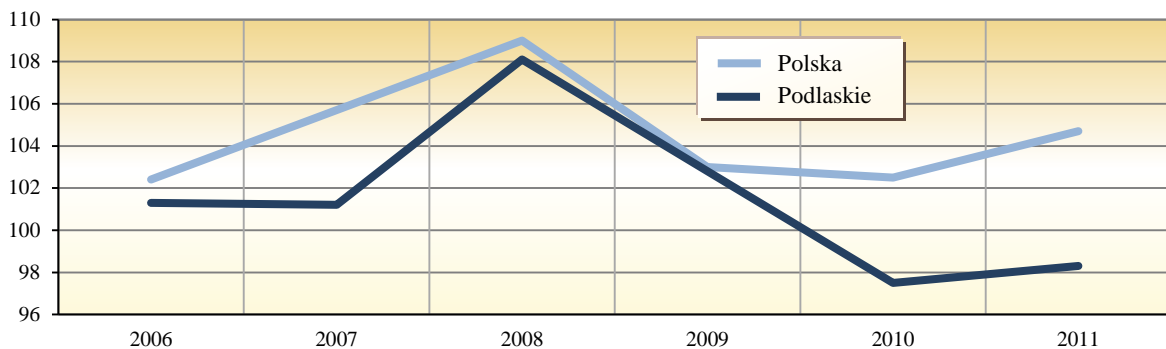
Tabl. 17. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim (ceny stałe)**

Seksje i działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	106,7	104,7	102,8	102,5	100,3	104,7	104,0	106,3
Górnictwo i wydobywanie	86,3	116,9	135,0	136,3	196,3	142,6	119,8	111,7
Przetwórstwo przemysłowe ..	106,8	104,6	102,9	103,3	104,2	108,5	107,1	108,9
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	111,0	106,1	105,3	104,8	100,5	104,2	105,1	107,6
Produkcja wyrobów tekstylnych	74,0	76,6	78,3	81,4	120,1	119,6	110,2	109,8
Produkcja odzieży	102,8	94,4	103,5	95,7	115,4	117,3	114,2	108,3
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	118,2	125,0	116,6	115,9	108,8	102,8	103,2	100,8
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ..	86,1	87,8	87,2	87,2	56,8	59,6	58,8	56,9
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	122,1	106,3	82,4	80,4	74,1	81,6	103,3	106,6
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	102,9	96,3	96,0	98,6	105,1	110,8	108,6	108,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	87,5	94,3	95,2	88,2	135,4	149,6	137,7	153,7
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	127,8	131,7	140,7	131,1	80,9	86,3	93,3	108,3
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	162,8	166,2	156,5	146,5	52,4	56,8	63,8	63,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	99,6	109,8	115,3	120,9	129,6	126,2	127,6	131,3
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	138,2	135,5	120,9	125,5	133,8	145,6	136,8	124,6
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	129,3	147,5	157,9	141,3	129,5	134,4	127,7	123,6
Produkcja mebli	98,0	103,9	104,2	108,9	112,7	129,3	130,8	130,5

Tabl. 17. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim (dok.)**

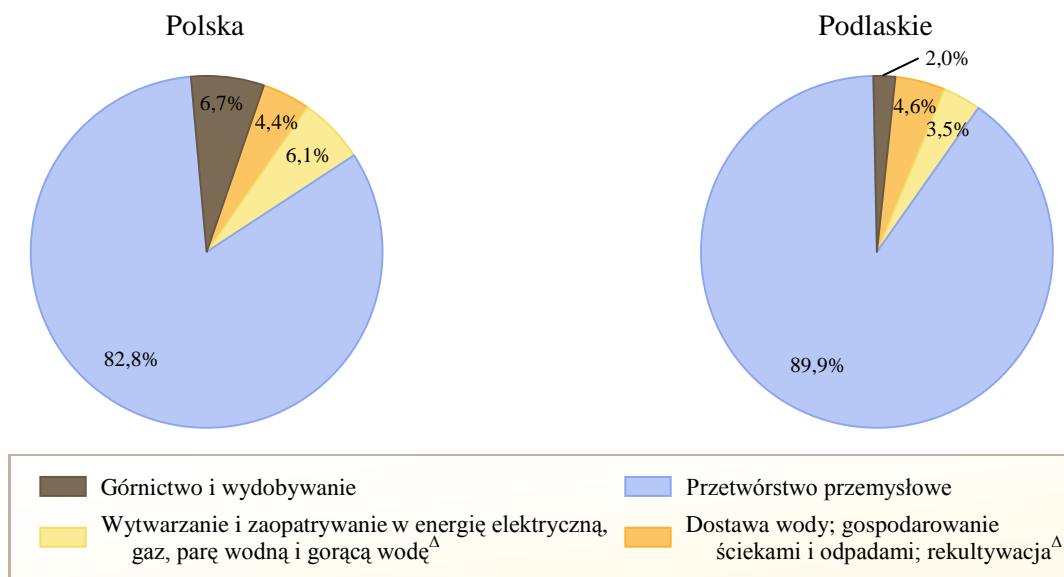
Sekcje i działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	104,4	103,1	95,8	85,4	54,2	49,0	51,1	58,9
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	116,2	111,1	108,8	104,9	102,7	110,6	111,5	112,7
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	208,6	190,1	169,5	175,9	211,3	205,4	216,1	224,8
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	114,6	116,0	112,2	112,3	101,9	100,4	99,1	98,1
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	113,6	98,2	97,6	88,3	93,4	113,6	115,6	119,0

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim w skali roku i sześciu lat towarzyszyło zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego o 0,8%, zaś jego spadek o 1,7% w porównaniu z 2005 r. W kraju stwierdzono natomiast wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle zarówno w odniesieniu do zanotowanego rok wcześniej, jak i w 2005 r. odpowiednio o 2,1% i 4,6%.

Wyk. 50. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
2005 = 100

W 2011 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 46,7 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyło się w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 36,1%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja (o 12,3%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 2,4%), spadło zaś w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 39,3%).

Wyk. 51. Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2011 r.

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2011 r. w województwie podlaskim wyniosła 385,4 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 5,4% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie ukształtowała się na poziomie 438,8 tys. zł i wzrosła odpowiednio o 5,5%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

BUDOWNICTWO

W 2011 r. (podobnie jak w roku poprzednim) stwierdzono zwiększenie produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej, przy czym wysokie tempo wzrostu (w skali roku) obserwowane w pierwszym półroczu uległo znacznemu spowolnieniu w kolejnych kwartalnych okresach narastających. Wyższa niż przed rokiem była także wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie odnotowano również zwiększenie wydajności pracy w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W 2011 r. produkcja sprzedana budownictwa na Podlasiu (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 4647,8 mln zł i zwiększyła się o 21,0% w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim. W skali kraju wzrosła o 17,3% w stosunku do uzyskanej przed rokiem.

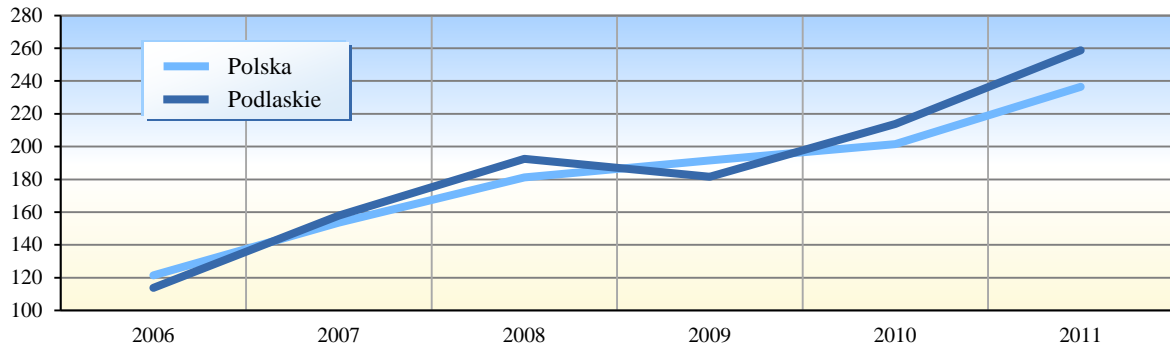
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 18. **Budownictwo**

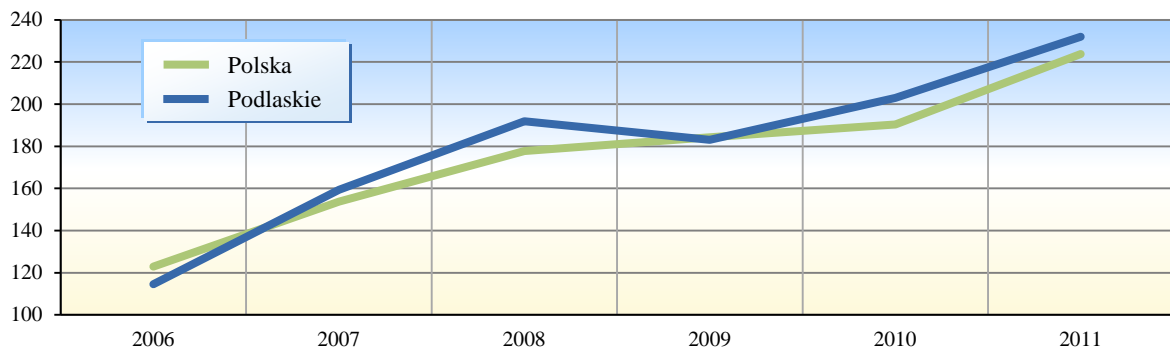
Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	79669,3	160403,9	188127,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	54,5	51,5	51,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	344,5	442,8	476,5
PODLASKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1795,6	3839,7	4647,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	56,6	53,7	50,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	6,3	9,5	10,5
BIAŁYSTOK			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1664,0	1839,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	63,0	66,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	.	4,4	4,5

Wyk. 52. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2005 = 100

W województwie podlaskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie ukształtowała się na poziomie 2357,3 mln zł (50,7% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się o 14,3% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim. W kraju także stwierdzono wzrost sprzedaży produkcji budowlano-montażowej i w porównaniu z 2010 r. wyniósł on 17,6%.

Wyk. 53. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2005 = 100

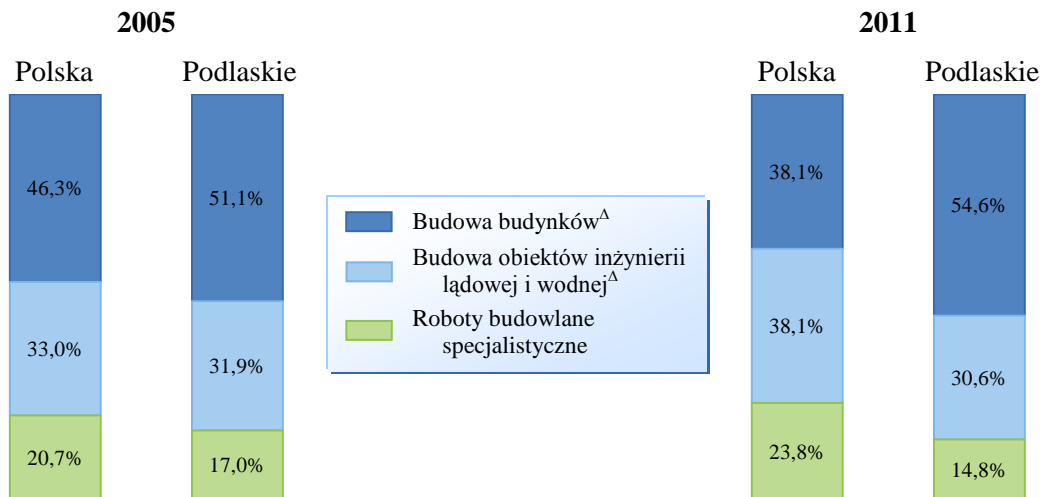
Roboty o charakterze inwestycyjnym w 2011 r. stanowiły 59,0% produkcji budowlano-montażowej, a ich wartość była o 17,3% wyższa niż rok wcześniej. Udział robót inwestycyjnych w produkcji budowlano-montażowej zwiększył się o 1,5 pkt proc. w porównaniu z poprzednim rokiem.

Tabl. 19. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podlaskim (ceny bieżące)**

Działy	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	80,4	90,9	103,1	110,8	118,3	127,5	113,2	114,3
Budowa budynków ^Δ	66,5	74,0	89,9	103,5	147,6	166,7	133,7	135,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	129,0	99,4	108,1	104,3	92,7	123,2	115,2	112,5
Roboty budowlane specjalistyczne	103,9	131,2	134,0	143,4	70,7	65,7	69,2	74,4

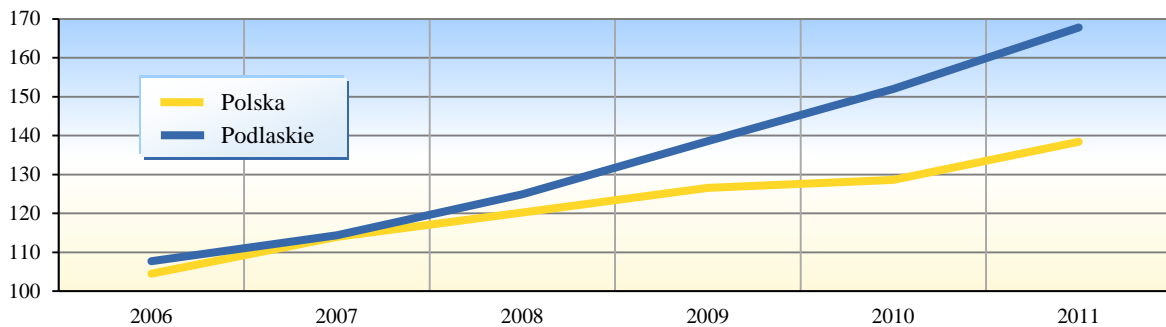
Wśród przedsiębiorstw budowlano-montażowych znaczący udział posiadały jednostki zajmujące się budową budynków (54,6% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2011 r.), których produkcja była o 35,1% wyższa niż rok wcześniej. W przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 30,6%) produkcja zwiększyła się o 12,5%, a w wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (udział 14,8%) – spadła o 25,6%.

Wyk. 54. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)**

W 2011 r. rosnącej produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 10,4%, wobec wzrostu o 7,6% w skali kraju).

Wyk. 55. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2005 = 100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w 2011 r. ukształtowała się na poziomie 441,0 tys. zł (w cenach bieżących), co w stosunku do roku poprzedniego oznacza wzrost o 9,7%. W Polsce w omawianym okresie wydajność pracy w budownictwie wyniosła 394,8 tys. zł.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w 2011 r. (analogicznie do roku poprzedniego) były lepsze niż rok wcześniej. W skali roku wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz ich przeciętna powierzchnia użytkowa. Zmniejszyła się natomiast ilość rozpoczętych budów i wydanych pozwoleń na realizację mieszkań.

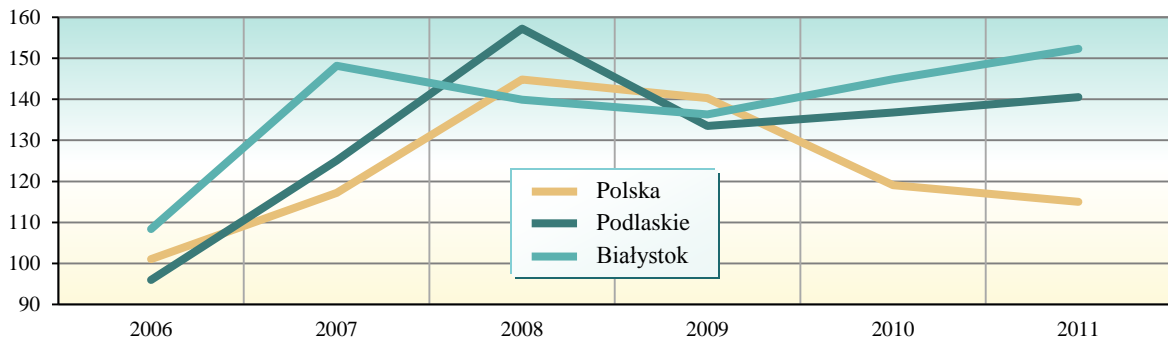
W 2011 r. w regionie oddano do użytkowania 4445 mieszkań, tj. o 2,8% więcej niż przed rokiem i o 40,5% więcej niż w 2005 r. W kraju nastąpił spadek o 3,5% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego, zaś wzrost o 15,0% w porównaniu z 2005 r.

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

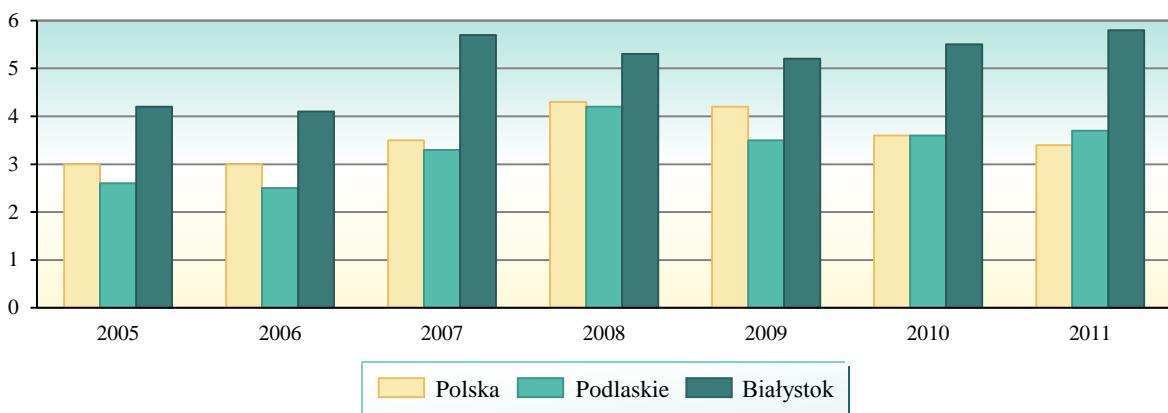
Tabl. 20. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,0	3,6	3,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	105,3	106,1	107,2
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	3,3	4,6	4,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,8	4,1	4,2
PODLASKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,6	3,6	3,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	110,4	100,3	103,2
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	2,9	3,8	3,7
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,7	3,9	3,6
BIAŁYSTOK			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,2	5,5	5,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	82,0	83,2	75,2
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	4,8	4,9	4,0
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,6	7,0	4,0

Wyk. 56. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2005 = 100

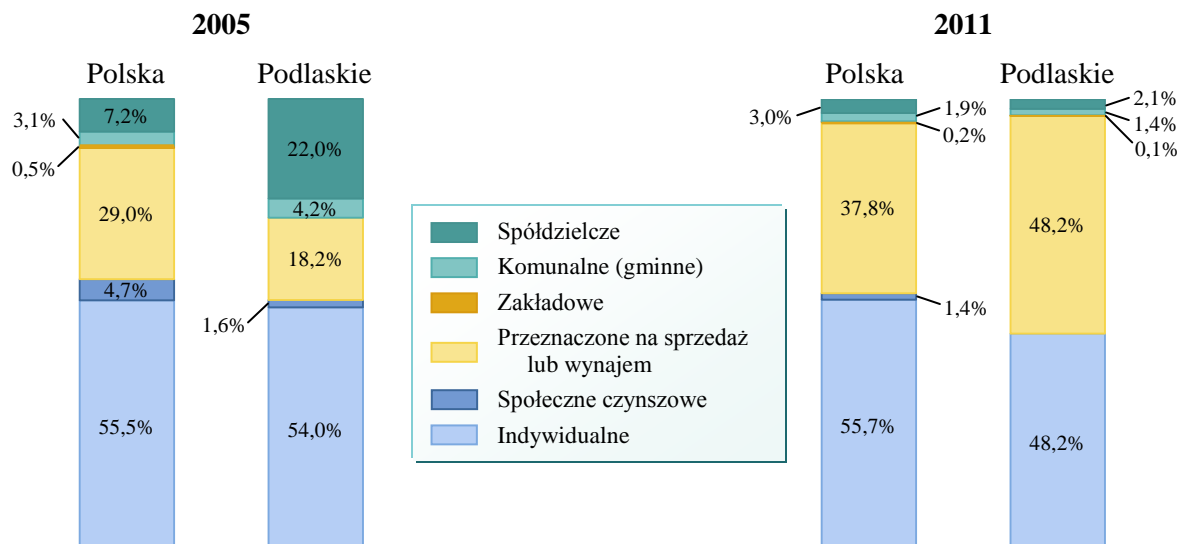

Wyk. 57. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

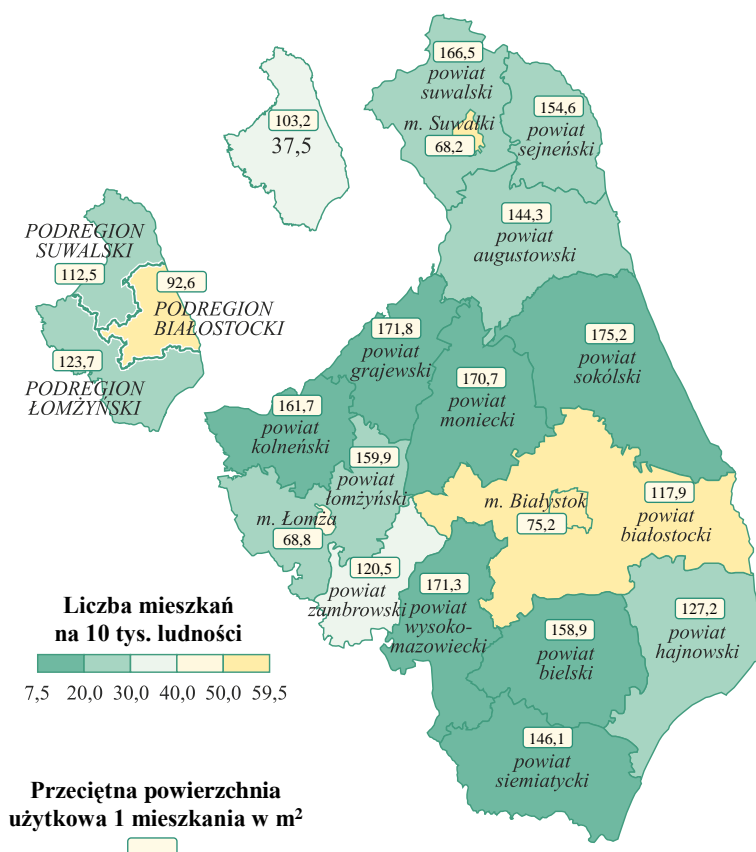

W 2011 r. w województwie podlaskim wyższy niż przeciętnie wzrost liczby oddanych mieszkań w stosunku do poprzedniego roku zanotowano w formach budownictwa o znaczącym udziale w ogólnej liczbie, tj. w budownictwie indywidualnym (wzrost liczby mieszkań o 16,5%, przy udziale 48,2%) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (wzrost o 7,2%, przy udziale 48,2%), a także w budownictwie zakładowym (wzrost o 66,7%, przy nieznacznym udziale wynoszącym 0,1%).

Wyk. 58. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 59. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2011 r.**

W porównaniu z 2010 r. większą liczbę mieszkań oddanych do użytkowania stwierdzono w jedenastu powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w mieście Suwałki (o 161,4%), powiecie hajnowskim (o 55,7%) i łomżyńskim (o 49,5%). Najgłębszy spadek w tym zakresie zaobserwowano natomiast w powiecie grajewskim (o 57,5%), wysokomazowieckim (o 36,5%) oraz zambrowskim (o 35,7%).

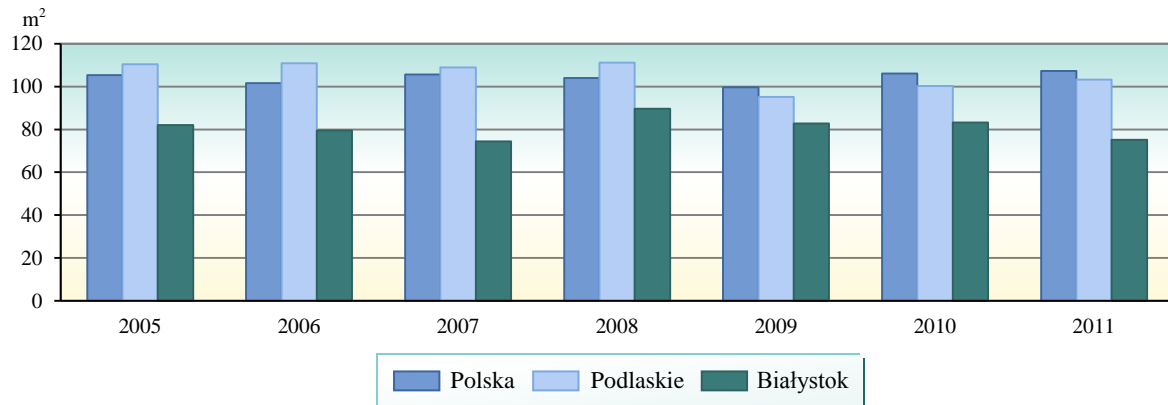
Tabl. 21. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim**

Formy budownictwa	2010				2011			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2009 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	4326	100,0	102,5	100,3	4445	100,0	102,8	103,2
Spółdzielcze	229	5,3	33,5	52,5	95	2,1	41,5	51,1
Komunalne (gminne)	123	2,8	x	46,6	62	1,4	50,4	46,3
Zakładowe	3	0,1	14,3	113,3	5	0,1	166,7	53,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1999	46,2	120,5	62,9	2142	48,2	107,2	57,0
Spoleczne czynszowe	135	3,1	100,7	46,7	–	–	x	–
Indywidualne	1837	42,5	106,5	154,4	2141	48,2	116,5	153,6

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podlaskim w 2011 r. wyniosła 103,2 m² (w kraju – 107,2 m²) i zwiększyła się o 2,9 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrosła o 1,1 m²). W porównaniu z 2005 r. uległa ona zmniejszeniu o 7,2 m² (w kraju wzrosła o 1,9 m²).

Wyk. 60. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

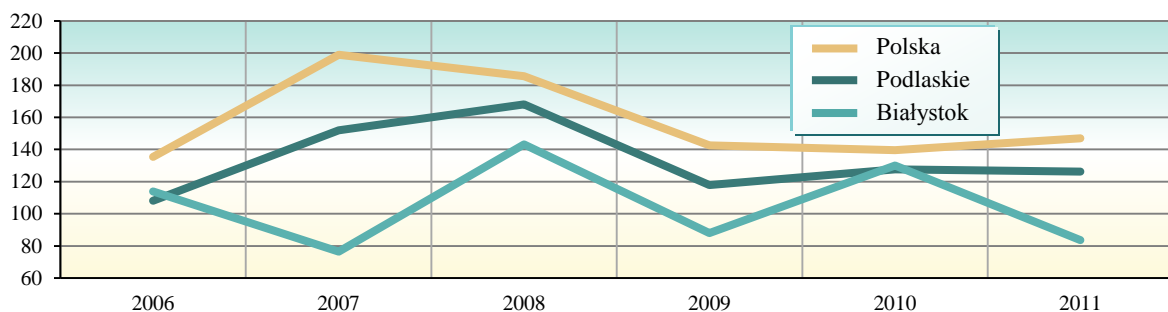
Największą powierzchnię użytkową mieszkania odnotowano w budownictwie indywidualnym i wyniosła ona 153,6 m², a najmniejszą – 46,3 m² – charakteryzowały się mieszkania komunalne.

W województwie podlaskim w 2011 r. największe mieszkania budowano w powiecie sokólskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 175,2 m²) i grajewskim (171,8 m²), a najmniejsze – w miastach: Suwałki (68,2 m²), Łomża (68,8 m²) i Białystok (75,2 m²).

W ciągu 2011 r. w regionie wydano pozwolenia na budowę 4428 mieszkań, tj. o 1,0% mniej niż rok wcześniej, ale o 26,3% więcej niż w 2005 r. W skali kraju nastąpił wzrost w stosunku do roku poprzedniego oraz 2005 odpowiednio o 5,2% i 46,9%.

Wyk. 61. **Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia**

2005 = 100

W omawianym roku w województwie podlaskim najczęściej pozwoleń na budowę mieszkań wydano inwestorom indywidualnym (57,3% ogółu) oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (40,4%). Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zwiększyła się w skali roku wyłącznie w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 9,4%. W pozostałych for-

mach budownictwa zanotowano w tym zakresie spadki, w tym największy w budownictwie komunalnym – o 84,9% (przy ponad 5-krotnym wzroście w 2010 r.).

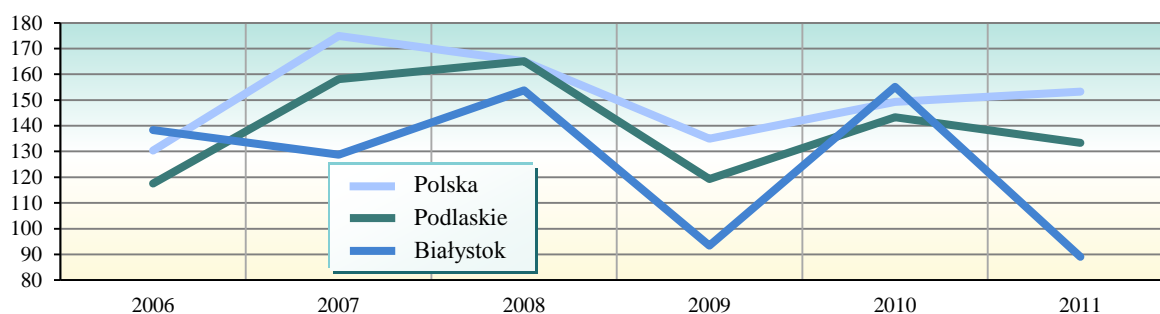
Tabl. 22. **Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia w województwie podlaskim**

Formy budownictwa	2010			2011		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2009 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2010 = 100
O g ó ł e m	4472	100,0	108,4	4428	100,0	99,0
W tym indywidualne	2638	59,0	104,9	2539	57,3	96,2

Większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na realizację lokali mieszkalnych wydano w siedmiu powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost zaobserwowano w mieście Suwałki (prawie 6,5-krotny) oraz powiecie sokólskim (o 54,5%), natomiast wyraźny spadek nastąpił w powiecie kolneńskim (o 48,5%) i mieście Łomża (o 39,6%).

W analizowanym okresie rozpoczęto budowę 4304 mieszkań, tj. o 7,0% mniej niż w 2010 r. (w skali kraju zanotowano wzrost o 2,6%). W porównaniu z 2005 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie o 33,3%, a w kraju – o 53,3%.

Wyk. 62. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2005 = 100

W naszym regionie w 2011 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2325, tj. o 1,3% więcej niż rok wcześniej oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem – 1811, czyli o 6,1% mniej niż w roku poprzednim.

W odniesieniu do 2010 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto stwierdzono w jedenastu powiatach, a najwyższy – w mieście Suwałki (ponad 6,5-krotny) oraz powiecie wysokomazowieckim (o 40,6%), natomiast wyraźny spadek zaobserwowano w powiecie kolneńskim (o 53,8%) i mieście Białystok (o 46,2%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie podlaskim” – opracowanie sygnałowe dostępne co roku w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

RYNEK WEWNĘTRZNY

Według wstępnych danych, w 2011 r. miał miejsce niewielki wzrost wartości sprzedaży detalicznej w odniesieniu do roku poprzedniego (po wyższym wzroście notowanym w 2010 r.). Zwiększyła się również sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2011 r. wzrosła w odniesieniu do poprzedniego roku o 0,5% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 11,6% wyższym niż rok wcześniej).

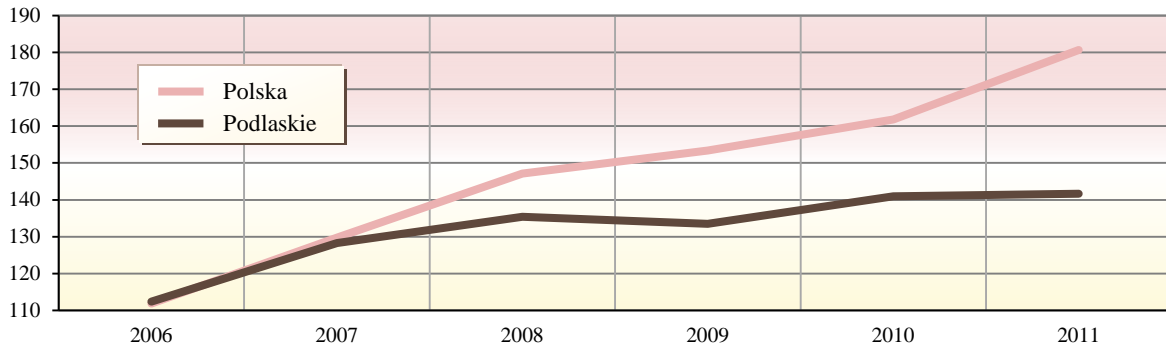
Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną przez punkty sprzedaży detalicznej, placówki gastronomiczne oraz inne punkty sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 23. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2006	2010	2011
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	111,9	105,5	111,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	113,9	107,9	101,9
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	113,1	120,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	111,4	101,2	102,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	119,0	113,6	130,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,8	117,2	117,8
Włókno, odzież, obuwie	118,3	113,1	112,5
Meble, RTV, AGD	120,9	123,0	106,7
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	105,6	83,6	107,0
Pozostałe	105,5	95,9	116,7
PODLASKIE			
O g ó ł e m	112,4	105,6	100,5
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	112,4	104,5	86,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	101,6	101,5	115,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	110,8	99,9	109,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,2	98,7	70,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	113,9	102,4	105,2
Włókno, odzież, obuwie	104,7	88,4	144,2
Meble, RTV, AGD	109,0	88,6	125,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	121,1	47,2	225,8
Pozostałe	119,9	131,5	80,9

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Wyk. 63. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)**
2005 = 100

W trzech pierwszych kwartalnych okresach narastających 2011 r. wartość ogólnej sprzedaży detalicznej towarów utrzymywała się na poziomie niższym od notowanego rok wcześniej. Dopiero sprzedaż za cały 2011 r. przekroczyła poziom uzyskany w roku poprzednim. W odniesieniu do 2010 r. wysoki wzrost obserwowano w przedsiębiorstwach zgrupowanych w kategorii prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 125,8%) oraz zajmujących się sprzedażą włókna, odzieży, obuwia (o 44,2%). Poziomu sprzedaży z 2010 r. nie osiągnięto m.in. w pozostałej sprzedaży detalicznej w niewyspecjalizowanych sklepach (spadek o 29,4%) oraz w grupie „pozostałe” (spadek o 19,1%).

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie podlaskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010				2011			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	101,1	102,0	105,3	105,6	98,7	99,1	98,9	100,5
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	93,6	96,5	96,2	104,5	80,3	84,9	88,7	86,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	108,0	88,5	98,1	101,5	108,1	109,4	114,3	115,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	98,6	96,9	100,8	99,9	108,0	111,1	106,6	109,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	100,1	96,1	96,5	98,7	67,7	71,0	69,5	70,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	96,0	100,9	103,2	102,4	105,8	103,5	103,3	105,2
Włókno, odzież, obuwie	92,0	88,4	90,5	88,4	133,2	142,7	149,1	144,2
Meble, RTV, AGD	79,2	76,0	79,4	88,6	118,9	132,1	133,9	125,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	122,4	44,2	44,5	47,2	73,3	217,5	223,2	225,8
Pozostałe	104,4	134,1	136,7	131,5	95,6	80,6	78,6	80,9

^a Patrz notka a do tabl. 23 na str. 80.

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2011 r. największy udział miały przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (27,4%), prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (26,9%) oraz zajmujące się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (15,9%).

W 2011 r. w województwie podlaskim wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych przekroczyła o 7,9% poziom zanotowany przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrost wyniósł 8,9%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była o 13,4% wyższa niż w 2010 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 13,0%). W regionie w skali roku najbardziej zwiększyła się wartość sprzedaży hurtowej napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 45,1%), kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 23,6%) oraz półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego, złomu (o 22,8%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

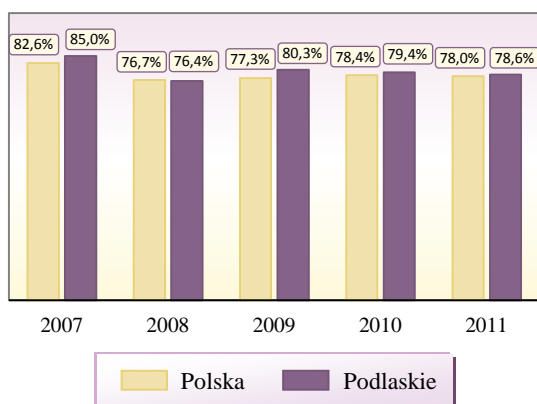
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

W 2011 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne od relatywnie słabych uzyskanych w poprzednim roku. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano także pogorszenie wskaźników rentowności obrotu brutto oraz netto.

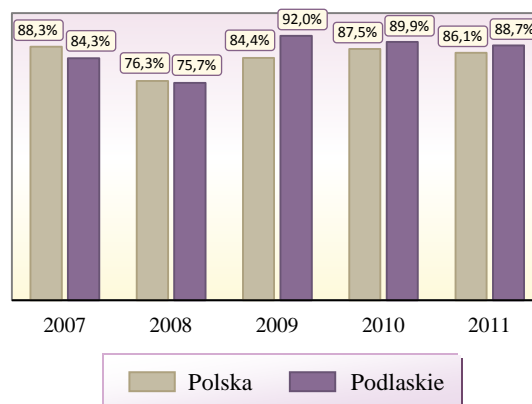
W 2011 r. badane przedsiębiorstwa w województwie podlaskim uzyskały słabsze wyniki finansowe w porównaniu z rokiem poprzednim (oprócz wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wyniku na działalności gospodarczej), podczas gdy w kraju były one korzystniejsze od zanotowanych rok wcześniej.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Wyk. 64. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 65. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2011 r. zysk netto wykazało 78,6% badanych przedsiębiorstw, wobec 79,4% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem spadł z 89,9% zanotowanych w 2010 r. do 88,7%.

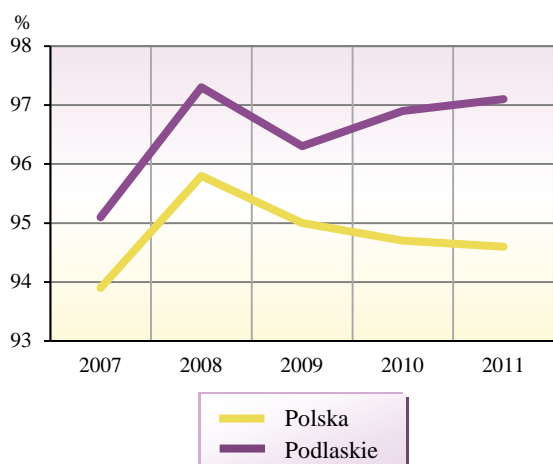
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 31297,1 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 6,4% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 30389,2 mln zł i wzrosły o 6,6%. Niższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 0,2 pkt proc. do 97,1% (w kraju zanotowano jego poprawę o 0,1 pkt proc. do 94,6%). W omawianym okresie pogorszył się również wynik na pozostałej działalności operacyjnej, wynik na operacjach finansowych, wynik zdarzeń nadzwyczajnych, wynik finansowy brutto i netto (w kraju odnotowano poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw w stosunku do poprzedniego roku).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2011 r. w województwie podlaskim osiągnęły wartość 30487,9 mln zł (wzrost o 6,2% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 29543,3 mln zł (wzrost odpowiednio o 6,1%). Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 944,6 mln zł i był o 9,4% wyższy niż przed rokiem, przy pogorszeniu wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z 192,7 mln zł w 2010 r. do 171,0 mln zł w 2011 r.) oraz zwiększeniu straty na operacjach finansowych (z 149,0 mln zł do 207,6 mln zł). W rezultacie wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 0,1% wyższy od zanotowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego i wyniósł 908,0 mln zł. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 908,9 mln zł, tj. o 1,5% mniejszą niż w 2010 r. Po odliczeniu obciążeń (głównie podatku dochodowego), wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 738,1 mln zł i obniżył się o 4,2% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

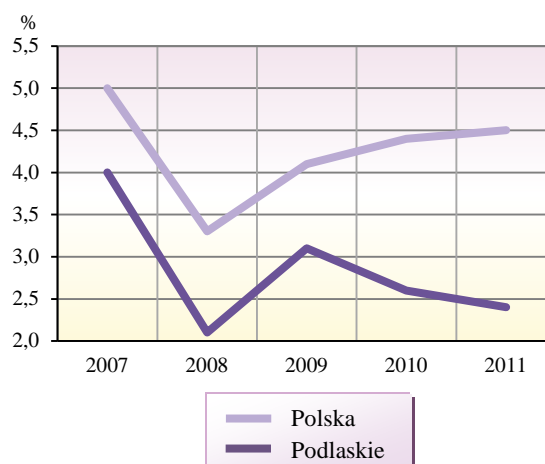
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a od 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 66. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 67. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

W omawianym okresie pogorszeniu uległy wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 3,1% w roku poprzednim do 2,9% w 2011 r.) oraz netto (odpowiednio z 2,6% do 2,4%). W skali roku obniżyły się też wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio z 20,1% do 15,5% oraz z 87,5% do 80,7%). Poprawie uległ jedynie wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z 3,0% w roku poprzednim do 3,1% w 2011 r.).

W kraju w omawianym okresie odnotowano poprawienie podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych badanych przedsiębiorstw w odniesieniu do poprzedniego roku, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej I i II stopnia.

Tabl. 25. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2007	2010	2011
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	93,9	94,7	94,6
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,6	5,2	5,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	6,1	5,3	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto	5,0	4,4	4,5
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	33,7	39,7	38,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	98,9	105,5	102,7
PODLASKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,1	96,9	97,1
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	4,1	3,0	3,1
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,9	3,1	2,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,0	2,6	2,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	19,8	20,1	15,5
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	84,2	87,5	80,7

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

NAKLADY INWESTYCYJNE

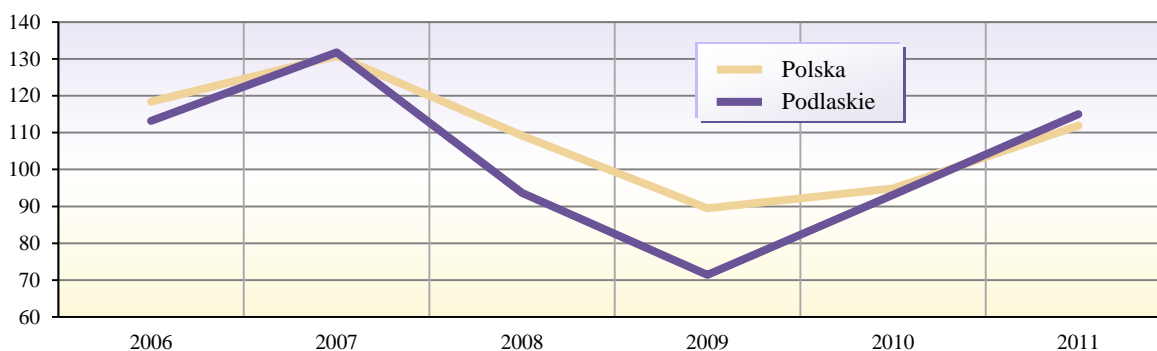
Po spadkach notowanych w okresie trzech wcześniejszych lat, w 2011 r. nastąpił wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w stosunku do roku poprzedniego. W porównaniu z 2010 r. zwiększeniu uległa także liczba nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2011 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie, wyniosły 1082,4 mln zł i były o 15,0% wyższe od zanotowanych rok wcześniej. W kraju w analizowanym roku wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 11,9% w odniesieniu do poziomu zanotowanego przed rokiem.

Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wyk. 68. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**

Rok poprzedni = 100

Tabl. 26. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2005	2010	2011
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	62160,6	89236,8	99853,7
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	36,3	42,1	39,1
Zakupy	63,0	56,8	59,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,4	45,5	47,1
środków transportu	10,6	11,3	12,4
PODLASKIE			
O g ó ł e m w mln zł	1011,5	941,0	1082,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	32,5	31,0	36,2
Zakupy	66,4	68,6	63,7
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	59,3	56,9	55,2
środków transportu	7,1	11,7	8,5

W omawianym roku w województwie podlaskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 391,5 mln zł (o 34,3% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 597,9 mln zł (o 11,6% więcej), a na środki transportu – 92,0 mln zł

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

(o 16,1% mniej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 690,0 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 7,0%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem spadł w skali roku o 4,9 pkt proc.

Wzrost nakładów inwestycyjnych w stosunku do 2010 r. odnotowano w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 140,1%), informacja i komunikacja (o 119,7%), budownictwo (o 28,3%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 21,8%), a także dostawa wody;

gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 15,0%). Spadek nakładów stwierdzono w obsłudze rynku nieruchomości (o 43,1%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 31,7%).

W 2011 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 1602 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 350,9 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 1388 nowych inwestycji o wartości 283,6 mln zł). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 16,2%, a ich wartość kosztorysowa wzrosła o 6,0%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

ANEKS
APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Ludność ^a (w tys.)	1200,6	1197,1	1194,0	1191,9	1190,7	1188,9	.	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności (w okresie I–IX):								Per 1000 population (in the period Jan–Sep):
małżeństwa zawarte	5,82	6,14	6,56	7,14	7,06	6,59	5,94	marriages contracted
urodzenia żywe	9,38	9,41	9,45	10,18	10,83	10,14	9,46	live births
zgony	9,78	9,83	9,70	9,56	10,17	9,86	9,76	deaths
przyrost naturalny	-0,41	-0,42	-0,25	0,62	0,65	0,28	-0,31	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,64	-2,49	-2,12	-1,51	-1,47	-1,25	-1,71	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	91,2	93,4	94,8	100,0	97,6	96,9	98,6	Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	102,4	101,5	105,5	97,6	99,2	101,8	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	85,6	86,3	87,1	89,2	89,6	90,0	90,7	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	73,2	61,8	48,8	45,8	61,2	63,8	65,9	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	15,6	13,3	10,4	9,7	12,8	13,8	14,1	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	88,5	89,4	89,1	86,1	85,9	88,2	87,6	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	379	194	176	168	214	298	256	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c (w %)	56,1	54,0	54,5	54,6	54,8	54,9	55,6	Activity rate by LFS ^c (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c (w %)	48,0	47,8	49,6	51,1	51,0	49,2	50,5	Employment rate by LFS ^c (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^c (w %) ...	14,3	11,4	9,0	6,4	7,1	10,3	9,2	Unemployment rate by LFS ^c (in %)

a Stan w końcu roku; dla ludności w końcu września. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Przeciętne roczne.

a As of the end of the year; for population as of the end of September. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Annual averages.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2091,53	2226,80	2496,70	2707,36	2758,08	2896,16	3023,31	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	276,9	275,9	276,1	278,1	276,3	270,0	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	99,6	100,1	100,7	99,3	97,7	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1099,84	1134,25	1243,44	1360,00	1441,83	1511,13	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	103,1	109,6	109,4	106,0	104,8	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	764,69	776,10	821,36	874,20	918,86	951,01	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	101,5	105,8	106,4	105,1	103,5	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):								Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,0	100,9	102,3	104,3	103,2	102,3	104,5	total
żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	100,2	105,2	106,4	104,9	101,5	105,8	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	96,3	95,7	93,0	94,9	95,2	98,2	99,8	clothing and footwear
mieszkanie	103,3	103,1	102,5	107,1	105,2	103,3	105,7	dwelling
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha w dt	26,8	21,4	25,8	26,7	27,0	29,1	26,1	Basic cereals including mixed cereals yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (w szt.):								Farm animals stock per 100 ha agricultural land (in heads):
bydło ^b	67,2	68,8	70,6	74,1	78,4	82,1 ^c	88,0	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	79,6	84,0	67,2	53,4	52,7	51,7 ^c	44,7	pigs ^d

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stan w czerwcu. *c* Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. *d* Stan w końcu lipca.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* As of June. *c* Data of Agricultural Census as of 30 Jun. *d* As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):								<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	70,4	127,1	154,6	94,9	64,8	134,1	150,6	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	118,3	95,5	104,5	104,3	108,7	98,0	121,6	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywcza rzeźnego wieprzowego	93,4	94,0	96,9	114,3	112,0	85,5	117,0	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:								<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	13,4	10,0	5,6	6,4	12,0	9,2	5,9	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	9,2	7,7	4,9	5,2	8,9	6,8	5,0	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	108,6	111,4	94,9	103,8	102,5	106,3	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	47,5	48,1	48,0	51,3	48,8	46,3	46,7	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	101,3	99,9	106,8	95,1	94,8	100,8	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	113,9	138,6	122,0	94,3	117,8	121,0	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	114,6	139,1	120,4	95,4	110,8	114,3	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	6,3	6,8	7,2	7,8	8,7	9,5	10,5	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	107,7	106,2	109,2	111,0	109,7	110,4	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (dok.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	3163	3036	3957	4973	4222	4326	4445	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	93,7	96,0	130,3	125,7	84,9	102,5	102,8	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,6	2,5	3,3	4,2	3,5	3,6	3,7	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	110,4	110,8	108,9	111,1	95,2	100,3	103,2	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	112,4	114,1	105,5	98,6	105,6	100,5	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	88915	88931	88665	90229	89578	91876	91738	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	97,7	100,0	99,7	101,8	99,3	102,6	99,8	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	3698	3851	4024	4100	4279	4492	4739	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,6	104,1	104,5	101,9	104,4	105,0	105,5	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	415	437	461	469	488	529	560	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	104,5	105,3	105,5	101,7	104,1	108,4	105,9	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c (w %)	.	.	95,1	97,3	96,3	96,9	97,1	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c (w %):								<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c (in %):</i>
brutto	4,9	2,7	3,7	3,1	2,9	<i>gross</i>
netto	4,0	2,1	3,1	2,6	2,4	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- iastwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	1011,5	1145,3	1509,4	1414,5	1010,6	941,0	1082,4	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	113,2	131,8	93,7	71,4	93,1	115,0	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Ludność ^a (w tys.) <i>Population^a (in thous.)</i>	A	.	.	1189,3	.	.	1189,2	.	.	1188,9	.	.	1188,3
	B
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.) <i>Average paid employment in the enterprise sector^b (in thous.)</i>	A	96,0	95,7	96,1	96,8	97,2	97,4	97,8	98,0	96,8	96,9	96,9	96,4
	B	97,4	97,3	97,6	98,7	98,6	98,8	98,7	98,5	98,8	98,8	98,4	97,9
poprzedni miesiąc = 100 <i>previous month = 100</i>	A	100,5	99,6	100,4	100,7	100,5	100,2	100,3	100,2	98,8	100,1	100,0	99,5
	B	101,1	99,9	100,3	101,1	99,9	100,2	100,0	99,8	100,2	100,0	99,6	99,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	96,4	96,8	98,1	98,8	99,1	99,7	100,6	100,5	99,9	100,7	101,0	100,9
	B	101,5	101,7	101,6	102,0	101,4	101,3	101,0	100,6	102,0	101,9	101,6	101,5
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.) <i>Registered unemployed persons^a (in thous.)</i>	A	66,7	67,2	65,6	62,8	60,8	58,4	58,5	58,3	58,7	58,8	60,0	63,8
	B	69,5	70,5	68,5	65,2	63,1	61,2	61,6	61,7	62,1	62,3	63,9	65,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %) <i>Registered unemployment rate^a (in %)</i>	A	13,8	13,9	13,6	13,0	12,7	12,2	12,2	12,2	12,3	12,3	12,5	13,8
	B	14,8	14,9	14,6	14,0	13,6	13,2	13,3	13,3	13,4	13,4	13,7	14,1
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca <i>Job offers declared during a month</i>	A	1596	2754	2915	2508	2374	2350	2322	2192	2361	2234	1181	876
	B	778	1405	2991	1823	1631	1010	1517	1466	1509	1050	765	782
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^a <i>Registered unemployed persons per job offer^a</i>	A	120	96	81	68	70	80	78	67	87	128	152	298
	B	240	122	69	81	84	105	69	65	87	184	220	256
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł) <i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^b (in zł)</i>	A	2712,10	2753,89	2921,41	2838,36	2771,14	2852,36	2926,05	2959,77	2881,84	2920,80	2898,60	3162,20
	B	2796,40	2795,09	3003,50	2917,95	2910,16	3027,63	3048,15	3052,60	3107,53	3058,68	3086,63	3424,32
poprzedni miesiąc = 100 <i>previous month = 100</i>	A	91,5	101,5	106,1	97,2	97,6	102,9	102,6	101,2	97,4	101,4	99,2	109,1
	B	88,4	100,0	107,5	97,2	99,7	104,0	100,7	100,1	101,8	98,4	100,9	110,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	102,8	106,2	103,0	104,9	104,7	104,9	105,0	106,7	101,9	105,6	103,0	106,6
	B	103,1	101,5	102,8	102,8	105,0	106,1	104,2	103,1	107,8	104,7	106,5	108,3

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Wskaźniki cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	103,0	.	.	101,8	.	.	101,8	.	.	102,5
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	103,8	.	.	104,9	.	.	104,3	.	.	104,9
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	100,7	98,9	87,6	100,4	105,2	115,3	102,3	137,5	111,5	96,6	101,1	106,3
previous month = 100	B	114,1	109,4	90,6	108,6	100,0	98,5	94,8	93,9	97,4	97,3	102,2	101,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	95,9	91,6	78,2	85,9	91,8	94,7	102,7	164,0	180,9	167,7	177,5	172,9
corresponding month of previous year = 100	B	196,1	216,8	224,2	242,7	230,7	197,1	182,5	124,6	108,9	109,6	110,8	105,2
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,1	96,4	95,2	99,7	93,3	102,2	98,2	103,3	99,5	104,4	108,1	101,8
previous month = 100	B	104,0	100,7	101,6	101,5	100,0	91,1	113,9	104,6	103,0	103,3	98,3	110,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	110,7	102,0	91,3	94,3	102,6	88,7	85,9	94,5	85,4	101,1	108,0	102,4
corresponding month of previous year = 100	B	105,3	110,0	117,3	119,3	127,9	113,9	132,2	133,8	138,5	137,1	124,7	135,8
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	94,7	96,4	103,1	95,7	103,7	112,1	101,0	103,8	94,2	93,6	97,8	103,7
previous month = 100	B	98,7	112,2	102,5	105,3	98,6	103,5	104,2	101,2	104,2	102,4	101,0	110,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	85,7	82,1	78,0	74,2	76,8	83,8	83,3	88,6	87,1	91,5	88,2	97,9
corresponding month of previous year = 100	B	97,0	112,9	112,2	123,4	117,3	108,4	111,9	109,2	120,8	132,2	136,5	145,1

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	11,4	10,5	11,0	10,9	11,0	12,3	12,1	9,7	7,7	6,8	6,7	6,4
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	5,4	5,6	5,4	6,1	5,7	5,9	6,4	6,2	5,9	6,3	6,7	6,8
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	89,3	100,1	129,5	82,5	107,0	102,5	98,0	102,6	103,6	99,6	98,3	97,5
<i>previous month = 100</i>	B	87,6	107,2	112,8	95,5	102,0	104,2	95,0	111,4	100,8	99,8	97,7	98,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	105,1	103,9	113,3	104,1	109,5	104,7	100,6	103,9	99,8	101,4	104,5	103,4
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	102,1	108,1	93,8	108,6	104,1	106,3	103,1	112,1	108,9	109,3	108,4	109,3
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	28,2	93,9	202,5	113,5	129,2	117,3	94,9	111,6	111,7	83,7	116,0	117,3
<i>previous month = 100</i>	B	26,1	119,9	128,0	139,5	129,7	107,2	115,7	76,6	139,9	108,5	85,9	115,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	74,1	66,6	108,2	87,4	103,4	96,4	109,6	125,4	120,0	117,5	131,5	124,3
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	115,0	146,9	92,9	114,2	114,5	104,7	127,6	87,6	109,7	142,3	105,3	104,1
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	532	796	1125	1365	1557	1897	2201	2426	2929	3097	3771	4326
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	278	527	824	1017	1243	1581	1980	2362	2697	3019	3513	4445
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	112,2	109,0	133,3	133,4	131,1	136,6	126,7	114,9	118,9	112,3	110,2	102,5
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	52,3	66,2	73,2	74,5	79,8	83,3	90,0	97,4	92,1	97,5	93,2	102,8

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2010													
B – 2011													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100 previous month = 100	A	77,9	99,4	122,8	99,7	98,5	106,1	103,6	93,5	101,4	98,5	91,8	122,8
	B	65,4	109,7	122,9	101,9	99,5	98,6	102,1	104,1	101,9	97,8	95,3	116,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	98,4	99,3	109,7	104,5	105,4	108,0	111,4	102,3	106,8	101,2	102,5	108,2
	B	90,8	100,2	100,2	102,4	103,4	96,1	94,7	105,4	105,9	105,1	109,1	103,1
Podmioty gospodarki narodowej ^b Entities of the national economy ^b	A	89340	89028	89052	89011	89275	89752	90109	90553	90920	91420	91701	91876
	B	91948	92006	92179	90455	90594	90995	91254	91367	91690	91954	91919	91738
w tym spółki handlowe of which commercial companies	A	4293	4302	4325	4352	4360	4375	4392	4421	4437	4460	4478	4492
	B	4498	4523	4509	4526	4554	4585	4606	4616	4643	4690	4722	4739
w tym z udziałem kapitału zagranicznego of which with foreign capital participation	A	488	491	495	497	500	505	508	515	519	522	528	529
	B	532	534	533	534	535	541	545	547	548	553	561	560
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c : Profitability rate of turnover in enterprises ^c :													
brutto (w %) gross (in %)	A	.	.	2,3	.	.	2,8	.	.	3,4	.	.	3,1
	B	.	.	2,8	.	.	3,3	.	.	3,2	.	.	2,9
netto (w %) net (in %)	A	.	.	1,7	.	.	2,3	.	.	2,9	.	.	2,6
	B	.	.	2,1	.	.	2,7	.	.	2,7	.	.	2,4
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	155,1	.	.	410,0	.	.	602,5	.	.	941,0
	B	.	.	207,6	.	.	458,3	.	.	739,4	.	.	1082,4
Investment outlays in enterprises ^c (in mln zł; current prices)													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	97,8	.	.	89,7	.	.	93,1
	B	.	.	133,9	.	.	111,8	.	.	122,7	.	.	115,0
corresponding period of previous year = 100 (current prices)													

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the period. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.